

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy od powiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu. św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 163

Poznań, sobota dnia 9 kwietnia 1932

Rok XXVII

Dwa oblicza generała Groenera

Nasz korespondent berliński pisze: Walka z Hitlerem i Partią Narodowo-Socjalistyczną jest dzisiaj osią całego życia wewnętrznego - politycznego Niemiec. Wybory prezydenta, a także mające nastąpić dnia 24 kwietnia wybory do sejmów poszczególnych krajów Rzeszy doprowadziły ją do stanu wrzenia. Koła lewicowo-socjalistyczne zrozumiały, że jest ostatnia chwila dla wymierzenia przeciwnikowi decydującego ciosu. Stąd mobilizacja ogromnego frontu i stąd również uderzenia bezwzględne, zmierzające do wyrządzenia hitlerowcom jak największej szkody. Okazało się, że socjaliści posiadają jeszcze ludzi energicznych i decydujących się na działania. Są nimi pruski minister spraw wewnętrznych Severing i premier pruski Braun, a także prezydent policji miasta Berlina, socjalista Grzesinski. Również centrum liczy w szeregach swoich ludzi z kanclerzem Brüningiem na czele, umiających stanąć do walki wewnętrznej. Ci ludzie znaleźli się na froncie. Poza nimi istnieją jednak bardzo wpływowe koła, silnie zainteresowane w walce z hitleryzmem, które na zewnątrz zbyt silnie nie występują, aczkolwiek wychodzą od nich niejedna inspiracja i być może nawet strategiczny plan walki. Mamy na myśli masonerię, w Niemczech bardzo rozpowszechnioną, oraz koła żydowskie.

W korespondencji, zamieszczonej w numerze „Kurjera Poznańskiego” z dnia 25 marca, piszący te słowa starał się dać krótki zarys budowy organizacji bojowej Hitlera, tak zwanych S. A. w związku z akcją ministra Severinga, dążącego na mocy zdobytych przy rewizji policyjnej z dnia 17 marca materiałów do wymierzenia tej organizacji decydującego ciosu, czyli poprostu do jej zamknięcia. Moment wybrany został dobrze, po porażce, poniesionej przez hitlerowców przy pierwszym głosowaniu na prezydenta Rzeszy. Minister Severing, publikując obecnie materiały i skierowując inne dokumenty do najwyższej prokuratury Rzeszy, jako kwalifikujące się do zarzutu zdrady stanu, okazał, że nie zamierza się cofnąć z raz obranej drogi. Nie będziemy tutaj wdawali się w ocenę, czy naprawdę, jak twierdzi lewica, mobilizacja i postępowanie S. A. nosi z punktu widzenia państwowego znamiona przestępstwa, czy też, jak twierdzi prawica, było ono wyłącznie przygotowaniem obronem na wypadek nielegalnego wystąpienia lewicy przeciwko spodziewanemu zwycięstwu Hitlera. Tło polityczne akcji Severinga jest w każdym razie niewątpliwe — a dowodzi najlepiej tego sposób, w jaki akcję tę wyzyskuje prasa antyhitlerowska. Pytanie jednak pozostaje otwarte, jak rozwinię się nadal ta akcja, czy Severing osiągnie swój cel, czy też ofensywa jego zostanie wstrzymana i powoli — po wyborach zwłaszcza — rozplynie się w piasku zapomnienia.

Tem pytaniem dotykamy jednego z najbardziej delikatnych i tajemniczych punktów całej sprawy, który wyłonił się oczywiście wbrew woli zainteresowanych czynników, ale który dla oceny stosunków wewnętrznych w Niemczech jest bardzo charakterystyczny. Chodzi o rolę generała Groenera, w jednej osobie ministra spraw wewnętrznych Rzeszy i ministra Reichswehry. Albowiem on właśnie ma tu ważkie, a może nawet ostateczne słowo do powiedzenia. Tymczasem słowo to nie pada, ani w jedną, ani w drugą stronę. To zaś, co wyszło od niego, jest dziwnie dwuznaczne i ostrożne.

Posiew krzyżackiej nienawiści

Napastliwy i ohydny artykuł w piśmie obozu kanclerza Brüninga

Monachjum, 9. 4. (PAT.) Prasa monachijska przynosi od pewnego czasu obszerny artykuł na temat niebezpieczeństwa, grożącego rzekomo Prusom Wschodnim ze strony Polski.

Należąca do obozu Brüninga „Münchener Neueste Nachrichten”, zamieszcza artykuł niejakiego Arnolda Bronnen, zawierający szereg ohydnych napastliwych na Polskę. M in. przypomina autor powstanie Wilhelma Jordana z r. 1848 w parlamencie frankfurckim, że „rozbiór Polski nie był zbrodnią, lecz pogrzebem trupa”, oraz że „pier-

wszy dzień niepodległej Polski będzie pierwszym dniem walki z Niemcami na śmierć i życie.”

Omawiając następnie książkę Nitrama „Polnische Truppen haben heute nacht die ostpreussische Grenze überschritten”, wzywa wszystkich Niemców do czytania tego dzieła i utworzenia jednolitego frontu przeciw Polsce. Za cytowaną książkę, stoi zdaniem autora, wielkie „być, albo nie być” i świadomość, że możliwość egzystencji może być okupiona tylko zniszczeniem wroga.

Za rewizją traktatów i zniesieniem reparacji?

Uchwały wielkiej rady faszystowskiej wedle informacji źródeł niemieckich

Berlin, 9. 4. (Tel. wł.) Niemieckie agencje telegraficzne przynoszą z Rzymu wiadomości o uchwałach wielkiej rady faszystowskiej, która miała się opowiedzieć za rewizją traktatów i anulowaniem spłat reparacyjnych.

Według źródeł niemieckich, wielka rada faszystowska na swym drugim posiedzeniu w kwietniu w Rzymie po szczegółowym zbadaniu międzynarodowego położenia politycznego i gospodarczego, zaakceptowała stanowisko zajmowane w tych sprawach przez ministra spraw zagranicznych Powięzto uchwałę, w której wielka rada w celu opanowania kryzysu światowego uważa za wskazane wypowiedzieć się:

1) za rezygnacją ze spłat reparacyjnych i skreśleniem międzypaństwowych długów wojennych;

2) za zniesieniem więzów krepujących międzynarodową komunikację;

3) za uregulowaniem położenia państw naddunajskich i bałkańskich, które łącznie liczą 70 milionów mieszkańców;

4) za rewizją tych klauzul traktatów pokojowych, które są powodem niepokoju wśród narodów i zawierają w sobie zarzewie przyszłej wojny;

5) za zrezygnowaniem ze zbyt częstych konferencji międzynarodowych, które wywołują przesadne nadzieje, przynocząc w rezultacie jedynie rozczarowanie i powiększenie tarcia.

Wielka rada faszystowska zastrzegła się wreszcie, że na swym posiedzeniu w październiku zajmie się stanowiskiem Włoch w stosunku do Ligi Narodów.

Japonia grozi wystąpieniem z Ligi

London, 9. 4. (Tel. wł.) Rząd japoński zawiadomił wielkie mocarstwa, że w razie zastosowania przez Ligę Narodów artykułu 15 statutu Ligi, Japonia wycofa się z Ligi Narodów.

Wspomniany artykuł przewiduje możliwość stosowania represyj do członków nie podporządkujących się uchwałom Ligi.

Już na drugi dzień po rewizji policyjnej ukazało się oświadczenie gen. Groenera, że był on napróżd poinformowany o zarządzeniach mobilizacyjnych S. A. Rzecz oczywista, że oświadczenie to musiało wywołać wrażenie osłaniania hitlerowców. Jednocześnie zgłosili się do Groenera posłowie narodowo-socjalistyczny Goering i Frank i opublikowali rozmowę z nim, z której wynikało wyraźnie, że minister Groener potępia akcję Severinga. W ślad za tą publikacją posypały się sprostowania i kontrsprzeczności, które w gruncie rzeczy tylko zaciemniały sprawę. Z drugiej strony Partia Narodowo-Socjalistyczna zażądała konfiskaty swoich papierów do sądu (Staatsgerichtshof) w Lipsku. Rozprawa zakończyła się kompromisem, ale przy tej okazji niemała sensację wywołało podanie do wiadomości przez przedstawiciela rządu pruskiego listu gen. Groenera z dnia 8-go marca, wystosowanego do ministra Severinga, w którym Groener podaje mu do wiadomości doniesienia o działalności S. A. i prosi o odpowiednie zarządzenia. Rząd pruski zaznaczył w ten sposób, że postępowanie swoje oparł na zachęcie gen. Groenera. Podziało to oczywiście jak bomba.

Prasa pravicowa, a zwłaszcza „Deutsche Allgemeine Zeitung”, w której Groener umieszcza naogół swoje artykuły, gdy czuje potrzebę wypowiedzenia się, skomentowała list powyższy w ten sposób, że nie był on wcale w tym celu wysłany, a interpre-

tację jego dorobił sobie poprostu post factum rząd pruski. Dawano nawet do zrozumienia, że list wydobyty został od gen. Groenera podstępem. Poza tym „Deutsche Allgemeine Zeitung” stwierdziła, że gen. Groener nie solidaryzuje się nadal z akcją ministra Severinga. Ten ostatni miał w tych dniach długą rozmowę z Groenerem, której szczegóły jednak pozostały tajemnicą. Na uwagę jednak zasługuje, że Severing, jak doniósł „Völkischer Beobachter”, stwierdził na konferencji prasowej, na której podał wyniki rewizji policyjnej z 17 marca, iż akcja jego nie miała związku z listem Groenera. Nie wszystko też wiadomo o konferencji, jaka odbyła się u ministra Groenera z przedstawicielami państw związkowych, a na której omawiano położenie, wytworzone przez akcję ministra Severinga. Przedtem jeszcze Groener konferował z brunświckim ministrem Kuechenthalem na temat stosunków w Brunświku, gdzie rządzą hitlerowcy. „Vorwärts” z dnia 2 b. m. zamieścił z powodu oświadczeń prasy hitlerowskiej, jakoby Groener znalazł w Brunświku wszystko w porządku, gwałtowny artykuł pod tytułem: „Panie Groener, niech pan mówi”, rozpoczynający się od słów: „Minister Reichswehry, będący jednocześnie ministrem spraw wewnętrznych, zajmuje wobec armii brunatnej Hitlera, stanowiącej jedno wielkie przekroczenie prawa, stanowisko wyczekujące”.

Tak więc na zewnątrz taktyka

Groenera jest co najmniej mocno dwuznaczna. Czy dyktowana ona jest wyłącznie dwulicowością karjerowicza, który nie chce się przedwcześnie narazić żadnej stronie i umiejętnie lawiruje w celach osobistych?

W gruncie rzeczy, z punktu widzenia partyjnego, do Groenera żadna strona nie ma zaufania. Prawica, w tem i hitlerowcy, zarzucają mu jego zachowanie się w czasie rewolucji 1918 roku i opuszczenie cesarza, dając do zrozumienia, że mu tych dni nigdy nie zapomną. Lewica patrzy na niego nieufnie jako na militarystę i człowieka, kokietującego się z pravicowymi organizacjami wojskowymi. Tu i owdzie napomyna się, że gen. Groener, zachowując w swoim ręku Reichswehrę, czeka na moment, w którym wśród ogólnej bezradności, a nawet zamieszania, on sam okaże się jedynym zbawcą i obejmie władzę dyktatorską.

Faktem jest, że Groener prowadzi politykę bardzo ostrożną i pokazuje dwa oblicza: jedno jako minister spraw wewnętrznych, drugie jako minister spraw wojskowych. Jako minister spraw wewnętrznych musi on dbać o porządek w kraju i sprzeciwić się przekroczeniom prawa, przyczem może on zrobić to i owo, co jako tako może być zapisane przez lewicę na jego dobro. Jednak jako minister Reichswehry jest wyraźnie antylewicowy i patrzy przez szpary na działalność pravicowych organizacji wojskowych. Nie należy przy ocenie polityki Groenera nigdy zapominać, że jest on generałem i fanatykiem siły zbrojnej narodu. Jego akcja przeciwko pacyfistom niemieckim, jego gwałtowne, skierowane przeciwko nim artykuły w „Deutsche Allgemeine Zeitung”, są jeszcze w świeżej pamięci. Tępi on niemiłosiernie wszystko, co wydaje mu się być szkodliwym dla interesów wojskowych Niemiec. Z drugiej strony gotów jest wszystko poprzec, co im służy. I tutaj znajduje pełne poparcie swego najbliższego współpracownika, gen. von Schleichera.

Być może, że formacje bojowe Hitlera, jako instrument wojny domowej, mogą mu się wydawać niebezpieczne. Jednak jako minister Reichswehry nie może on pozostać obojętny wobec organizacji, mającej charakter armji, i stanowiącej doskonałą kadre wychowania narodu w „myśli zbrojnej”. To też istnieje wiele przekonywujących poszlak, że mimo walki politycznej, kontakty dowództwa S. A. z ministerium Reichswehry w szeregu kwestyj istniały i istnieją.

Tem też tłumaczy się dwuznaczne zachowanie się ministra Groenera wobec ostatnich wydarzeń. Jest rzeczą jasną, że jako członek rządu nie może on poprostu nie reagować na pewne rzeczy. Ale nastawienie jego w całej sprawie jest zupełnie inne, niż ministra Severinga. Severing prowadzi przeciwko hitlerowcom zdecydowaną walkę. Groener natomiast postępuje bardzo ostrożnie, dystansuje się wyraźnie od niego i radby dać do zrozumienia, że patrzy na całą tę sprawę krytycznie. Jeżeli kto sparaliżuje akcję Severinga, to chyba właśnie Groener, zachowując jednak na zewnątrz pełne decorum. Oczywiście, gdyby postępowanie hitlerowców okazało się zbyt jaskrawe, i on będzie poprostu musiał poczynić jakieś kroki.

Jednak uczyniłby to napewno z prawdziwym bólem serca, tak jak chętnie i z prawdziwą radością przyjmował zawsze zapewnienia legalizmu Hitlera, ułatwiające mu zadanie. Pozostaje pytanie, czy długo jeszcze generał Groener będzie mógł zachować swoje dwa oblicza, i jak dwulicowy rzymski bożek Janus, stać przy drzwiach, które prowadzą z świątyni demokracji do świątyni cezara?

JERZY DROBNIK.

Kampania przeciwko Polsce

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“.)

Paryż, w kwietniu.

Są rzeczy, które filozofom się nie śniły! Któżby bowiem mógł przypuszczać, że Polska, uciśniona w sposób tak okrutny przez trzy rozbiornicze mocarstwa, zostanie porównana do jednego z nich. Do tego jednak doszło w epoce pomajowej. Niedawno naczelny organ partii socjalistycznej „Le Populaire“, a także kilkakrotnie „La République“, organ stronnictwa radykalnego, ostrzegały społeczeństwo francuskie przed niespodziankami, jakie mu może zgotować sojusz z Polską, który w swych konsekwencjach gotów narazić Francję na te same konsekwencje, co dawne przymierze z Rosją carską.

Wszystkim wiadomo, że w obecnej chwili bawi w Paryżu p. Targowski. Kradliwie nawet pogłoski, iż w przyszłości obejmie on funkcję ambasadora, pełnione dotychczas przez p. Chlapowskiego. Czy pogłoski te sprawdzają się to inna rzecz. Nie o to jednak chodzi. P. Targowski przybył do Paryża ze specjalną misją finansową. Działalność jego miała podobno objąć cały zachód, a przede wszystkim Francję. Misja ta polegałaby na tem, że p. Targowski miał uzyskać od Francji nie tylko drugą transzę pożyczki kolejowej, ale nawet podobno nową pożyczkę, wynoszącą około 250 milionów złotych.

Zdaje się jednak, iż starania tego nadzwyczajnego ambasadora finansowego Warszawy nie doprowadziły do szczęśliwych rezultatów. To jednak nie przeszkadza, że p. Targowski otrzymuje podobno na swoją działalność sumę 50.000 frs. miesięcznie, czyli takie wynagrodzenie, jakie dostaje ambasador. Oczywiście nie było to tajemnicą dla politycznych kół francuskich. Wyraziły też one zrozumiałe zdziwienie, że Polskę, pozostającą w tak trudnym położeniu finansowym stać na utrzymanie w Paryżu aż dwóch właściwie przedstawicieli. Najrozsądniejsze uwagi i komentarze na ten temat można było słyszeć w ostatnich dniach w kuliach Pałacu Burbońskiego. Czyż potrzeba podkreślać, iż nie były one dodatnie dla Polski.

Łącznie z tem rozwinęła się kampania kół lewicowych przeciwko przyznaniu pożyczki Polsce, ze względu na jej stosunki wewnętrzne. Zdaniem tych kół, Francja nie powinna powtórzyć z Polską eksperymentu, jaki przeżyła z Rosją carską, skąd nie zwrócono należnych jej pieniędzy.

Równoległe z tem rozwija się akcja radykalna przeciwko wznowieniu przymierza francusko - polskiego. Nawiązała ona do ostatnich oświadczeń w tej sprawie „Gazety Polskiej“. „La République“, organ p. Daladier, dowodzi, że „Gazeta Polska“ stara się podzielić partję radykalną, na część oddaną Polsce, i na część wrogo do

niej usposobioną, ale czyniąc to traci zdaniem „La République“, tylko swój czas. Przeciwnie chce bowiem opinie p. Herriota opinijom p. Pfeiffera. Pod tym względem zaś wystarczy przypomnieć tekst rezolucji, uchwalonej jednogłośnie, dnia 20 maja 1931 r., przez komitet wykonawczy partii radykalnej, a która brzmi, jak następuje:

„Partja uznaje jako niezgodną, z ideałem pokoju wszelką konwencję lub traktat, mogący spowodować Europę do dawnej polityki dyplomacji tajnej i sojuszków antagonistycznych, bez względu na to z kim one byłyby zawarte“.

Radykali dodają wreszcie, że jeżeli naród francuski przyczynił się do odbudowania Polski, to jednak sprzeciwia się, aby głębokie węzły uczuciowe, łączące go z Polską, zmusiły go do wystąpienia po jej stronie w zbrojnym zatargu.

Nie potrzeba dodawać, że stronnictwo pp. Herriota i Daladier ma tu oczywiście na myśli przedewszystkiem sprawę Pomorza. Insynuuje więc, iż podkreślanie solidarności polsko-francuskiej stanowiłoby jedynie niebezpieczną podniętę dla imperialistycznych sił polskich! „Nie należy zapominać, oświadczają radykali, o okrutnych lekcjach, jakie nam dał sojusz francusko - rosyjski i nie rozpoczynajmy z Polską polityki, która z Rosją carską poprowadziła nas tak daleko!“

Ostrzeżenie to daje się słyszeć coraz częściej. Posunięcia polityczne w Polsce nie wzbudzają bowiem najmniejszego zaufania. Są one albo niezręczne, albo nad wyraz bierne, jak np. w sprawie porozumienia państw naddunajskich. Taką zresztą jest i cała propaganda polska we Francji, o ile wogóle można jeszcze mówić o jej istnieniu.

Dodajmy wreszcie dla informacji, iż krąży tu pogłoski, że placówkę genewską po p. Sokalu obejmie albo p. Łukasiewicz, albo p. Muhlstein, obecny minister pełnomocny w Paryżu. Szanse tego ostatniego wydają się pod każdym względem poważniejsze. Jest on zaufanym wiceministra pulk. Becka. Jest to niezaprzeczenie człowiek obdarzony wielkim sprytem, właściwym rasie żydowskiej, a posłużenie przez niego żydówki p. Rotzylidówny bynajmniej nie przeszkodzi mu w karierze dyplomatycznej, gdyż podobno posag przyszłej małżonki ma wynosić około 30 milionów franków, co byłoby niezawodnie tylko atutem w rękach przyszłego reprezentanta Polski przy Lidze Narodów w Genewie. To międzynarodowe stanowisko ma widocznie pozostawać stale w rękach Izraela. Są jednak jeszcze naiwni, którzy oskarżają Polskę o antysemityzm!

I. BRIARES.

O szkodliwości opozycji

Pod powyższym nagłówkiem pos. Roman Rybarski ogłasza w „Gazecie Warszawskiej“ następujący artykuł:

Bezpośrednio po triumfach wyborczych z r. 1930 ogłaszano przy każdej sposobności, że wbrew atakom opozycji, Polska ma pełne zaufanie świata finansowego, gdyż ma większość parlamentarną, „jedyną w Europie“. Podobne poglądy wypowiada się i teraz. „Sanacyjny“ „Dziennik Poznański“ z dn. 7 b. m. pisze z okazji dyskusji w prasie francuskiej w sprawie pożyczki dla Polski.

„Kraj nasz jest w tej chwili silny, ma mocną władzę i skonsolidowane podstawy rozwoju — to przedewszystkiem przemawia do zagranicy. Okoliczność natomiast, co sędzi o naszej polityce wewnętrznej „Robotnik“ lub „Gazeta Warszawska“ — nie posiada dla decydujących czynników zagranicznych najmniejszego znaczenia“.

Inaczej jednak pisze „Czas“ krakowski. Z okazji nieudzielenia pożyczki Polsce, cytując znany artykuł socjalistycznego dziennika „Populaire“ ten organ konserwatystów „sanacyjnych“ daje nauki naszemu obozowi, że „agitacja niehamowana obywatelskim poczuciem odpowiedzialności — może być wyzyskana dla celów antypaństwowych... Tego właśnie poczucia brakuje całej opozycji, dla której każdy sposób jest dobry, byle rządy obecne zniesiawic, zohydzić, przez to osłabić. Ze przytem często może uciec interes państwa, nad tem przywódcy

opozycji widocznie nie zastanawiają się wcale. Nic dziwnego, że z ich arsenału czerpią broń przeciwko Polsce nasi nieprzyjaciele“.

A więc szkodzi opozycja zagranicą, czy nie szkodzi — powinni się ci panowie porozumieć, by pisać jedno, albo drugie. Zarzut, że opozycja przeszkodziła udzieleniu pożyczki, mógłby wbić w dumę niejednego opozycjonistę. Ale ta duma byłaby nieusprawiedliwiona. Naszem zdaniem, gdyby w Polsce wogóle opozycji nie było, gdyby nie wolno było mówić w Sejmie, a prasa opozycyjna byłaby zamknięta, to uzyskanie kredytów zagranicą, byłoby jeszcze trudniejsze.

Nie powiodło się we Francji i trzeba znaleźć kozła ofiarnego. Ma być nim opozycja, która mówi i pisze złe rzeczy o rządach w Polsce. Chyba gdzieś na zapadłej prowincji może sobie ktoś wyobrazić, że zagraniczni kapitaliści wykorzystują to, co pisze o rządzie opozycja i na tej podstawie decydują o udzieleniu kredytów, lub o ich odmowie. Każda opozycja złe pisze o rządzie — jej głosy wtedy tylko mają jakiś walor, gdy mówią prawdę. A o tem, co się w Polsce dzieje, zagranica wie lepiej, niż prasa opozycyjna. Ma ona swoje własne informacje.

Finansista zagraniczny swój pogląd o kraju, o jego zdolności kredytowej, układa przede wszystkim na podstawie cyfr: bilansów banku emisyjnego, statystyki handlu zagranicznego, zestawień z wykonania budżetu itd. Te cyfry mają rozstrzygające znaczenie. Po-

wtóre wymownym bardzo dla niej jest także i brak niektórych cyfr, np. bilansu rezerw skarbowych — milczenie w tym zakresie nie podnosi kredytu państwowego. Po trzecie zagraniczni finansisci orientują się wedle osobistego kontaktu z przedstawicielami finansów polskich, o których wiedzą i których znają. Wiedzą o prezesach banków państwowych, stykają się z różnymi stałymi i doraźnymi delegatami finansowymi. Daleko więcej to znaczy, niż najzłośliwsza nawet opozycja.

Zarzuca się nam, że w naszej krytyce nie mamy poczucia odpowiedzialności, gdyż zwalczamy rząd. Oczywiście, że go zwalczamy — nakazuje nam to poczucie odpowiedzialności za losy narodu i państwa. Mamy głębokie przekonanie, że gdyby to, co jest obecnie w Polsce, trwało dłużej, byłoby jeszcze gorzej. Staramy się oddzielić rządy, grupę rządzącą od państwa, nie uważamy, by z nią nierozdzielnie była związana przyszłość narodu. I w tem znaczeniu chcemy szerzyć zaufanie kraju i zagranicy. Dlatego jesteśmy optymistami. Ci wszyscy, którzy chcieli nas postawić poza nawias ży-

Ostrzeżenie!

Istnieje tylko jeden oryginalny i niezawodny, we wszystkich kulturalnych państwach używany preparat

DARMOL
czekoladki przeczyszczające

znany od kilkudziesięciu lat.
Prosimy więc żądać wyraźnie
„Darmol“ gdyż preparat ten
bywa często podrabiany!

Tw 916

cia politycznego w Polsce, którzy usiłowali wszelkimi sposobami nas wytepić, zniszczyć, którzy chcieli świat przekonać, że poza nimi niema już nikogo w Polsce, nie powinni chyba mieć pretensji o nasze stanowisko. Nie mogą oczekiwać, że będziemy uprawiali liberyjną opozycję. Tę funkcję spełniają konserwatyści „sanacyjni“. Nikt im tej roli nie zazdrości, ale niechaj nam nie dają nauk moralnych.

R. RYBARSKI.

O czem mówiono w Spale

„Kurjer Lwowski“ w drugim wydaniu po konfiskacie zamieszcza następujące informacje z Warszawy:

Kilka dni upłynęło od konferencji b. premierów w Spale, ale na tle obecnego zaciśnięcia w życiu politycznym konferencja ta nie przestaje być tematem rozmów.

Powoli też poczynają przenikać na zewnątrz niektóre jej szczegóły. Więc jak mówią, przyczyną zwołania konferencji był raport, który pan Prezydent otrzymał o sytuacji finansowej, a także o rozmowie między ministrem Zaleskim a premierem Tardieu w sprawie ewentualnej pożyczki dla Polski. W rozmowie tej Tardieu miał położyć bardzo silny nacisk na pacyfikację stosunków wewnętrznych w Polsce.

Konferencję w Spale zagał p. Prezydent Mościcki, przedstawieniem ogólnego położenia państwa i apelem, aby zebrani obmyśliли jakieś środki zapobiegzenia złemu. Podobno wspominał nawet o ewentualnem powierzeniu p. wicepremierowi Zawadzkiemu misji nawiązania konferencji ze stronnictwami lewicą, aby uczynić zadość życzeniu, które wysunął Tardieu. Za-

wadzkiemu ułatwić taką misję mogłyby stosunki rodzinne, jest bowiem szwagrem prezesa klubu parlamentarnego PPS. p. Niedziałkowskiego.

Zabrał potem głos prof. Bartel, który zdaje się był w tym wypadku osobą główną. Dla niego przedewszystkiem zwołano konferencję, licząc, że porozumienie z nim potrafi wskrzesić sytuację z maja 1926 roku, kiedy lewica popierała obóz sanacyjny. Prof. Bartel oświadczył jednak, że nie rozumie, poco go zaproszono, wycofał się bowiem z polityki i jest tylko profesorem geometrii.

Wyrazicielem poglądów optymistycznych był marszałek Świtalski. Przeciwnie stawiał się mu jednak stanowczo premier Prystor, stwierdzając, że w chwili obejmowania rządów zastał już położenie bardzo ciężkie i odrzucał prośbę o przydzielenie mu fachowców, którzyby opracowali plan ratunku. Do opracowania takiego planu nawoływał także pulk. Ślawek.

Konkretnych postanowień jednak nie powzięto, odkładając je do następnej konferencji, wyznaczonej, jak wiadomo, na dzień 20 kwietnia.

Kartel papieru

Na rynku papierniczym w Polsce dokonywa się wielka zmiana. Dnia 23 marca b. r. stanęła umowa wszystkich fabryk papieru w Polsce, wiążąca je w kartel pod nazwą „Centro-Papier“. Kartel działać będzie przez centralne biuro sprzedaży i przez syndykat rozdzielczy. Działalność zaczyna od 1 maja b. r. Naczelnym dyrektorem zostaje p. Karpiński, b. dyrektor fabryki Saengera, a po połączeniu ostatnio dyrektor fabryk papieru Steinhabena i Saengera, wicedyrektorem p. Stypiński, wicedyrektor Izby Przem.-Handl. warszawskiej.

Celem kartelu jest skoncentrowanie sprzedaży i podział zamówień, a zatem pewne uporządkowanie, ale też zarazem usunięcie wolnej konkurencji, co wysuwa, jak zawsze wobec karteli, sprawę cen, szczególnie ważną w tym wypadku, gdyż dotyczy on wydawania książek i pism, a zatem czytelnictwa w kraju.

Ceny papieru w Polsce są niezwykle wysokie. W lutym b. r. Związek wydawców gazet uzyskał obniżkę papieru gazetowego z 60 gr. za kg. na 56 groszy, t. j. o 7 proc., a równocześnie i ceny innych papierów obniżone zostały o 5 do 7 proc. Jednak papier gazetowy z Czech kosztuje loco granicy 29 groszy, a z Szwecji, Norwegii i Finlandji loco Gdańsk lub Gdynia 28 groszy, czyli zaledwie połowę już obniżonej ceny polskiej. Import papieru do Polski jest jednak uniemożliwiony clem i taryfami kolejowymi od granicy bardzo wysokimi.

Związek wydawców gazet, który skupia 85 proc. zapotrzebowania papieru gazetowego i drukarskiego w Polsce, oraz Towarzystwo wydawców książek przeprowadzają żmudne rokowania z zaczynającym swą działalność „Centro-Papierem“. Uporządkowanie stosunków wytwórczości i sprzedaży w fabrykach papieru, m. i. przez specjalizację pewnych fabryk dla pewnych rodzajów papieru, powinno pociągnąć za sobą zniżkę cen papieru, tak niezwykle wysokich obecnie w Polsce. Narazie kartel „Centro-Papier“ ogłasza, że utrzyma obniżkę z lutego b. r. Nie jest to oczywiście ani wystarczające, ani pewne na przyszłość.

Doświadczenie działa tu ostrzegawczo. Niedawno utworzył się, w pokrewnej dziedzinie, kartel płótna introligatorskiego przez związanie się fabryki Geiera w Łodzi z Manufakturą Wola w Warszawie. Po skartelizowaniu cena płótna introligatorskiego została podniesiona o 20 proc.

Sprawa kartelu papierniczego i cen papieru żywo obchodzi szeroki ogół społeczeństwa.

Tajemnicze morderstwo

Wilno, 9. 4. (PAT.) We wsi Kruk, gminy trockiej, dokonano zamachu na życie mieszkanki tej wsi Eleonory Kuniejowej. Strzał dany został przez okno przez jakiegoś osobnika, który po dokonaniu zbrodni zbiegł. Kula karabinowa trafiła Kuniejową w głowę, powodując natychmiastową śmierć. Zabójcy nie ujęto.

Stronnictwo Narodowe

Kolo Naramowice

Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę, 10 b. m. o godzinie 10-tej w lokalu p. Urbańskiego. Na porządku obrad p. i. referat p. Stanisława Jeskiego O liczne i punktualne przybycie prosi ZARZĄD.

Kolo Jeżyce

Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 12 b. m. o godz. 20-tej w sali p. Tomikowskiego, ul. Szamarzewskiego nr. 18. Referat pod tyt. „Czy będzie lepiej?“ wygłosi p. mec. dr. Szeib. O liczny udział prosi ZARZĄD.

Premier Tardieu o dążeniach Francji

Wywiad dziennikarza amerykańskiego transmitowany przez wszystkie stacje St. Zjednoczonych

Paryż, 9. 4. (Tel. wł.) Premier Tardieu udzielił o północy wywiadu dziennikarzowi amerykańskiemu. Wywiad ten przesłany został drogą radiotelegraficzną do Ameryki.

Tardieu uzasadniał stanowisko Francji w sprawie rozbrojenia i bezpieczeństwa. Rozbrojenie proponuje się francuskie to międzynarodowy bilans tego t. zw. francuskiego powojennego nacjonalizmu.

Omawiając sprawę bezpieczeństwa, Tardieu oświadczył:

„Nie żądamy równości zbrojeń z którymkolwiek z państw na lądzie, morzu czy powietrzu, lecz domagamy się bezpieczeństwa przez zmniejszenie zbrojeń na drodze jedynie racjonalnej, tj. przez stworzenie solidarności wszystkich narodów przeciw naruszeniu międzynarodowego prawa, oraz wspólnej akcji, aby temu prawu przywrócić należne mu miejsce. Trzeba zatem skończyć legendę, że Francja żąda bezpieczeństwa tylko dla siebie.“

Paryż, 9. 4. (PAT.) Premier Tardieu przemawiał o północy przed mi-

krofonem dla radiosłuchaczy Stanów Zjednoczonych. Tardieu odpowiadał na pytania dziennikarza Wiljama Harda, kronikarza politycznego National Broadcasting Company, który przybył do Europy, aby przeprowadzić wywiad z szefami delegacji poszczególnych mocarstw. Należy zaznaczyć, że Tardieu jest pierwszym premierem francuskim, przemawiającym bezpośrednio przy pomocy radia do narodu amerykańskiego.

Rozmowa toczyła się w gabinecie premiera. Mikrofon połączony był z kablem telefonicznym, który przetransmitował słowa premiera na stację w Rugby w okolicy Londynu. Stacja ta przekazywała z kolei rozmowę River Head w Long Island, która ze swej strony przesyłała ją kablem telefonicznym na stację radiową nowojorską, a ta pozostawała w kontakcie z 800 stacjami amerykańskimi, które transmitowały słowa Tardieu na cały obszar Stanów Zjednoczonych. Tardieu odpowiadał na każde pytanie, stawiane mu przez Harda.

li świadkami sceny, jaka się rozegrała pod położoną na terytorium sowieckim wsi Bednarowicze.

Konny żołnierz bolszewickiej strażnicy granicznej zatrzymał jakąś kobietę, która chciała przejść na terytorium Polski. Żołnierz ten przez jakiś czas prowadził kobietę, następnie zaś zeskoczył z konia i wystrzelił z rewolweru położył ją trupem na miejscu i nie troszcząc się o nią odjechał. Działo się to wszystko w odległości 100 m od granicy.

Ujęcie przemytników

Tarnowskie Góry, 9. 4. (P. A. T.) Śląska straż graniczna zatrzymała w pobliżu urzędu celnego w Radzionkowie niemiecki samochód osobowy i poddała go dokładnej rewizji. Okazało się, że posiadał on specjalne skrytki, w których znajdował się przemycany towar, a mianowicie: 110 kg. rodzynek, 10 i pół kg. jedwabiu, 5 kg. kamyczków do zapalniczek itp. Właściciela samochodu zatrzymano. Łączna wartość przemycanego towaru wynosi około 18 000 zł.

Okup za synka Lindbergha

Nowy Jork, 9. 4. (PAT.) Prasa amerykańska donosi, że okup 50 000 dolarów, żądany za zwrot dziecka Lindbergha, został złożony w Banku Londyńskim przez jednego z wywiadowców amerykańskiej policji nazwiskiem Schoeffel, który obecnie przebywa w Londynie.

Wylew Wilji

Wilno, 9. 4. (PAT.) Poziom wody na Wilji w obecnej chwili wynosi ponad 6 m. Woda zbliża się do poziomu ul. Zygmuntońskiej i grozi zalaniem jezdnii, co jest bardzo możliwe, ponieważ Wilja stale przybiera. Wobec grozy sytuacji sztab akcji ratunkowej stale urzęduje w pałacu potyszkiewiczowskim.

Z Michaliszek donoszą, że przybór wody na Wilji wczoraj wieczorem stale wzrastał.

Tragiczny wypadek

Lille, 9. 4. (PAT.) W zakładach Brack w Lens zginął tragicznie w czasie pracy robotnik polski Antoni Owczarczak, lat 54. Na skutek pęknięcia koła napędowego maszyny Owczarczak został uderzony odłamkiem metalu i poniósł śmierć na miejscu.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.90 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.91 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płać dziś za 100 mk. niem. w dewizach — zł., gotówką — zł., za 100 guld. gd. w dewizach 174.36 do 174.62 zł., gotówką 174.02 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 9. 4. 1932 r.

Tendencja dzisiejszej giełdy była utrzymana. Z papierów państwowych płacono nadal za 5 proc. poż. konwers. 38% proc. oraz za 4 proc. poż. inwest. 90 proc. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. handlowano 8 proc. listy dol. stare po 67 proc. oraz 4 proc. listy zast. konwert. po 28 proc. w transakcjach. Poza tym poszukiwano 6% listy żytnie po 12.90, lecz bez oddawców.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych dokonano większych obrotów Bankiem Polskim po 86 w placeniu. W obrotach nieoficjalnych zauważono większy popyt na 4 proc. Premjówki dolarowe, które poszukiwano po 51, oraz na 3 proc. poż. bud. po 39, jednakże przy zupełnym braku materiału. W końcu handlowano 7% poż. stabiliz. po 59 w placeniu.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 38% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt.
67% +
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt.
28% +

(Kurs w złotych)

4% Premj. Pożyczka Inwestycyjna 90. = P.
Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 86. = P.

Tendencja utrzymana.

Urzędowa cedula

Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 9. 4. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Pozn. ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ciężaru litrowego gęstościomierzem: 1) żyta poznańskiego 71.8 kg (121 f. w. h.); 2) żyta po-

morskiego 69.95 kg (119.1 f. w. h.); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg (127.1 f. w. h.); 4) pszenicy pomorskiej 74.35 kg (126.4 f. w. h.); 5) jęczmienia poznańskiego a 64 do 66 kg., b) 68 kg.; 6) owsa poznańskiego i pom. 43.55 kg. (74.1 f. w. h.).

Ceny transakcyjne

Pszenica 30 tonn par. Poznań . . . 26,75

Ceny orientacyjne

Żyto 25,75—26,00

Usposobienie spokojne. 26,50—26,75

Pszenica 21,00—22,00

Usposobienie spokojne. 22,00—23,00

Jęczmień 34—66 kg. 24,25—25,25

Usposobienie spokojne. 22,50—23,00

Jęczmień browarowy 20,75—21,25

Usposobienie spokojne. 39,00—40,00

Owies nadający się do siewu 40,00—42,00

Usposobienie spokojne. 16,25—16,75

Mąka żytnia 65% wł work. 15,00—16,00

Usposobienie spokojne. 16,00—17,00

Otręby pszenne 32,00—33,00

Otręby pszenne (grube) 30,00—35,00

Rzepak 22,50—24,50

Gorczyca 26,00—28,00

Wyka lato 23,00—26,00

Peluszka 32,00—36,00

Groch Victoria 11,50—12,50

Groch Folgera 16,00—17,00

Łubin niebieski 32,00—34,00

Łubin żółty 160,00—210,00

Seradela 320,00—460,00

Koniczyna czerwona 130,00—150,00

Koniczyna biała 150,00—170,00

Koniczyna szwedzka 260,00—300,00

Koniczyna żółta odluszczone 40,00—55,00

Przełot 45,00—50,00

Tymoteusz 3,75—4,25

Rajgras angielski 0,00—0,20

Ziemniaki jadalne 26,00—28,00

Ziemniaki fabryczne 36—38% 18,00—19,00

Makuch iniany 36—38% 19,50—20,50

Makuch rzepakowy 36—38%

Makuch słonecznik 46—48%

Ogólne usposobienie spokojne

Tranzakcje na odmiennych warunkach:

żyta 60 tonn, pszenicy 90 t., owsa 15 tonn,

maki żytnie 14 tonn, maki pszennej 1 t.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 9. 4. 1932 r.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn.: tr. 8.90, sp. 8.92, kup. 8.88.

Dewizy:

trans. sprzed. kup.

Gdańsk 174,40 174,83 173,97

Holandja 361,10 362,00 360,20

Londyn 33,95 34,12 33,78

Nowy Jork 8,903 8,923 8,883

Nowy Jork 8,908 8,928 8,888

kabel 35,16 35,25 35,07

Paryż 173,58 174,01 173,15

Szwajcaria 211,70

Berlin

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poż. inwest. 90,00

4% poż. inw. szt. ser. 94,00

5% poż. konw. 39,00

4% poż. dolarowa 49,50

6% poż. dol. 60,50

7% poż. stabil. 56,50

Tendencja słabsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski 84,50—85,00

Lilpop 0,00—15,10

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 9. 4. 1932 r.

Pszenica march. 260,00—262,00

Tendencja spokojna.

Żyto march. 198,00—200,00

Tendencja spokojna.

Żyto rosyjskie cif Berlin tr. 195,00

i sp.

Tendencja spokojna.

Jęczmień brow. 185,00—193,00

Tendencja stała.

Jęczmień pastewny i przemysłowy 172,00—184,00

Tendencja stała.

Owies march. 163,00—168,00

Tendencja słabsza.

Mąka pszena 31,50—35,25

Tendencja cicha.

Mąka żytnia 26,40—27,80

Tendencja słabsza.

Otręby pszenne 11,35—11,60

Tendencja utrzymana.

Otręby żytnie 10,40—10,70

Tendencja cicha.

Groch Victoria 18,00—25,00

Groch drobny jadalny 21,00—24,00

Groch pastewny 15,00—17,00

Peluszka 16,50—18,50

Rób 15,00—17,00

Wyka 16,00—19,50

Łubin niebieski 10,50—12,00

Łubin żółty 14,00—16,00

Seradela nowa 31,00—36,50

Kuchy iniane 37% 11,60

Kuchy z orzecha ziemnego 13,00—13,20

Kuchy mielone (mączka) 13,00

Wytłoki suche parytet Berlin 9,60

Śrót Soja ekstrahowany 46% loco Hamburg 12,40

Śrót Soja ekstrahowany 46% loco Szczecin 12,80

Płatki ziemniaczane 17,00—17,30

Ogólna tendencja niepewna.

Dokoła spraw zarobkowych

Nowa taryfa w hutach metalowych na G. Śląsku — Z przemysłu włókienniczego na Śląsku Cieszyńskim

Katowice, 9. 4. (Tel. wł.) Na posiedzeniu specjalnej komisji rozjemczej ustalono, że stawki zarobków w hutach metalowych na G. Śląsku będą obniżone o 7 proc. w stosunku do tabeli plac z 16 lutego 1931 r.

Nowa taryfa obowiązuje od 20-go kwietnia br., a wypowiedzenie może nastąpić po raz pierwszy dopiero 1 września br. z tem, że o ile wypowiedzenie nie nastąpi, to płace obowiązują na dalsze 3 miesiące również na tych samych warunkach.

Ponieważ od 1 kwietnia przestała obowiązywać umowa zbiorowa w przemyśle włókienniczym na Śląsku Cieszyńskim, przeto przeprowadzone po tym terminie rozmowy między fabrykantami a robotnikami doprowadziły w kilku wypadkach do umów indywidualnych na czas nieograniczony. W

umowach tych zredukowano zarobki robotnicze przeciętnie o 10 proc. (w)

Warszawa, 9. 4. (PAP.) W dniu wczorajszym odbyła się u głównego inspektora pracy, dyr. Klotta, konferencja z przedstawicielami przemysłu włókienniczego w Bielsku. Przedstawiciele przemysłowców wyłuszczyli powody, dla których odmawiają podpisania umowy zbiorowej i zamierzają angażować robotników na podstawie umów indywidualnych.

Reprezentanci ministerstwa pracy przedstawili delegatom argumenty, przemawiające za podpisaniem umowy zbiorowej. Przedstawiciele przemysłowców obiecali zreferować tę sprawę na ogólnej konferencji w Bielsku, na której zapadną ostateczne decyzje w sprawie zawarcia umowy.

Wykorzystywanie przez Polskę portu gdańskiego

Opinia komitetu prawników, badającego zagadnienie z ramienia Ligi Narodów

Genewa, 9. 4. (PAT.) Komitet prawników, złożony z pp. Raestada (Norwegia) przewodniczący, oraz Hostie (Belgia) i prof. Brierly (W. Brytania) badał zagadnienie prawne wykorzystywania portu gdańskiego przez Polskę i po tygodniowych obradach zakończył swe prace, wydaniem opinii.

PP. Hostie i Brierly stwierdzili podobnie, jak większość poprzedniego komitetu prawników, że wyzyskanie portu gdańskiego w znaczeniu szero-kiem jest dla Polski obowiązkiem prawnym. Przewodniczący Raestad ograniczył ten obowiązek do spraw kolejowych.

Według opinii większości wyzyskanie portu obejmuje również ruch osobowy i nie wyklucza ruchu tran-

zytowego, uznaje jednak wbrew tezie gdańskiej, że Polska nie ma obowiązku wydawania zarządzeń, kierujących cały ruch przez Gdańsk, ani też zarządzeń, któreby przerzuciły ryzyko zmniejszenia obrotów na port polski.

Poza tem komitet jednomyślnie za- lecił Radzie Ligi odesłanie sprawy ponownie do Wys. Kom. Ligi w Gdańsku celem rozpoznania w porozumieniu ze stronami, czy Polska istotnie nie wyzyskuje w pełni portu gdańskiego. Teza gdańska zatem zmierzająca do zapewnienia portowi gdańskiemu monopolu lub pierwszeństwa w handlu zamorskim Polski, została odrzucona.

Opinia komitetu prawników zostanie rozpatrzona przez Radę Ligi na sesji majowej.

Rewizje i aresztowania

Warszawa, 9. 4. (Tel. wł.) Policja polityczna przeprowadziła wczoraj rewizję w lokalu Związku Literatów Żydowskich. Nic nie znaleziono i nikogo nie aresztowano. Skończyło się na wylegitymowaniu obecnych w lokalu.

W związku z tym toczy się walka między przedstawicielami różnych obozów, a instytucję chcą opanować żywioły radykalne.

Dokonano także rewizji w Związku Kupców Handlujących Bydłem. Aresztowano tam kilka osób.

Nowy plebiscyt w Rzeszy?

Essen, 9. 4. (PAT.) Stronnictwo p. n. „Radykalny stan średni“, odłam niem. „Wirtschaftspartei“, wniosło do ministerstwa spraw wewnętrznych podanie o przeprowadzenie plebiscytu nad zmianą art. 2 konstytucji niemieckiej.

Artykuł ten w nowym brzmieniu głosiłby: „Rzesza niemiecka jest państwem jednolitem“, a więc nie związkowym. Wobec tego, że wnioskodawcy poparli swoje podanie przewidzianą w takich wypadkach ilością podpisów, istnieje możliwość, że w najbliższym czasie w Niemczech odbędzie się jeszcze jeden plebiscyt.

Zwołanie sejmu pruskiego

Berlin, 9. 4. (Tel. wł.) Sejm pruski zwołany został telegraficznie na wtorek, 12 bm o godz. 12. Na porządku obrad jest zmiana paragrafu 20 regulaminu, który dotyczy wyboru premiera pruskiego oraz wniosek komunistyczny, dotyczący utrudnień przy pierwszym głosowaniu na prezydenta.

Bezkarność zbrodni

Czortków, 9. 4. (PAT.) W tych dniach organa KOP. oraz mieszkańcy jednej ze wsi w okolicy Husiatyna by-

Zmartwychwstanie kolumn

Prace Mussoliniego nad przebudową Rzymu

Ileć w ciągu października ub. r. zbliżałem się do Forum Trajana, widziałem unoszące się nad kolumnami bazyliki Ulpji gęste tumany kurzu. Przez cały dzień tłum robotników pracował gorliwie nad burzeniem brzydkich, kilkupiętrowych gmachów, oddzielających Forum od Kapitolu. Padły w gruzy pod uderzeniem oskaru bezstylowe, żółte domy, które wzniosła spekulacja budowlana ostatnich wieków i z każdym dniem bardziej odstaniał się oczom zachwyconym turysty profil rzymskiego akropolu. Obok olśniewająco białych kolumn pomnika Wiktora Emanuela II. ukazywała się ceglana absyda średniowiecznej Ara Cocli, a dalej ku południowi piękna renesansowa wieża kapitolńska wznosiła coraz wyżej swą smukłą sylwetkę ponad pałacem senatorskim. Turyści, zakochani w romantycznych, choć niezawsze higienicznych zaułkach starego Rzymu, patrzyli z pewnym niepokojem na te niszczycielskie prace, podjęte na rozkaz Mussoliniego, celem „oswobodzenia“, t. j. izolowanie Kapitolu, ale archeologom śmiały się oczy na myśl, że pod zburzonymi domami znajdują absydę wzniesioną przez Trajana bazylikę, jeszcze bardziej zaś od nich cieszyli się dzisiejsi edylowie miasta z gubernatorem księciem Buoncompagni na czele, którym nakazane przez szefa rządu zniszczenie wielkiego bloku domów od Forum Trajana do via Cavour pozwoli zrealizować plan wspaniałej drogi, tak zw. ulicy wzgórz, biegnącej od Kapitolu przez Eskwilin i Mons Caelius do powstać mającej willow - sportowej dzielnicy miasta już za murami Aureliana, w progu rzymskiej kampanii. Ma to być „najpiękniejsza ulica na świecie“, jak wyrażał się prof. Antonio Munoz, znakomity restaurator zabytków rzymskich.

I rzeczywiście, jakaż avenue Paryża, nie wyłączając majestatycznych Pól Elizejskich, mogłaby się równać z ulicą, która zacznie się między monumentalnymi gmachami Kapitolu z jednej, a świeżo odsłoniętym „Bazarem Trajana“ na stokach Kwirynału z drugiej strony; która przebiegać będzie obok trajanowej kolumny, obok potężnych resztek świątyni Marsa na forum Augusta i świątyni Minerwy na forum Nerwy, której jeden bok tworzyć będzie fascynujący pejzaż ruin na Forum Romanum — i która w pewnym momencie znajdzie się w cieniu Colosseum?

Wzrok przechodnia przyciągać będzie wzdłuż całej drogi zielona sylwetka Palatynu, zarosłego pinjami i dębami i połączonego z Forum olbrzymimi ceglannymi ruinami pałacu Kaliguli. Minawszy Kapitol, wzgórze katedralne starego Rzymu, i Palatyn, jego kolebkę, droga zbliży się do pierwszej katedry i pierwszej zarazem siedziby chrześcijańskich papieży na Lateranie, by stąd przez bramę wybiec na równinę i popędzić ku cudownej panoramie Gór Albańskich, które staną się jej meta. W ciemną noc, gdy na ich szczycie zabłyśnie światłami domów Rocca di Papa, można będzie mieć wrażenie, że droga oderwała się od ziemi i wiedzie do tajemniczych miast napowietrznych.

Nareszcie w 9-tą rocznicę Marszu na Rzym, znikły stopy gruzów i Kapitol ukazał się tuż w sąsiedztwie trajanowego forum. Dopiero teraz, po dokonaniu tych robót, rozumie się dobrze plan urbanistyczny wielkiego cesarza. Chciał on połączyć stary, południowy, przeludniony Rzym siedmiu wzgórz z nowym, północnym, cesarskim miastem, które się zabudowało na Polu Marsowym i u stóp Mons Pincius. Ruch w stolicy, liczącej wówczas do 3 milionów mieszkańców i odgrywającej w świecie stały i roztętniony rolę dzisiejszego Londynu i zarazem Paryża, był ogromny. Jovenel skarżył się, że mieszkańcom nie dawały spać turkoty wozów, które z powodu gęstego ruchu ulicznego tylko w nocy mogły rozwiozić produkty żywnościowe. — Trzeba było więc zniwelować wzniesienie między Kwirynałem i Kapitołem i połączyć wygodnie dwie części miasta. Tak powstało słynne Forum Trajana, wielki plac ozdobiony bazyliką, kolumną, biblioteką i łukiem triumfalnym.

Ten sam cel spełniać będzie dzisiaj nowa via dei Monti; — Mussolini twierdzi przecie, że w połowie tego wieku Rzym liczyć będzie dwa miliony mieszkańców! Wodzowi faszyzmu chodzi jednak nie tylko o cele komunikacyjne, gdyż dla nich zamierza zbudować cztery linie kolei podziemnej. Chodzi mu, i bodaj głównie o odkrycie

i udostępnienie zabytków starego Rzymu, zasłoniętych dziś blokami domów, które zajmują fora cesarskie. Mussolini pragnie przywrócić świetność augustowskiej stolicy Włoch. Buduje gmachy i pomniki, zakłada parki, reguluje ulice, prowadzi wykopaliska. „W niewielu latach — mówi — Rzym musi się ukazać światu widocznym i ogromnym, uporządkowanym i potężnym, jak był za czasów Augusta“.

Przez burzenie domów, otaczających Kapitol od strony Forum Trajana i Skali Tarpejskiej. Plac Wenecki, tworzący od strony północnej jakby przedśrodek do Kapitolu, rozszerzył się ogromnie. Od zachodu opiera się o odsłonięte obecnie dwa pomniki architektury Augusta: Teatr Marcellusa i portyk Oktawii. W tę stronę poprowadzi druga wielka arteria miejska, via del Mare (ulica morska), która połączywszy się z nową autostradą, biegnącą do przebudowanej Ostii, pozwoli Rzymianom w kilkunastu minutach znaleźć się nad Morzem Tyrreńskim, w nowoczesnym mieście kąpielowym. Nowe dzielnice Rzymu mają zbliżyć jeszcze bardziej miasto do morza, które — w marzeniach Mussoliniego — ma stać się w przyszłości miastem portowym.

Oskardy pracują gorliwie. Runęła już przed kilku laty na Kapitolu część pałacu Cefferellich, odsłaniając fundament najstarszej katedry starorzymskiej Jowisza Kapitolńskiego. Zniknęły domy, przyczepione do Skali Tarpejskiej, teraz zaś przyszła kolej na fora cesarskie. Wkrótce na dawnym forum Cezara można będzie oglądać pozostałe szczątki Curji rzymskiej, siedziby senatu, zbudowanej jeszcze za ery królewskiej, odnowionej przez Cezara i przerebudowanej później na kościół św. Adrijana. Przy via Argentina odkopano fundamenty i kolumny aż czterech świątyni rzymskich z epoki republikańskiej. Izolowaniem i odrestaurowaniem zostanie także mauzoleum Augusta na Polu Marsowym, służące dotąd za salę koncertową. Mussolini postanowił przeprowadzić stąd gwiazdę dróg, jedną z nich połączy zatybrzańskie Prati popod Monte Pincio ze stacją kolejową.

Niegdyś Hausmann, ten sam, który przebudował Paryż za Napoleona III, zapytany, jak wyobraża sobie rozbudowę Rzymu na stolicę Włoch, radził pozostawić Rzym stary w jego dotychczasowym stanie, a zbudować nową stolicę na północ od niego, na wzgórzach Monte Mario. Uniknęłoby się w ten sposób burzenia wielu cennych zabytkowych gmachów i puszcia stylowego charakteru miasta brzydkimi pałacami ministerstw i banków. Dzisiaj jest już na taką nową „urbs condita“ zapóźno. — Dziś Mussolini musi myśleć nad tem, jak zmieścić Rzym 20-go wieku w ramach papieskiego, barokowego Rzymu, który w r. 1870 liczył zaledwie ćwierć miliona mieszkańców. Dziś zaś Rzym jest już miastem milionowym i po jego wąskich ulicach przesuwają się sznury nieskończone samochodów. Corocznie przybywa tu 6 tysięcy tych nowoczesnych środków lokomocji.

W kwietniu r. 1928, w święto założenia Rzymu, byłem obecny przy uroczystym rozpoczęciu prac nad odkopaniem Cyru Wielkiego. Inaugurował prace sam Mussolini. Cyruk zajmował całą dolinę między Palatynem a Awentynem i mógł podobno pomieścić 300 tysięcy widzów. Znajduje się w głębokości 8 metrów pod poziomem obecnym miasta. Praca obliczona była na lat 10. Cóż spodziewano się tam odkopać? Schody, ławki i jakieś posagi, które zdobiły jego ściankę podłużną (spina). Z tej to spiny pochodziły przecie trzy obeliski, które Fontana postawił na rozkaz papieża Sykstusa V przed trzema wielkimi bazylikami Rzymu.

Gdy w październiku ub. r. znalazłem się znowu u stóp Palatynu, stwierdziłem, że od 3 i pół lat nie z zapowiedzianych prac nie wykonano. Zobaczyłem ten sam kilkumetrowy rów, jaki wykopano na dzień 21 kwietnia 1928 r. Oczywiście brakło na te prace funduszy, ale czy i na inne roboty, które Mussolini rozpoczął, lub zapowiedział, również ich nie zabraknie? Prawda, że dwie galery z jeziora Nemi wydobyto mimo dużych kosztów (sprawły one zawód archeologom, gdyż są to zwykłe szerokie łodzie bez wszelkich ozdób), ale gdy zwiedzając Dom Złoty Nerona na Monte Oppio (Eskwilin), gdzie znajduje się słynne malowidła (groteski), zapytałem, czy wszystkie sale odkopano, przewodnik odpowiedział: „Nie,

gdyż nie ma pieniędzy“. Plany ma Mussolini wielkie, ale oprócz planów trzeba jeszcze mieć środki, by stać się czwartym, czy piątym „założycielem“ Rzymu.

Pewnego dnia zobaczyłem tłum ludzi, wypatrujących czegoś na placu, jaki powstał przez zburzenie domów przy Foro Trajana. Był tam — jak zaraz stwierdziłem — niewielki otwór, a w nim na jakie dwa metry pod poziomem placu leżał gruby trzon ciemnej żłobkowanej kolumny z granitu. Obok spoglądałem drugą dziurę w ziemi, a na jej dnie pięknie wyrzeźbiony kapitel kolumny. Gdy się usunie ziemia, odnajdą się zapewne inne jeszcze fragmenty kolumn i absydy bazyliki Ulpji. Leżą tam już od lat półtora tysiąca w prochu

„co leciał przed koniem Attyli, przed kopytami Hunnów, Aleryka i nakrył dawne miasto, nim przybyli“.

Wkrótce kolumnę, jak tyle innych, które odkopano, podnoszą na drogach i postawiają „znowu czołem na gwiazd wianek“. To zmartwychwstanie kolumn, które spały w swych grobach podziemnych przez wieki całe, jest obrazem niewątpliwie bardzo sugestywnym. Jest nim zwłaszcza dla Włochów dzisiejszych, którzy pragną wskrzesić potęgę cesarskiego Rzymu. Przecież na frontonie kolumnady Wiktora Emanuela II postanowili umieścić heksametram z Eneidy: „Tu regere imperio po-

Chorzy na serce, reumatyzm, choroby nerwowe i arteriosklerozę

wamy, wyjechać dla poratowania zdrowia do Nauheim, Franzesbadu, Kudowy i t. d. mogą sporządzić sobie kąpiele lecznicze w domu. Do celu tego najodpowiedniejszą są sole kwasu węglowego marki „Erbe“. Działanie lecznicze kąpieli solami kwasowęglowymi „Erbe“ zastępują w zupełności kurację w wyżej wymienionych uzdrowiskach zagranicznych. Działanie ich polega na podrażnieniu naskórki przez osiadające na nim pecherzyki bezwodnika węglowego. Czynność ta sprawia skutek niezmiernie łagodnego, wszechstronnego dla całej powierzchni ciała masażu, przyspieszając zaś obieg krwi wywołuje tem samem szybszy o wiele proces wymiany materji, który nie obciąża jednak serca powiększoną pracą. Kąpiele sporządzane w domu są o kilkaset % tańsze od naturalnych. Przyczem działaniem nie różnią się od nich wcale.

Pw 10 230-5140

Dr L. K.

pulos, Romane, memento!“ (Pamiętaj Rzymianie, że masz panować nad narodami). Ambicja przesadna i niezasadniona. W r. 1928 widziałem połowę heksametru już wypisaną. W r. 1931 znikła ona zupełnie. Widocznie zrozumiano śmieszność dumnej dewizy Wergiluszowej w czasach obecnych.

Kolumny wydobyte są przeważnie fragmentami. Takim fragmentem dawnej wielkości rzymskiej może być tylko wielkość Włoch współczesnych.

JAN MATYASIK

Paryż, w kwietniu.

„Unter einer Sturmhaube“

Dla nas obojętne, kto z nich jutro zwycięży!

Wycofanie polskiego eksperta z Gdańska

Obradom polsko-gdańskiej komisji ekspertów, jakie miały miejsce w Gdańsku w marcu r. b. w sprawie stosunków celnych polsko-gdańskich przy udziale specjalnie ad hoc powołanego eksperta neutralnego, został nadany niepożądany kierunek. Ponieważ przy rozpatrywaniu jedynie formalnej strony kwestji, t. zw. „biernego obrotu uszlachetniającego“, stanowiącego tylko fragment całokształtu spraw celnych, komisja zajęła stanowisko przesadzające zgóry całość sprawy dotąd należącej do niezbadanej i nieprzeszudowanej, rząd polski nie uznał, aby udział eksperta polskiego w dalszej ekspertyzie spraw celnych, jaka rozpoczęła się ponownie w dn. 7 kwietnia, był możliwy.

Aresztowanie p. Hanau

Paryż, 9. 4. (Tel. wł.). W piątek aresztowana została ponownie pani Hanau, głośna ze znanej afery bankowej, pod zarzutem wykradzenia waż-

nych tajnych akt z ministerstwa skarbu.

Paryż, 9. 4. (PAT.) Aresztowanie p. Hanau nastąpiło równocześnie z ogłoszeniem raportu policyjnego o jej działalności finansowej.

Raport ten przeznaczony dla min. finansów stwierdza, że oskarżona prowadziła pewne rozmowy z agentami prasowymi i dyplomatycznymi zagranicy. Raport pochodzi z grudnia ub. roku.

Opowiada on o manewrach p. Hanau, mających na celu wywołanie nieusprawiedliwionej niżki na giełdzie w tego rodzaju warunkach, że finanse Francji poniosłyby znaczny uszczerbek. Specjalnie szczegółowo raport omawia tę część działalności p. Hanau, która miała na celu zdyskredytowanie głównych walorów przemysłowych Francji. P. Hanau wiedząc, że znajduje się znowu w stanie oskarżenia, oświadczyła dziennikarzom, iż stawiane jej zarzuty kradzieży są niesłuszne.

Aresztowanie nastąpiło w dawnej redakcji, gdzie policja przeprowadziła rewizję. P. Hanau nie chce odpowiadać na żadne pytanie inaczej, jak tylko w obecności swojego adwokata.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Zbrodnia podobna do zbrodni Hałasa

Jan Bczyk z Nowego Tomysła dla zdobycia pieniędzy na ślub dokonał morderstwa rabunkowego

W poznańskim więzieniu sądowym osadzono pod zarzutem morderstwa rabunkowego niejakiego Jana Bczyka, lat 24, rzeźnika z zawodu, pochodzącego ze Lwówka w powiecie nowotomskim. Przed kilku laty Bczyk, będąc bez zajęcia, wyjechał do Gdańska, gdzie mieszkając częściowo u brata, częściowo w innych mieszkaniach, pracował dorywczo w porcie gdańskim przy ładowaniu węgla.

Podczas pobytu w Gdańsku zaprzyjaźnił się Bczyk z pewną dziewczyną, przez którą poznał pochodzącą z Pomorza Gertrudę Turską, służącą z zawodu, do której zapalał gorącą miłością. Młodzi postanowili się pobrać i Bczyk obiecał swej narzeczonej zaręczyny na święta wielkanocne. Na tydzień przed świętami poczęła Turska nalegać, aby jej Bczyk pokazał obrączki zaręczynowe. Tymczasem Bczyk, nie mając pieniędzy i będąc bez pracy, nie mógł pokazać obiecanych obrączek, przyrzekł jednak, że postara się o nie napewno na święta wielkanocne. Postanowił więc za wszelką cenę zdobyć potrzebne pieniądze i uplanował napad rabunkowy.

W Wielką Sobotę w godzinach południowych wszedł do mieszkania sąsiadki swej gospodyni, niejakiej Weroniki Felstau przy ul. Stiefwinkel nr. 11. Drzwi do mieszkania nie były zamknięte, to też Bczyk wszedł niezauważony przez właścicielkę mieszkania, która zajęta była pracą domową. Bczyk zerwał ze ściany dywan i jej trzonem uderzył Felstauową w tył głowy tak silnie, że napaźnięta znieckała, padła na ziemię, nie wydając żadnego okrzyku. Zbrodniarz zawiązał swej ofierze szyję chustką i przystąpił do rabunku.

W poszukiwaniu pieniędzy przetrząsnął wszystkie sprzęty, wreszcie zabrał z niezamkniętej bielizniarki 100 guldenów i, nie zauważony przez nikogo, wyszedł. Mord i rabunek trwał

ledwie kilka minut. Po dokonanej zbrodni udał się Bczyk do swej kwatery, gdzie zapakował rzeczy, przygotowując się do wyjazdu do rodziny narzeczonej. Za zrabowane pieniądze kupił ubranie, nieco bielizny oraz dwie obrączki zaręczynowe za 33 guld.

W drugiej święto Wielkiejnocy odbyły się w mieszkaniu rodziców narzeczonej w Gogolewie na Pomorzu zaręczyny Bczyka z Turską. Bawiono się wesoło. Nikt z uczestników nie przypuszczał ani na chwilę, że narzeczony Turskiej jest mordercą i że zaręczynowe pierścienie okupione są krwią. Po świętach Turska wróciła do Gdańska, a Bczyk wyjechał z mieszkania przyszłych teściów do swej rodziny we Lwówku.

Bczyk zdezertował w r. 1928 z wojska, ukrywając się na terenie Gdańska. Obecnie postanowił on wykorzystać fakt powrotu w szeregi wojskowe, aby tem samem zatrzeć ślady swej zbrodni. Po przyjeździe więc do Lwówka zgłosił się w miejscowym posterunku policji, gdzie oświadczył, że pragnie odbyć służbę wojskową. Umożliwił się bowiem ze swą narzeczoną, że przed ślubem odbędzie przedewszystkiem powinność wojskową. Bczyk był w międzyczasie ścigany już przez policję w Gdańsku, jako podejrzan o dokonanie morderstwa. Zgłaszającego się do odbycia służby wojskowej dezertera przytrzymała policja.

Rozpoczęło się śledztwo. Po kilku dniach Bczyk złożył zeznanie, przyznając się do popełnienia ohydnej zbrodni i podał wszystkie jej szczegóły. Dalsze śledztwo przeprowadził poznański urząd śledczy z agentami gdańskiej policji śledczej, która referowała materiał dowodowy z dochożeń, przeprowadzonych w mieszkaniu zamordowanej.

Morderca stanie prawdopodobnie przed sądem doraźnym. (k.)

nia. Sąd przejrzał aserwaty dowodowe, poczem oskarżeni złożyli szereg wniosków. Następnie sąd przesłuchał Żydówkę Gustawę Hejmanową. Zna ona Zimnego, który się do niej zgłosił, że gotów jest za pieniądze w procesie złożyć korzystne dla jej córki zeznania. Zimny natomiast twierdzi, że to właśnie Hejmanowa ofiarowała mu pieniądze, by zmienił zeznania co do jej córki. Hejmanowa mimo wszystko odparła ten zarzut, natomiast Zimny pozostaje przy swych zeznaniach. (z.)

Młodzież angielska w Poznaniu

We wtorek, dn. 12 bm. przybędą do Poznania via Gdynia uczniowie gimnazjum angielskiego „Haileyburg College” w liczbie około 30 osób. W Poznaniu będą oni gośćmi Towarzystwa Polsko - Angielskiego, które postarało się dla nich o kwatery prywatne. Celem wycieczki jest nawiązanie kontaktu z młodzieżą polską i poznanie naszego kraju. Poza tem uczniowie „Haileyburg College” dadzą w dn. 12 bm. o godz. 19 i pół przedstawienie „Juliusza Cezara” „Shakespeare’a” (oczywiście w języku oryginalnym) w Teatrze Polskim. Następnego dnia — po zwiedzeniu zabytków miasta — wycieczka wyjedzie w dalszą drogę do Warszawy. (z.)

KALENDARZYK

Sobota, 9 kwietnia 1932.
Słońce: wschód 5,09; — zachód 18,40; —
długość dnia 13 godz 31 min.
Księżyc: wschód 5,51; — zachód 23,05; —
po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.:
Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska + 2 st. C., pochmurno, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 745 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 9 st. C., najniższa + 2 st. C. Ilość opadu nieznaczna.

Kal. rzek.: Kasylda P.; jutro Leon P.
Kal. słow.: Dobrosław; jutro Jaromir.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Sodalicia Panien Urzędniczek.** W niedzielę, 10 bm. o godz. 9 rano msza św. w kaplicy sodalicyjnej u OO. Jezuitów. O godz. 17 zebranie tamże.

OSOBISTE

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** — Dyplom i tytuł magistra praw uzyskał p. Jan Włodzimierz Karol Nosal z Rajczy w woj. krakowskim. Dyplom lekarza uzyskał p. Franciszek Remelski z Ostreszowa, Regina Marja Talarczykówna ze Znina i Aniela Eleonora Kantecka z Grabowa.

— **Srebrne gody małżeńskie** obchodzą dziś pp. Maksymilian Gewiss i Antonina z domu Ratajczak. Na intencję Jubilatów odbyła się w kościele św. Marcina msza św. o godz. 8,30.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Sodalicia Pań Zawodu Kupieckiego — Sekcja Eucharystyczna.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 11 bm. o godz. 19,15 na sali Biblioteki Sodalicyjnej, św. Marcin 69 z wykładem ks. moderatora.

— **Komisja Teologiczna.** Zebranie odbędzie się w Poznaniu (gmach Tow. Przyj. Nauk, ul. Sew. Mielżyńskiego), 14 bm. o godz. 18. Wykład wygłosi ks. dr. Werbel na tem: „Św. Cyryl Jeroz. jako pedagog”.

— **Tow. Wyd. „Polska Armia Błękitna”** urządzi 12 bm. zebranie zarządu i komitetu Wystawy Plakatów Wojny Światowej. Zebranie odbędzie się w salce restauracji „Pod Strzechą”, pl. Wolności 7.

— **Stow. Polsko - Jugosłowiańskie.** Zwyczajne walne zebranie odbędzie się w piątek, dnia 15 bm. o godz. 20 w lokalu Stowarzyszenia Plac Wolności 9. I piętro (wejście przez powróż wprost). W razie braku w powyższym terminie statutem wymaganej ilości członków, odbędzie się zebranie 15 minut później bez względu na ilość obecnych. Porządek obrad obejmuje: sprawozdania, zmianę statutu, wybór nowego zarządu i komisji rewizyjnej oraz zastępców, wolne wnioski. Prawo do głosowania mają tylko członkowie, którzy uregulowali składki członkowskie za rok 1931.

ZYCIE SOKOLE

— **„Sokół” — Okręg Poznański.** Zebranie plenarne sekcji lekkoatletycznej odbędzie się 13 bm. o godz. 19,30 w salce zebrań na boisku „Sokoła”.

WYKŁADY

— **„Zdrowie psychiczne a małżeństwo”** — to temat III. i ostatniego poran-

W razie przeziębienia, grypy, zapalenia gardła, migdałów, przy bólach nerwowych i łamaniu w kościach, należy dbać o codzienne, regularne wypróżnienie i w tym celu używać pół szklanki naturalnej wody gorzkiej „Franciszka - Józefa”. Ządać w aptekach i drogerjach. nw 9808

ku eugenicznego, który się odbędzie w niedzielę, 10 bm. o godz. 12,15 w Coll. Medicum, ul. Fredry 10.

WYSTAWY

— **Z Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych** (przy pl. Wolności 18). W salach Tow. Przyj. Sztuk Pięknych odbędzie się w niedzielę, 10 b. m. o godz. 12 w południe uroczyste otwarcie wystawy jubileuszowej Leona Wyczółkowskiego. Salon jest otwarty w dnie powszednie od godz. 11 do 17, w niedzielę i święta od godz. 12 do 15.

WIECZORY, KONCERTY

— **„Humor krzepił”** Pod tym tytułem odbędzie się w niedzielę, 10 bm. o godzinie 19,30 na sali Ogrodu Zoologicznego arcyzabawny, świetnie przygotowany i urozmaicony „Wesoły wieczór”. W programie: występy taneczne, popisy akrobatyczne, groteski, skecze itp. Cały czysty zysk przeznaczony na dalszą budowę kościoła św. Stanisława Kostki na Winiarach. Bilety nabyć można w Księgarni św. Wojciecha.

— **S. M. P. Poznań-Starejka** urządzi 10 bm. przedstawienie amatorskie w sali restauracji „Polonia”. Odegrane będą komedje: „Jak kapral Szczapa wykiwał śmierć” w 3 aktach, oraz „Za nic żydowskie swaty” w 1 akcie.

— **Stowarzyszenie Polsko - Jugosłowiańskie w Poznaniu** urządzi w niedzielę, 10 bm. wiosenną zabawę taneczną w lokalach restauracji „Adria”. Początek o godz. 21. Wieczór urozmaicony będzie różnemi atrakcjami m in bridge.

— **Stow. Młodych Polek pod wezwaniem Matki Boskiej Anielskiej Poznań-Jezyce** urządzi 10 bm. o g. 19,30 w sali Domu Amarantowego przy ul. Słowackiego 21 po raz wtóry wieczornicę. W programie dramat historyczny z czasów prześladowania cesarza Nerona p. t. „Westalka”. Bilety nabywać można w dniu przedstawienia od godz. 17 przy kasie.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Wycieczka do Gniezna.** Druga tegoroczna zamiejscowa wycieczka Polskiego Tow. Krajoznawczego udaje się w niedzielę, 10 bm. do Gniezna. Wycieczka ma na celu zwiedzenie świątyń gnieźnieńskich a w pierwszym rzędzie katedry, kryjącej w sobie bezcenne dzieła sztuki z różnych epok od romańskiej począwszy. Przy sprzyjającej pogodzie przewidziana przechadzka do Dalek. Odjazd o godz. 10,40, zbiórka na dworcu głównym o godz. 10,20, powrót o godz. 17,21 lub 20,23. Od uczestników wycieczki pobiera się 50 gr na rzecz Towarzystwa. Prowadzi p. Jaśkowiak.

— **Oddział Pływacki T. S. „Unja”.** — Pierwsza zbiórka wszystkich członków, połączona z pogadanką dla młodzików, odbędzie się jutro, w niedzielę, na pływalni P. O. Z. P. o godz. 15.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Dyrekcja Poznańskiej Kolei Elektrycznej** podaje do łaskawej wiadomości, że w dniach 11, 12 i 13 kwietnia rb. z powodu naprawy torów na ul. Jasnej linia 4 i 6 kursować będą przez Kanię, linia 7 przez ul. Zwierzyńską.

— **Przeniesienie przedsiębiorstwa.** — P. Zdzisław Bytnerowicz przeniósł swoje przedsiębiorstwo, istniejące od szeregu lat pod firmą J. Zagrodzki i S-ka przy ulicy Zamkowej, do nowych przestronnych lokali przy Starym Rynku 52, gdzie odtąd prowadzić je będzie pod własnym nazwiskiem. Właściciel firmy cieszy się ogólną sympatią i życzliwością, czego dowodem napływające depesze gratulacyjne i kosze z kwiatami. Wśród zwiedzających zauważyliśmy licznych przedstawicieli miejscowego kupiectwa, a zwłaszcza reprezentację Stowarzyszenia Kupców Chrześcijań. Dowiadujemy się, że zamiast kwiatów ofiarowano z pośród grona kolegów p. Bytnerowicza pewną kwotę na cele Domu Kupiectwa Polskiego w Poznaniu. Nowej placówce polskiej zyczymy „Szczęść Boże”.

— **Towarzystwo Restauratorów na m. Poznań i okolice** odbyło w lokalu p. Boesa swe zebranie pod przewodnictwem prezesa p. Piosska. Po odczytaniu przez sekretarza p. Kubickiego protokołu z ostatniego zebrania, przyjęto na członka p. St. Woźniaka. W komunikatach podano do wiadomości, że magistrat, uwzględniając wniosek zarządu Towarzystwa, obniżył na rok budżetowy 1932-33 o 50 procent podatek od rozrywek. Dalej zakomunikowano zebraniem, że następne zebranie odbędzie się 10 maja br. w lokalu p. Grzesiaka na Wildzie. Wreszcie omówiono sprawę bezrobocia i w związku z tem dopięcie do rachunków znaczków na rzecz bezrobotnych, oraz sprawę zapasów wódek monopolowych. Po załatwieniu szeregu spraw wewnętrznych Towarzystwa, zamknięto obrady. (z.)

Wielki proces wywrotowców poznańskich

„Grypsy” — Misja herszta Grabowskiego — Czy mu płacili za to? — Drugi dzień procesu

Oskarżeni w procesie komunistycznym, jak już zaznaczyliśmy wczoraj, z tupetem wypierają się zarzucanej im działalności wywrotowej wśród wojska, robotników, bezrobotnych, młodzieży i t. d.

Z zeznań okazuje się, że wszyscy oskarżeni zbierali się w mieszkaniu Lewandowskich na Solaczu, gdzie odbywano tajne narady, przyczem kierownicy posługiwali się dla ostrożności pseudonimami jak „Fred”, „Romek”, „Wicek” i t. d. Sąd szczegółowo zapoznał się z treścią „grypsów” t. j. tajną korespondencją, jaką posługiwali się komuniści w areszcie śledczym. „Grypsy” te są niezbitym dowodem, obciążającym wywrotowców.

Grabowski był duszą ruchu komunistycznego. On to kazał wykonać sztandar komunistyczny, Zimnego nakłaniał do wzięcia udziału w kursach agitacyjnych, wystarawszy mu się nawet o ubranie i płaszcz, wreszcie z jego polecenia jechał Zimny do Gniezna i t. d.

Oskarżony Zimny mówi, że pewnego razu otrzymał anonim, wzywający go do „sprzątnięcia” niewygodnej partii osoby. W więzieniu dostał „gryps” z instrukcjami, jak ma przed sądem zeznawać.

Oskarżona Piotrowska, u której znaleziono 13 matryc, wkleja się w zeznaniach, niby to o niczem nie wiedziała, a kiedy mąż siedział w śledztwie porozumiewała się za pośrednictwem „grypsu”.

W toku dalszych badań, oskarżeni zaczynają wzajemnie się obciążać, szczególnie Zimny, Jakubowicz i Lewandowski „wsypują” poważnie Grabowskiego, Brygiera, Wołoszyna, Sączewskiego, Rapaportównę i innych. Ci ostatni bronią się zajądło, starając się udowodnić, że z działalnością komunistyczną nic nie mają wspólnego. To też szczególnie atakowali oni Zimnego. Zaznaczyć wypada, że oskarżeni zachowują się na sali z niesłychaną arogancją.

Ciekawe zeznania złożył świadek Tadeusz Maliński, urzędnik policji śledczej. Prowadził on z urzędu obserwację i dochodzenia przeciwko elementom komunizującym. Świadek mówi, że komuniści nie mogą na gruncie Poznania rozwinąć szerszej działalności, nasłali do Poznania wypróbowanego „towarzysza” Grabowskiego. On dopiero ożywił akcję wywrotową, zorganizował w Poznaniu szczególnie stronę techniczną.

Nie wiedział tylko o tem Grabowski, że policja śledcza następuje mu już na pięty. Wkrótce też został ujęty. Zaprzeczył tak, jak i dziś przynależenia do wywrotowców. Ale znajdując się w policji kartoteka mówiła wręcz co innego.

Zkolei obserwowano każdy ruch Czulego, który chodził do pewnego garażu na Wilę, gdzie ukryta była biblia komunistyczna. Drugą taką składnicę mieli w starej warowni na Śródcie. Dalsze ślady prowadziły na Solacz.

O dr. Płockim świadek wie tyle, że był on dla partii bezpłatnym lekarzem, przyczem miesięcznie płacił na rzecz „Mopru” 50 zł. i nabywał bloki „Mopru”, choć ich przy rewizji nie znaleziono.

Przewodniczący: Czy Grabowski był w partii funkcjonariuszem płatnym?

Ś w d. Tak jest, każdy okręgowiec jest płatnym, musi on przecież jeździć i organizować, potrzebuje więc pieniądze.

Dzisiaj odbył się ciąg dalszy procesu. Na stole sędziowskim rozłożono materiały dowodowe w postaci maszyn do pisania, powielaczy, wosków, ulotek, nielegalnych gazet partyjnych, czerwoną plachtę, referaty, komunikaty itp.

Oskarżeni usiłowali odeprzeć ciężkie zarzuty, jakie im stawiał świadek Maliński, urzędnik policji śledczej w wczorajszych swych zeznaniach. Oskarżeni wciąż powoływali się na to, że policja ich bila, wymuszając zezna-

Z życia Towarzystwa Ogródków Działkowych. Nowo założone Tow. Ogródków Działkowych św. Jana w Poznaniu odbyło nadzwyczajne walne zebranie przy współudziale przedstawicieli Związku. W drodze wyborów uzupełniających w następującym składzie pp.: Piotr Andersz — prezes, K. Kusztelski — wiceprezes, M. Süß — sekretarz, A. Czarnecki — wicesekretarz, K. Kaszyca — skarbnik. Do komisji rewizyjnej wybrano p. St. Kaczmarską. Tow. Ogródków Działkowych im. K. Marcinkowskiego odbyło swe roczne walne zebranie, na którym wybrano następujący zarząd pp.: St. Mniejsiński — prezes, Fr. Krzyżaniak — wiceprezes, Koralewski — sekretarz, Józwiak — zast. sekretarza, Szarzewski — skarbnik. Ławnicy pp.: Panowicz, Kowalski, Jarząbek i Kubacki. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

Wyrocznia samochodowe i dorozkarskie. W marcu podano do ukarania policyjnego następujące wykroczenia samochodowe i dorozkarskie: za jazdę rowerem po chodniku 10, palenie tytoniu przy sterze podczas jazdy 12, nieposiadanie dokumentu prawa jazdy i dowodów rejestracyjnych 13, zbyt szybka jazda i wyprzedzanie innych pojazdów 4, tamowanie ruchu kołowego 20, brak napisu z firmą oraz nieczytelne znaki rejestracyjne 28, nieoświetlenie pojazdów 34, nadmierne dymienie 11, nieprzepisową jazdę 60, niewskazywanie kierunku jazdy 8, zderzenie samochodu itp. 10, niereagowanie na sygnał „stój” 7, najeżdżanie ludzi 8, jazdę po szynach tramwajowych 3, jazdę z podniesioną chorągiewką 5 i nieposiadanie tłumika przy motocyklu 1. (k.)

Nasi korespondenci donoszą

Z WIELKOPOLSKI

Ostrów. (Ważne dla mistrzów stolarskich i czeladników.) Wojewódzki Instytut Rzemieślniczo-Przemysłowy w Poznaniu, po porozumieniu się z tut. Cechem Stolarskim, urządził dla pp. mistrzów stolarskich oraz czeladników kurs rysunków zawodowych, który odbędzie się dwa do trzy razy w tygodniu w godzinach wieczornych w nowej szkole w Ostrowie. Oplata za cały kurs wynosi 10 zł. Dla niezamożnych (bezrobotnych) przewidziane są pewne ulgi. Wszelkie przybory rysunkowe z wyjątkiem papieru rysunkowego dostarcza bezpłatnie kierownictwo kursu. Kurs rozpocznie się w najbliższych dniach. Śpieszne zgłoszenia przyjmują: Cechmistrz p. Czajka, ul. Starotargowa (w godzinach przed- i popołudniowych) oraz kierownictwo kursu w nowej szkole codziennie w czasie od godz. 17,30 do 18,30.

(Odnaczenie.) Hrabina Marja Kwiecka z Grodzka została odznaczona przez Ojca św. orderem papieskim „Pro Ecclesia et Pontifice”. (Or.)

Ostroróg. (L. O. P. P.) Doceniając ważność obrony przeciwgazowej i lotniczej zebrało się obywatelstwo miasta naszego na organizacyjnym zebraniu, zwołanym przez instr. pow. p. Gieremka. Po pięknym i rzeczowym referacie delegata woj. p. por. Kicińskiego przystąpiono do zawiązania miejscowego koła. Gremjalnie zapisywano się na członków. (sc.)

Pleszew. (Na ostatni apel.) Dnia 6 bm. Młodzi O. W. P. oddali ostatnią przysługę nieodżałowanemu koledze śp. Władysławowi Misiakowi. Nieublagana

Samobójstwo w Sulmierzycach

Sulmierzyck, 8. 4.

Dziś rano około godz. 5 zastrzelił się w swoim mieszkaniu znany na tut. terenie Wacław Dułaj, polier budowlany. Jak się dowiadujemy, żyjącyw niezgodzie ze swoją żoną, D. bał się w gronie „kolegów” i kompanów całą noc z 7 na 8 b. m. Mocno „wstawiony” wrócił nad ranem do domu przy ul. Strzeleckiej i zamknąwszy się w swoim pokoju pozbawił się życia wystrzałem z rewolweru. Żona denata wyskoczyła na odgłos strzału z łóżka, zastała drzwi zamknięte. Na jej wezwania zbiegli się sąsiedzi i otworzyli drzwi przy pomocy ślusarza. W pokoju zastano już stygnące zwłoki denata, który osierocił oprócz żony dwoje nieletnich dzieci w wieku 9—11 lat. (jm.)

Polakożerczy Niemcy w Kostrzynie

Jak postępuje zarząd mleczarni niemieckiej wobec Polaków
Słuszna reakcja społeczeństwa polskiego

Kostrzyn, 7 kwietnia.

Przed dwoma tygodniami przyjął p. Bastjan, dotychczasowy kierownik mleczarni niemieckiej wiarę katolicką, którą już wyznawała cała jego rodzina. Władze niemieckie mleczarni zareagowały na to w ten sposób, że wydalili z miejsca p. Bastjana i pięciu Polaków, zatrudnionych w mleczarni, pozbawiając ich pracy i środków do życia. Do natychmiastowego wydalenia Polaków z mleczarni niemieckiej nie mogło być innego powodu, jak przejście przez Bastjana na katolicką wiarę.

Fakt ten wywołał zrozumiałe wzburzenie wśród tut. społeczeństwa. Mleczarnia niemiecka istnieje i rozwija się dzięki dostawcom polskim, katolikom, albowiem wśród dostawców mleka jest około 123 katolików-Polaków, a tylko około 30 protestantów. W świetle tego faktu zachowanie Niemców nabiera jeszcze szczególnego charakteru.

Wobec takiego postępowania zarządu mleczarni niemieckiej, społeczeń-

stwo postanowiło zareagować radykalnie. Ukazała się mianowicie odezwa Akcji Katolickiej w Kostrzynie, podpisana przez pp. dr. Włodz. Miessnera, K. Haupa, H. Lembicza, M. Tomaszewskiego i ks. J. Klebbę.

Odezwa wzywa do bojkotu mleczarni niemieckiej. „Mleczarnia niemiecka — czytamy w odezwie — musi zniknąć; na jej miejsce żądamy mleczarni polskiej. Spółdzielnia musi przyjmować na członków Polaków-katolików; wtedy my przewagą liczebną stworzymy polską instytucję. Zobaczymy, jak będą Niemcy-protestanci wyglądać, o ile zmuszeni będą oprzeć swój byt na kilku swoich wyznawcach. Od jutra niech żaden Polak-katolik nie pokazuje się przed protestancką mleczarnią; postępowanie takie dyktuje nam sumienie katolickie. A że umiemy w takich wypadkach być solidarni, daliśmy dowody podczas „Kulturkampf”.

Mamy nadzieję, że społeczeństwo katolickie Kostrzyna i okolice da tym razem należyty naukę Niemcom i poprze wszczętą akcję. (z.)

Wróbel i Witkowski. W swoich przemówieniach przedstawili położenie polityczne i gospodarcze kraju i wskazywali na niedolę gospodarkę sanacyjną. Zebranie zakończył przemówieniem ks. proboszcz Dudziński, poczem odśpiewano „Rotę”.

(Uruchomienie Huty Szkła.) Z początkiem bieżącego tygodnia uruchomiono po dłuższej przerwie tutejszą Hute Szkła. Narazie pracuje się przy jednej wannie, a zatrudnia się około 100 pracowników. Są widoki, że będzie uruchomiona druga wanna, przy której znajdzie zatrudnienie dalsza setka pracowników. — Wpłyne to bardzo znacznie na poprawę tutejszych stosunków gospodarczych. (um.)

Wieluń. (Ciekawa sprawa, sięgająca czasów okupacji niemieckiej.) Pan Alfred Sieradzki, obywatel m. Wielunia, miał w r. 1918 do ułokowania znaczną, jak na ówczesne czasy, sumę 20 000 mk. Poszukując pewnej lokaty i mając wielkie zaufanie do okupantów, pożyczyl tę sumę b. naczelnikowi powiatu wieluńskiego, von Bülowowi. W „Kreiss-Blatte” ogłoszono nawet odpowiednią uchwałę okupacyjnych władz powiatowych z której wynika, że pożyczka ta ma być użyta na budowę szos i dróg. Niemcy się jednak skończyli i p. Sieradzki został ze swym skrytem dłużnym z dnia 30 czerwca 1918 r. na lodzie. Przez dłuższy czas nie dochodził swych pretensyj, uważając swą należność za przepadłą, jednak przed dwoma laty wystąpił na drogę sądową, żądając przyznania mu 16 606 zł 66 gr. czyli przeliczenia pożyczki według pełnej skali 100 proc. Sąd okręgowy uznał pretensje p. Sieradzkiego tylko do poło-

Młodociany przestępca rani ciężko policjanta

Kępno, 8 kwietnia.

Głazy w pow. wieluńskim, były widownią krwawego mordu, jakiego dokonał na osobie policjanta Franciszka Przybyły — aresztant Aleksander Suchocki.

Przed kilku dniami Suchocki na skutek wyroku sądowego zamknięty został w więzieniu w Ostrowie Wkp. Ponieważ karę więzienia sąd zamienił Suchockiemu na dom poprawy, przetransportowano go dnia 7 b. m. do Głazów w pow. wieluńskim, gdzie znajduje się znany Zakład Poprawczy. Więźnia eskortował posterunkowy Franciszek Przybył. Tuż przed Zakładem Poprawczym Suchocki uśpiwszy poprzednio czujność posterunkowego, odwrócił się i wyrwał błyskawicznym ruchem z pochwy posterunkowego bagniet. Nim Przybył zdolał zorientować się w sytuacji, Suchocki zatopił ostrze bagnietu w pierś policjanta, a następnie zadał mu kilka ciosów w głowę. Kiedy policjant zalany krwią runął nieprzytomny na ziemię — Suchocki rzucił się do ucieczki. Zorganizowana natychmiast obława, przez kilka godzin nie dawała wyniku. Dopiero późnym wieczorem przychwycono zbrodniarza w chwili, gdy wsiadał na stacji kolejowej Pieczęsta do pociągu towarowego i odstawiono go do więzienia. Suchockiemu grozi sąd doraźny.

W ostatniej chwili dowiadujemy się, że stan rannego posterunkowego Przybyły, który niezwłocznie przewieziony został do szpitala powiatowego w Kępnie, jest beznadziejny. (ck)

Z Gdyni

Chłodnia rybna — Bigamista przed sądem — W oczekiwaniu „Burzy” — Jeszcze foki i delfiny — Jedna foka dla Poznańskiego Zoologu

Uruchomiona już chłodnia rybna w tutejszym porcie jest w administracji Morskiego Urzędu Rybackiego, ale w najbliższym czasie ma być oddana w ręce Morskiego Instytutu Rybackiego, organizacji prywatnej, na czele której stoi znany przyrodnik, prof. Siedlecki. Budżet państwowy na rok 1932/33 przewiduje koszt eksploatacji hali i chłodni rybnej w Gdyni na 24.000 zł, a dochód z magazynowania, sprzedaży lodu i t. d. na 65.000 zł. Zasady, na podstawie których chłodnia zostanie wydzielona Morskiemu Instytutowi Rybackiemu, nie są znane.

W dniu 19 kwietnia przed wydziałem karnym tutejszego sądu okręgowego toczyć się będzie ciekawa rozprawa o bigamję. Niejaki 42-letni Ludwik Klimczak, rodem z powiatu chrzanowskiego w Małopolsce, z zawodu szofer, teraz zamieszkały w Gdyni, ożenił się aż trzy razy, bez unieważniania poprzednich małżeństw.

Pierwszą wybraną była w roku 1919, w Przemyślu, Aniela Michna, którą po niedługim czasie, porzucił.

W wyądanej przez niego kwoty i zasądził mu 8 333 zł 33 gr. Ta skala przerechnowania nie odpowiadała jednak p. Sieradzkemu i składając skargę apelacyjną, żądał on zasądzenia powództwa w całości. Jednocześnie wydział powiatowy sejmiku wieluńskiego również założył apelację, dowodząc w niej, że nie ma obowiązku płacić tego długu. Sąd apelacyjny orzekł, że w myśl ordynacji powiatowej dla b. general-gubernatorstwa warszawskiego dnia 22 stycznia 1916 r., zaciągnięcie pożyczki mogło nastąpić jedynie po zatwierdzeniu uchwały o jej zaciągnięciu przez general-gubernatora, a wobec tego, iż p. Sieradzki nie złożył dowodu dopełnienia tych formalności, wyrok sądu okręgowego uchylono i oddalając całkowicie pretensje p. Sieradzkiego, nakazano mu jeszcze zapłacić sumę 1 059 zł tytułem zwrotu kosztów na rzecz sejmiku.

Wronki. (L. O. P. P.) W niedzielę, dnia 3 bm. odbyło się w sali p. Śniegockiej zebranie tut. Koła L. O. P. P., na które przybył prócz instr. pow. p. por. Gieremka, insp. woj. p. por. Kiciński. Interesujący i rzeczowy referat o obronie przeciwgazowej i lotniczej wygłosił p. por. Kiciński. (sc.)

Z POMORZA

Grudziądz. (Zjazd przedstawicieli miast.) Dnia 3 bm. odbył się w Grudziądzu zjazd przedstawicieli miast pomorskich. Udział był bardzo nieliczny, przybyło zaledwie 14 panów. Zjazd zajął prezes Koła Miast Pom., prezydent m. Grudziądza, J. Włodek, który następnie zdał sprawozdanie z czynności zarządu. Na porządku obrad m. in. był referat na temat ustawy meldunkowej. W dyskusji wykazano jej dodatnie i ujemne strony. Uchwalono zaproponować odnośnym władzom szereg zmian. Poważna dyskusja rozwinęła się poatem w sprawie wzrostu bezrobocia. W wyborach uzupełniających wybrany został prezesem Koła ponownie p. prezydent Włodek.

Nowe n. W. (10-lecie Tow. Powst. i Wojaków.) Tow. Powst. i Wojaków w Rychliwie — Twarda Góra pod Nowem obchodziło w ostatnich dniach uroczystość 10-lecia istnienia. W uroczystości brało udział 14 bratnich placówek ze sztaendami. Uroczystą mszę św. odprawił i stosowne kazanie wygłosił ks. ppłk. Urywa z Wiela — prezes okręgu pomorskiego Tow. Powst. i Wojaków. Następnie odbył się pochód przez miasto, oraz uroczyste posiedzenie w Rychliwie, gdzie prezes placówki p. Boulge zdał wyczerpujące sprawozdanie z dziesięcioletniej działalności placówki. Miejscowe społeczeństwo wzięło gremjalny udział w tej wspaniałej manifestacji wojskowej, dokumentując tem samem swą solidarność do tej starej i zasłużonej organizacji, która nie dała się wciągnąć na podwórkę sanacyjno-strzeleckiej i nie bawi się w jakieś wysługiwanie partyjne.

Świecie n. W. (Znowu samobójstwo.) W poniedziałek, 4 bm. targnął się na życie robotnik Franciszek Boczek, lat 32 (kawaler), zamieszkały w Małym Koponacie powiatu świeckiego. Boczek udał się na strych domu mieszkalnego, gdzie się powiesił. Co było powodem popełnienia samobójstwa, nie zdołano ustalić.

(Z Rady miejskiej.) Na posiedzeniu Rady miejskiej przyjęto m. in. bilans Komunalnej Kasy Oszczędności oraz uchwalono pokwitowania zarządowi i radzie kasy. Dyrektor kasy p. Mrozek zdał sprawozdanie z czynności. Ogólne obroty wynosiły 19 000 000 zł. Stan wkładów oszczędnościowych wzrósł w ub. roku o 70 000 złotych i wynosi obecnie 470 000 zł. Dłuższa dyskusja wywiązała się nad sprawą pomocy bezrobotnym. Uchwalono podtrzymać na dalszy okres budżetowy opłaty 10 gr od kw. godz. światła elektrycznego na rzecz pomocy bezrobotnym.

Drugi ślub, również w kościele, odbył się w roku 1921 w Wilnie z Weroniką Orłowicz, a trzeci, „ostatni” w kościele św. Aleksandra w Warszawie, w roku 1928, z Anną Bukowską. Żony Klimczaka powołane są na rozprawę w charakterze świadków.

W porcie wojennym na Oksywiu czynione są przygotowania do przyjęcia kontrtorpedowca „Burza”, spodziewanego około 14 b. m. Na próbach okręt rozwijał fantastyczną szybkość 40 mil morskich na godzinę.

Gdynia, 9. 4. (Tel. wł.) Żyją foke, złowioną przez rybaków w Kuźnicy, nabył ogród zoologiczny w Poznaniu. Fokę wysłano wczoraj wieczorem koleją do Poznania.

Dzisiaj rano rybacy w Helu złapali w pławnicę na łososie drugą żywą fokę, która pójdzie do ogrodu zoologicznego w Warszawie. Oprócz tego rybacy helscy znaleźli w sieciach kilkakrotnie foki uduszone i niewielkie delfiny. S. B.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

POZNAŃ PIERWSZY UCZCI JUBILEUSZ LEONA WYCZÓŁKOWSKIEGO

(Jutro otwieramy w Towarzystwie Przyjaciół Sztuk Pięknych wystawę prac znakomitego artysty).

Leon Wyczółkowski kończy w tym roku lat osmdziesiąt. Niktby się tego nie domyślił, patrząc na młodzieńcem życiem drgające jego dzieła z lat ostatnich. Przywilejem artystów tak wielkich jest wieczna młodość, która od wiosny życia różni się, w miarę upływu lat, tylko olbrzymiem doświadczeniem i coraz niechybniejszym mistrzostwem. Do takich szczęśliwców należy Wyczółkowski i nawet wśród nich jest chyba unikatem. Czuje w sobie taką pełnię sił, że napewno sam by sobie nie przypomniał o tym jubileuszu, jak cała Polska mu urzęda, a który rozpoczynamy my, w Poznaniu, jutrzejszą wystawą. Jest to tem pewniejsze, że nie przykładał Wyczółkowski żadnej wagi do rozgłosu i do jego zewnętrznych oznak, ani też nigdy o nie nie zabiegał.

JAK SZEDŁ WYCZÓŁKOWSKI DO SWEGO MISTRZOSTWA

Urodził się Wyczółkowski w Warszawie w r. 1852 i tam też rozpoczął studia w warszawskiej Szkole rysunkowej w r. 1869 pod kierunkiem Wojciecha Gersona. Wyjechał potem do Monachium, do słynnej podówczas Akademii Sztuk Pięknych — podobnie jak to czynili podówczas wszyscy zdolniejsi młodzi polscy malarze — i tam kształcił się pod kierunkiem prof. Wagnera. Kończy natomiast studia w Krakowie, pod okiem Matejki, to też samodzielną twórczość zaczyna od obrazu historycznego p. t. „Maryna Mnischówna”, który wystawiony w r. 1877 zyskuje mu odrazu rozgłos i uznanie oficjalne. — W trzy lata później powstaje „Alina”, na motywach „Balladyny” Słowackiego. Rok 1880 spędza we Lwowie w towarzystwie serdecznego przyjaciela a zdolnego bardzo malarza Chmielewskiego, młodszego brata Alberta, założyciela zakonu Albertynów, a wkrótce potem wyjeżdża na kresy wschodnie. To jest punkt zwrotny.

Artysta „zapadł” gdzieś w stepy na Wołyniu i Ukrainie. W zetknięciu z naturą, wśród ustawicznej, wyjątkowej pracy dokonywuje się w nim zasadnicza przemiana. Z dobrze zapowiadającego się malarza historycznego i romantyka powstaje szczerzy realista, odtwarzający barwność i plastykę natury z całą siłą i bezpośrednią odbieranego wrażenia. Zapoczątkował Wyczółkowski u nas malarstwo „plenerowe”: pod polskiem niebem znalazł ten sam mniejwijący sposób patrzenia na kolor i światło w naturze, jaki w tym samym prawie czasie przywieźli z Paryża Podkowiński i Pankiewicz pod nazwą impresjonizmu. Wystawione w Warszawie i Krakowie obrazy „Kopanie buraków”, „Polów raków”, „Orka na Ukrainie”, „Rybak” (kapitałne pastele i płótna olejne) wywołały entuzjazm u znawców nowej sztuki i jej pionierów, a wzruszenie ramionami u chwalców czasu minionego i ingnorantów. Jest to zwykła kolej.

Zaproszony przez Juliana Fałata, organizującego odnowa krakowską Akademię Sztuk Pięknych, na profesora, przenosi się Wyczółkowski do Krakowa w r. 1895. W czasie pobytu jego w Krakowie powstają w latach 1904—08 liczne portrety, że wymienię jeden tylko t. j. „Portret prof. Rydygiera w otoczeniu swych asystentów” i kwiaty („Kaczeńce”). Najznakomitszym czynem artystycznym tego okresu były pejzaże tatrzańskie. Wyczółkowski urządził w tym czasie kilka legendarnych podówczas wypraw w Tatry, z całym taborem górali niosących płótna, farby, papiery pastelowe i środki żywności; wysiadywał w górach całe tygodnie i „wgrzyzał się” w arcytrudny krajobraz. Liczne pastele i dzieła olejne, jakie przywoził, to kolekcja pierwszorzędnego wartości w dorobku artysty a w historii sztuki polskiej osobny poważny rozdział. Po dorywczych próbach Mroczkowskiego i Witkiewicza, Wyczółkowski pierwszy namalował Tatry. Dał w malarstwie to, co w poezji dał Tetmajer, a później Kasprzyc.

Równocześnie zajmuje się Wyczółkowski grafiką. Zamiłowania do tej techniki, opartej na kontraście białej i czarnej plamy, może należy dopatry-

Prawdziwie wielki artysta ma zawsze w sobie tę dumę skromności czy też skromność dumy. U Wyczółkowskiego z innych jeszcze źródeł płynnie ta wspaniała powściągliwość. Twórczość jego to przejaw żywiołowy. Tworzy bo musi, bo nie może inaczej, bo tem, w tem, i przez to żyje. Maluje z taką samą elementarną koniecznością z jaką drzewo kwitnie: to jego funkcja przyrodzona. A już osobnym dziwem przyrody jest ten nieprzebrany entuzjazm twórczy, który przez tyle dziesiątków lat ciągle się wypowiada i ciągle się odnawia z jakichś niewyczerpanych głębin. Jest w bajkach taki magiczny woreczek złota, z którego można czerpać ile się chce, a zawsze zostanie tyle dukatów, ile było na początku. Taką sakiewkę ma w swym olbrzymim talencie nasz młodzieńczy

wał w ustawicznej pogoni za efektem światła. Zażył stosunki z Feliksem Jasińskim, posiadaczem bogatego zbioru grafiki, zwłaszcza japońskiej również musiały wpływać podniecająco na takiego entuzjastę, jakim był i jest dalej Wyczółkowski. Uprawia prawie wszystkie techniki, zaczynając od fluoroforty, awkatinty, akwaforty, litografii jedno- i wielobarwnej. Powstają liczne portrety (np. F. Jasińskiego, Axentowicza) i autoportrety a w r. 1904 pierwsza teka graficzna, zawierająca między innemi portret Chęłmońskiego. W dwa lata później wychodzi teka „Tatry” — ośm awkatint — Kraków 1906”. Najodpowiedniejszą technikę dla swego temperamentu odnalazł w litografii. Wykonał setki plansz, z których złożyło się kilkanaście tek graficznych jak np. Teki Litewska, Teki Ukraińska, Teki Wawelska I i II, Wspomnienia z Legjonowa, Wspomnienia z Białowieży, Gościeradz 1923—24 itd. Odtwarza w nich przeważnie dwa umiłowane tematy. Jeden to architektura, oczywiście zabytkowa, drugi to drzewa i stary wiekowy bór. A więc architektura Krakowa i Wawelu, Warszawy, Sandomierza, Wilna, Gdańska itd., jednym słowem cała Polska — dalej sławne sosny i laski sosnowe z Legjonowa a, przedewszystkiem fragmenty z Białowieży. Wiele z tych litografii to prawdziwe majstersztyki graficzne, stawiające ich autora na miejscu czołowym nie tylko grafiki polskiej, lecz światowej.

Mówiąc o litografii, należy jeszcze wspomnieć o t. zw. litotincie, w której kredkę litograficzną zastępuje pendzel i tusz; w tej technice wykonał artysta kilka mistrzowskich rysunków drzew w tece z Białowieży.

Na twórczość tych kilku lat, które artysta spędził i teraz spędza w Wielkopolsce, składa się przeważnie grafika. Najpierw powstał cykl litografii, odtwarzających piękno architektury Poznania. Na pierwszym miejscu: perła renesansu włoskiego w Polsce, ratusz w swej szlachetnej zewnętrznej strukturze pośród stłoczonych starych domów i kilka sal ratuszowych jak „Renesansowy kominiek” lub „Sklepienie w ratuszu”, zdobne bogatym ornamentem w przeciwieństwie do gładkiej i pustej przestrzeni podłogi, który to szczegół artysta specjalnie podkreślił. Poza tem gotycki kościółek św. Katarzyny i kościół Bożego Ciała, Pałac Działyńskich i Most Chrobrego.

Po Poznaniu przyszła kolej na Toruń i Pomorze. Otwiera ten wspaniały cykl pełna nastroju litografia „Toruń od strony Wisły” i „Wnętrze kościoła P. Marji w Toruniu”, „Ratusz w Chęłmnie” i „Fara w Chęłmnie”. Razem z „Wisłą pod Gniewem” — należą one do teki „Wrażenia z Pomorza”. Dołączył jeszcze artysta osobne fragmenty z puszczy tucholskiej: jak aleja brzoź, wiodąca do słynnych cisów o skamieniałych pniach i sekątkach konarach, co jak posągi stoją na straży tajemnic boru.

W Poznaniu wykonał jeszcze m. in. artysta „Dęby w Rogalinie”, które na polanie wygrzewają do słońca swe kostiste konary. W r. z. oglądaliśmy litografię „Ołtarza Wita Stwosza”, która swą mistrzowską techniką znakomicie naśladowała drzeworyt. Wyczółkowski potraktował tę litografię pla-

jubilat. Dzieła jego wystarczyłyby same na osobną galerję — i to jakich rozmiarów! — a tworzy z taką pełnią i z takim rozmachem, jakby dopiero rozpędział się na dobre.

Jubileuszowe wystawy Wyczółkowskiego odbędą się naturalnie we wszystkich wielkich centrach kultury narodowej. Poznań otwiera ich szereg z radością, a także i nie bez dumy, jako miasto, w którym mistrz osiadł i w którym obecnie tworzy. Niema kwestji, że w innych środowiskach uda się zgromadzić więcej dzieł Wyczółkowskiego i twórczość jego bogaciej widzowi uzmyslić, lecz nigdzie nie otoczy jej głębsza cześć ani serdeczniejsza wdzięczność za to, czem mistrz-jubilat wzbogacił i podniósł w światło naszą sztukę narodową.

sko, stwarzając z rzeźby Stwosza ornament, złożony z delikatnych kresiek, przecudnie dzierganą koronkę snycerską. Ta efektowna litografia jest bardzo charakterystyczna dla talentu artysty zawsze młodego i ruchliwego, poszukującego ustawicznie coraz to nowych sposobów wypowiedzania się. Poza litografiami wystawiał jeszcze artysta wnętrza lasu i inne impresje pejzażowe, malowane tuszem litograficznym na szklistym kartonie. Obok znakomitej techniki, której interesująca i oryginalna cecha jest wyskrobywanie delikatnych kresiek rysunku z czarnych plam obrazu, uderza oczywiście poetyczny nastrój, tak zadomowiony w grafice znakomitego artysty.

Z prac malarskich widzieliśmy jedynie tylko obraz „Chrystus wawelski królowej Jadwigi”, nazwany skromnie przez Wyczółkowskiego szkicem. Rysunek wykonany węglem i tuszem litograficznym a efekty kolorystyczne wydobyte zręcznemi metodą nakrapiania, zaś w miejscach bardziej intensywnych silniejszym pociągnięciem pendzla. Ciało Chrystusa wylania się silną plamą z błękitno-złotego tła srebrnej blachy. Obraz działał niezwykle silnie tak swemi walorami malarskimi jak i głęboko odczuty nastrojem.

Prace te wystawiane były w Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych. Wiele jednak więcej powstało tu w Poznaniu lub w Gościeradzu, letniej siedzibie leuszuowej wystawie.

Jan Mroziński.

Poznańska księga pamiątkowa ku czci Wyczółkowskiego. Komitet jubileuszowy wydał pod redakcją dr. Stefana Papęgo na jutrzejsze otwarcie wystawy jubileuszowej księgę pamiątkową: „Leon Wyczółkowski”. Rozpocznij ją profesor Uniw. Pozn. ks. dr. Szczepan Detloff szkicem „Leon Wyczółkowski w sztuce polskiej”, dalej idzie wiersz p. Al. Janty Polczyńskiego „Do Leona Wyczółkowskiego”, notatki biograficzne prof. U. P. dr. Adama Kleczkowskiego, wiersz A. M. Swinarskiego, wspomnienia dr. Nikodema Pajzderskiego. St. Wasylewski dał impresję pt. „Wielko-lud”, J. Sztudyingier wiersz zatytułowany „Psia krew! Malować!”, Ludwik Puget charakteryzuje artystę Wyczółkowskiego w szkicu „Ten który się bawi”, o kwiatach Wyczółkowskiego pisze dr. Jerzy Koller, Jan Bocheński, uczeń jubilata, kreśli wspomnienia pt. „Patrzcie, patrzcie młodzi”. Dalej prof. W. Lam charakteryzuje Wyczółkowskiego jako grafika, dyr. Jan Kuglin opisuje „Jak powstała Teki Pomorska”, prof. Jan Mroziński pisze o wystawianych w Poznaniu obrazach i pracach Wyczółkowskiego, dr. Jerzy Koller o zbiorach Wyczółkowskiego w Muzeum Wielkopolskim, radca Zygmunt Zaleski o cyklu poznańskim L. Wyczółkowskiego, wreszcie p. Janina Tadeuszowa Marecka kreśli wspomnienia uczennicy. Księgę, skomponowaną graficznie z najwyższym wykwintem przez dyr. Jana Kuglina, uzupełniają dziewięć fototypów z dzieł Wyczółkowskiego, oraz fototypy plakiety, wykonane na jubileusz przez prof. Władysława Marcinkowskiego.

Książki nadesłane

Sygfryda Undset: „Harriet Waage” Tłumaczył Stefan Granowski Warszawa 1932. Towarzystwo Wydawnicze „Rój”. „Kwartalnik antykarski” Nr. 5. Rok 1932. Rozmaitości Polskie. Serja II. Z. Igel — Lwów.

ŻYCIE KULTURALNE

WE WTÓREK „JULIUSZ CEZAR” WYKONANY W JĘZYKU ANGIELSKIM

We wtorek przybywa do naszego miasta, jak już donosiliśmy, trupa teatralna angielskich studentów, uczniów „Haileybury College”. Młodzi artyści - amatorzy wykonają w Teatrze Polskim „Juliusza Cezara”. W dodatku do poprzednich informacji należy jeszcze zaznaczyć, że trupa ta, nosząca nazwę „The Haileybury College Amateur Dramatic Society” przybywa do Poznania dzięki inicjatywie naszego Towarzystwa Polsko - Angielskiego, które energicznie krząta się przy nawiązaniu stosunków kulturalnych angielsko - polskich.

Przywodzi tej wycieczce prof. E. C. Mathews, który jest prezesem zarządu w międzynarodowym Komitecie studentów, noszącym nazwę „Drama League”. Komitet ten propaguje wymianę kulturalną między Anglią a innymi krajami w ten sposób, że zachęca studentów angielskich do grywania sztuk rodzimych zagranicą i, na odwrót, popiera takie same wycieczki studentów obcokrajowców do Anglii, a zajmuje się też wystęпами aktorów angielskich w innych krajach i odgrywaniem w Anglii sztuk obcojęzycznych przez trupy kontynentalne.

Wycieczki angielskie mają nadto za cel zapoznanie się wzajemne młodzieży różnych krajów. Koszta. ograniczone do minimum, pokrywa się częściowo przez dochód z przedstawień, a ewentualne przewyżki idą na opłacenie kosztów podróży obcych studentów do Anglii, albo na zakupno książek angielskich dla instytucji miejscowych.

Wtorkowy wieczór powinien obudzić niemałe zainteresowanie.

Jubileusz „Ich synowej”. Znana w Poznaniu święta krotchwiła Adama Grzymały Siedleckiego „Ich synowa” doczekała się w Warszawie w Teatrze Polskim pięćdziesięciu przedstawień zgóra i teraz dopiero zesła z afisza. „Jasia” grał Stanisławski. „Ma Chérie” Przybyłko-Potocka, cicię-sklepikarke Czaplinska.

MUZYKA

Co będzie z Metropolitan Opera House? Z Nowego Jorku dochodzą wiadomości że na przyszły rok nie będzie już otwarta słynna „opera gwiazd”, Metropolitan Opera House. Zarząd ogłosił komunikat, że kapitał zakładowy i rezerwy pieniężne zostały zupełnie wyczerpane, mimo że już w tym sezonie artyści zgodzili się na ogromną redukcję gaź. Jest plan, aby przenieść operę do Radio City i uzyskać dużą subwencję za transmisje radiowe. Inni proponują wielką obniżkę cen, aby przedstawienia mogły być uczęszczane przez najszersze warstwy. Zdaje się wszelako, że los Metropolitan jest przesądzony, przynajmniej w obecnej formie. Raczej przewiduje się króciutki sezon zimowy, na który miejsca byłyby rozsprzedawane w abonamencie i tylko w razie rozkupienia zaczęłoby organizować personel.

OCHRONA ZABYTEKÓW

Otworzyć barbakan! Z Krakowa piszą nam: Tak zwany Rondel bramy Floriańskiej, czyli barbakan, jest jednym z niewielu w Europie zabytków średniowiecznej sztuki fortyfikacyjnej. Uwieczniał go w dziesiątki razy znakomici nasi malarze, od Matejki i Fałata począwszy. Zamknięty w czasie wojny, był w czasie pokoju zwykłą sobie bramą przejazdową z Kłapara do miasta. Widać, że od Kraków przestał być twierdzą średniowieczną, mamy ciągle stan wojenny, gdyż barbakan jest zamknięty na szkaradnie drewniane bramy, choć byłoby łatwo dać zamiast nich przejrzystą kratę, przy czem „rondel” ukazałby swoje piękne wnętrza, krużganki i arkady. Słusznie upomina się o to p. Bogdan Treter, dając za przykład Sukienice, które służą dalej swemu średniowiecznemu przeznaczeniu i przez to są żywe, podczas gdy zamknięty na głucho barbakan jest martwy i otwiera się tylko na uroczystości, jak ostatnio na pogrzeb Słowackiego, którego szczątki przez noc w barbakanie spoczywały. Trzeba ożywić ten wspaniały zabytek, może to jeszcze przybrać zwisającą zielenią, a miastu przybędzie ozdoby i życia. (kt)

SZKOLNICTWO

Badania psychiczne w szkole. Temat ten porusza w „Ruchu Pedagogicznym” Dr. Tadeusz Strumiłło. Punktem wyjścia jest teza, iż metody badań psychologicznych tak zostały udoskonalone, a wyniki ich mogą być natyle szkole pożyteczne, że trzeba wprowadzić te badania do szkół wszelkich stopni i typów. Miałby do tego powstać centralny ośrodek porozumiewawczy, uzgadniający i planujący — a prócz tego okręgowe ośrodki, dające żywe przykłady takich badań. Inne postulaty dotyczą programu badań i tworzenia stanowisk psychologów szkolnych. W związku z tem przypominamy, iż niedawno ukazały się dwie książki, których tematem są badania psychologiczne: „Próby zastosowania testów do badania i organizowania pracy szkolnej” Grzywak - Kaczyński oraz „Praca badawcza na terenie szkoły” B. R. Buckingham. (St. N.)

Nowy ustrój kosztów sądowych

Koszta procesu cywilnego wyklada w całości wierzyciel

Z dniem 1-go kwietnia obowiązuje nowa ustawa o kosztach sądowych z dnia 18 marca 1932 r. (poz. 252 D. U.), uzupełniona rozporządzeniem ministra sprawiedliwości i skarbu z 31 marca 1932 w sprawie uiszczania opłat i kosztów sądowych w postępowaniu cywilnym oraz drugim rozporządzeniem min. sprawiedliwości w sprawie opłaty za doręczenia sądowe w sprawach cywilnych.

Rzecz znamienna, że trzy akty prawodawcze o tak ogromnej doniosłości ogłoszono w n-rze Dziennika Ustaw, datowanym dnia 31 marca 1932 r., z dniem obowiązywania, t. j. 1 kwietnia 1932, tak że do wiadomości władz zainteresowanych rozporządzenia dotarły w dwa lub trzy dni później, niż rzeczywiście zaczęły obowiązywać. Nie przyczyniło się to oczywiście do sprawnego zorganizowania zmian.

Nowy ustrój kosztów sądowych ma dwie zalety: ujednolicił kwestię tę na całym obszarze Rzeczypospolitej (odnośne ustawy dla innych dzielnic wyszły równocześnie), także co do wysokości, a ponadto dla sądów dzielnic zachodnich stanowi ogromne uproszczenie w wewnętrznym urzędowaniu kasowym. Natomiast dla wierzyciela jest daleko bardziej uciążliwy, niż stan dotychczasowy, gdyż, jak to poniżej wykazemy, zmusza wierzyciela do wyłożenia od razu wszystkich opłat sądowych przy wytoczeniu powództwa. Dotychczas bowiem w toku procesu wierzyciel wykladał tylko wydatki gotówkowe sądu w formie zaliczek, np. na koszt świadków, biegłych itp. a koszt sądowe w znaczeniu ścisłym ściągał sąd od dłużnika zasądzonego bezpośrednio. Dopiero w razie niemożności ściągnięcia ich od dłużnika ściągało je od wierzyciela (powoda), co zresztą w ogólnym pojęciu społeczeństwa uważano już za dotkliwą szkodę wierzyciela, który wierzycielność swą stracił, proces wygrał, a jeszcze za to musiał płacić. Dziś kosztów tych żąda się od wierzyciela zgóry, przy wnoszeniu skargi. Z punktu widzenia obrotu prawnego oznacza to oczywiście zmianę na gorsze, gdyż oddala nas od ideału możliwie łatwego zrealizowania praw prywatnych przez wierzyciela.

Z drugiej strony jednak nowe stawki opłat sądowych mają tę ogromną korzyść, że są daleko niższe, niż koszty dotychczasowe. Przy mniejszym przedmiocie sporu wynoszą około jedną trzecią dawnych. N. p. postępowanie cywilne sporne przy obiekcie 1000 złotych, z uchwałą dowodową i dwoma świadkami, kosztowało dotychczas 173,30 zł (w tem 12 zł na świadków), obecnie kosztuje 49 zł, również z uwzględnieniem kosztów świadków. — Przy obiektach wyższych różnica ta maleje, nowe opłaty pozostają jednak zawsze jeszcze niższe. Od obiektu 1 miliona złotych koszt wynosił dotychczas (za pełny przewód) 32 527,35 zł obecnie 30 050 i kilka złotych. Również w postępowaniu nakazowym koszt sądu są o dwie trzecie niższe.

Zasadnicza zmiana polega na tem, że od każdej sprawy pobiera się tytułem opłaty sądowej, jako t. zw. wpis stosunkowy, kwotę, odpowiadającą 3 proc. wartości przedmiotu sporu, przy czem każde rozpoczęte 100 zł liczy się za pełne. Najniższa opłata wynosi 2 zł w sądach grodzkich, a 10 zł w sądach okręgowych. Wpis musi być wniesiony razem ze skargą, i to, o ile wynosi mniej, niż 100 zł znaczkami sądowymi, których stronie nie wolno kasować (robi to sekretarz); powyżej tej kwoty w gotówce. Znaczków wydaje kasa sądowa. Jeżeli znaczków niema, można wpis uiścić gotówką.

Bez opłacenia wpisu sąd nie podejmuje żadnej czynności, wzywa jedynie zainteresowanego, do uiszczenia opłaty, a jeżeli nie stanie się to w ciągu siedmiu dni, zwraca odnośne pismo. W ten sposób, jeżeli np. w międzyczasie upłył termin wniesienia odwołania, można było ściągnąć wniosek o wydanie nakazu zapłaty z wnioskiem o wydanie nakazu wykonawczego, jakkolwiek w nauce prawa kwestja ta była sporna,

obecnie jednak, wobec brzmienia art. 27 pkt. 3 połączenie takie należy uznać za dopuszczalne, a dla strony za bardzo pożądane, gdyż w ten sposób opłaca tylko jeden raz jedną piątą wpisu. Jeżeli jednak przeciwnik wniesie opozycję, wpis należy uzupełnić do pełnej wysokości. Również przeciwnik musi w pewnych warunkach opłacać wpis stosunkowy, a mianowicie musi opłacić połowę, jeżeli wnosi sprzeciw od wyroku zaocznego lub od nakazu wykonawczego, natomiast opozycja od nakazu zapłaty nie powoduje żadnych kosztów.

Areszt i tymczasowe zarządzanie powoduje również opłacenie jednej piątej, podobnie wniosek o wdrożenie egzekucji, o powołanie dłużnika do przysięgi manifestacyjnej, o przetarg i zarząd przymusowy, pozatem wniesienie zażalenia jakiegokolwiek rodzaju.

Pozatem w toku postępowania strony obowiązane są do wnoszenia opłat od każdego podania, od protokółnych wniosków, złożonych poza rozprawą i wogóle od każdego pisma, złożonego przez stronę, a nie podlegającego wpisowi, i to 50 groszy w sądach grodzkich, 3 zł w sądach okręgowych i wyższych, pozatem od każdego załącznika 50 groszy. Wszelkie więc np. „ponaglenia” sekretariatu sądu muszą być opłacane. Wolne od tej opłaty są sprzeciwu nakazu zapłaty i odpisy pism, składane dla strony przeciwnej, pozatem pisma i wnioski osób trzecich, np. świadków, biegłych itp. — Opłaty te składa się również w formie znaczków. Pozatem pobiera się opłaty kancelaryjne za pracę pisarską, i to w sądach grodzkich 50 gr za stronicę 25-wierszową, w sądach okręgowych 1 zł.

Od opłat tych i kosztów postępowania można zwolnić na podstawie prawa ubogich, co do którego przepisy procedury cywilnej nie uległy zmianie. Natomiast zniesiony został przepis dotychczasowy, iż zwolniony jest od kosztów postępowania tymczasowo przeciwnik powoda, skarżącego na podstawie prawa ubogich. Postanowienie to miało na celu uchronienie strony przed kosztami, jeżeli powód, nie mający nic do stracenia, wniósł przeciw niej skargę lekkomyślną lub złośliwą, na podstawie prawa ubogich. Przez zniesienie odnośnego przepisu gwarancja ta upadła.

Nakoniec należy zaznaczyć, że nowy ustrój kosztów sądowych dotyczy większości spraw cywilnych (procesu, konkursu, nadzoru, subhasty), nie dotyczy natomiast postępowania niespornego (hipotecznego, opiekuńczego, spadkowego, waloryzacyjnych rejestru handlowego itp.).

Odrębnie przedstawia się kwestja t. zw. opłat za doręczenia. Odnośne rozporządzenie min. sprawiedliwości tworzy osobny fundusz doręczeniowy, co powoduje dla strony m. in. poważne komplikacje. Mianowicie za każde doręczenie z urzędu trzeba zapłacić 80 gr w sprawach sądowych, z wyjątkiem spraw karnych i to nie tylko w sprawach powyższych, lecz we wszystkich. Trudność dla strony polega na tem, że opłatę tę w formie osobnego znaczka trzeba uiścić przedtem, w przeciwnym razie sąd wzywa osobnym piśmem, za które znowu trzeba zapłacić znaczkiem. Opłacie podlegają wszelkie doręczenia z urzędu, a więc w sądach grodzkich wszelkie wezwania sądowe, zawiadomienia o rozstrzygnięciach, z wyjątkiem wyroków, itp. Trzeba więc naprzód o tem pamiętać, aby uniknąć wezwania, które kosztuje.

Tak więc wniesienie n. p. skargi cywilnej staje się czynnością wielce skomplikowaną. Niesodys napisać skargę i oddać ją w sądzie, jak dotychczas, w trzech egzemplarzach, trzeba jeszcze:

1. opłacić wpis (3 proc. sumy skargowej i dalszą jedną dziesiątą tytułem opłaty za wypisy orzeczeń, wydanych z urzędu) i to w znaczkach z napisem „Opłata sądowa”;
2. załączyć znaczki z napisem, „Opłata za doręczenie” po 80 gr sztuka w ilości zmiennej. Mianowicie (wymieniamy przykładowo): przy skardze 1 dla powoda, 1 dla każdego z pozwanych; przy wręczeniu pisma tak zwanego przygotowawczego 50 groszy w sądzie grodzkim lub 1 zł w sądzie okręgowym i po 50 gr od załącznika dla sądu w znaczkach „Opłata sądowa” i 1 znaczek doręczeniowy dla przeciwnika w sądzie grodzkim; na rozprawie tyleż znaczków doręczeniowych, jak przy skardze, celem

doręczenia uchwały dowodowej, jeżeli sąd nie ogłosił jej na rozprawie;

po uchwale dowodowej dla każdego świadka i znawcy po jednym znaczku doręczeniowym;

w razie niestawiennictwa świadka dalszy znaczek doręczeniowy na ponowne wezwanie.

A więc znaczków tych będzie pewnie bardzo dużo, a stąd niewyczerpane źródło kłopotów i zwłoki. Zaleca się więc przy składaniu każdego wniosku do sądu przedtem zapytać się w sekretarjacie, ile będzie potrzeba znaczków doręczeniowych, na wszelki wypadek. Oczywiście w ramach krótkiego ar-

tykułu nie jest możliwym wyczerpać wszystkich najważniejszych szczegółów. Ustawa zawiera również zmiany procedury cywilnej w zakresie ustalania wartości przedmiotu sporu, szczególnie przy świadczeniach powrotnych (najem mieszkania — jednoroczna wartość czynszu), osobne postępowania zażaleniewe przy ustaleniu wpisu przez sąd itp. Mimo to jednak ustawa nowa ma charakter tymczasowy, gdyż z dniem 1 stycznia 1933, z chwilą wejścia w życie nowej procedury cywilnej, będzie musiała ulec zmianie. (r)

Egipt i żądania narodowców egipskich

W dzienniku „Al Balagh”, wydanym w Kairze przez partję „Wafd”, t. j. nacjonalistów egipskich, ukazał się artykuł programowy jednego z przywódców Wafdu, Mohameda Sabri Abou Alam, w którym autor kreśli szkielet historii opozycji nacjonalistycznej w kraju i precyzuje cele polityczne partji, oraz jej taktykę wobec rządu króla Fuada i Anglików.

„Rewolucja egipska dojrzała w chwili przybycia do Kairu komisji ankietowej lorda Milnera w r. 1919. Komisja ta spotkała się z solidarnym bojkotem ze strony całego społeczeństwa. Nie mogąc nic uzyskać, komisja wróciła do Londynu z pustymi rękami.

Nie mogąc dopiąć swego celu na drodze komisyjnej, Anglja zdecydowała się wreszcie na podjęcie pertraktacji z przedstawicielami społeczeństwa egipskiego. Ale i tutaj, wobec złej woli Anglii, sprawy weszły na ślepy tor. Nastąpiło fiasko negocjacji gabinetu Adli paszy z lordem Curzonem, gabinet musiał podać się do dymisji, a w kraju zapanowało znowu wrzenie.

Wysoki komisarz brytyjski, lord Allenby, uznał sytuację za poważną i wymagającą podjęcia decydujących posunięć. Skutkiem raportów lorda Allenby była deklaracja rządu Wielkiej Brytanji z dnia 28 lutego 1922 r., która proklamowała suwerenność i niepodległość państwa egipskiego. Deklarację tę poprzedziła deportacja z Egiptu wodza Wafdu — Zaglula Paszy i jego współpracowników.

Ale deklaracja niepodległościowa zawierała kilka zastrzeżeń w tekście, które uczyniły suwerenność Egiptu iluzoryczną. Zastrzeżenia te dotyczyły kwestji zabezpieczenia komunikacji w kraju, obrony jego przed agresją z zewnątrz, utrzymania władzy Anglików w Sudanie, które to kwestje mają być rozstrzygane na drodze przyjaznego porozumienia między rządem W. Brytanji a rządem Egiptu. Dopóki porozumienie takie nie nastąpi, utrzy-

mane zostaje w kraju status quo.

Po ogłoszeniu deklaracji, lord Allenby oświadczył, iż teraz głos winien zabrać Egipt. Ale przywódcy i organy wykonawcze narodowych sfer społecznych nie mogły zabrać głosu, gdyż wygnano ich z granic kraju. Taka sytuacja trwała do roku 1924. Wówczas stanął u steru rządów w Egipcie gabinet Ziwer Paszy, który pozostawił Anglikom wolną rękę. To też nie spieszyli się oni z podjęciem jakichkolwiek rokowań, tembardziej, iż gabinet Ziwer Paszy nie reprezentował szerszych mas ludności.

Gdy przyszli do rządów w Anglii labourzyści, gabinet Mac Donalda oświadczył, iż uda mu się rozwiązać problem egipski łatwiej, niż konserwatyści. Przystąpiono zatem do pertraktacji z Mahmudem Paszą, ówczesnym premierem. Zwołano parlament egipski, przywrócono konstytucję w kraju. Negocjacje prowadzone w Londynie w r. 1930 za pośrednictwem Nahas Paszy spaliły jednak na panewce. Nastąpiły zmiany gabinetu, a obecnie rząd reprezentuje gabinet Sidki Paszy, skłonny do ugody z Anglią.

Sytuacja w danej chwili przedstawia się tak, iż od Anglii zależy właściwie rozpoczęcie rokowań. Anglii jednak nie spieszy się do rozmów z rządem i parlamentem egipskim, gdyż w kraju panuje względny spokój wobec zastosowania represyj w stosunku do opozycji, a z drugiej strony obecne status quo dogadza Anglii bardziej, niż urzeczywistnianie zmian w układzie sił i stosunków.

Narodowcy egipscy winni sobie tę sytuację jasno uświadomić i zastosować taktykę odpowiednio do celów, jakie pragną osiągnąć. Celem tym jest wyzwolenie Egiptu z pod władzy i supremacji Anglii. Czternaście lat pracy i wysiłków partji narodowej pod hasłem niepodległości nie mogą być przekreślone. Należy więc zastanowić się nad wyborem dróg i środków, prowadzących do niepodległości.”

LEGJON WIELKOPOLSKI

Mogilno. Plenarne zebranie miejscowego Tow. Powstańców i Wojaków odbyło się w niedzielę, dnia 6. 3. r. b.

Oborniki. Ostatnio odbył się w Obornikach zjazd delegatów Okręgu II Zw. Towarzystwa Powst. i Wojaków przy bardzo licznych udziałach delegatów oraz władz związkowych. Zebranie zajął prezes II okręgu por. rez. p. Stanisław Ulatowski, poczem poszczególni członkowie zarządu składali sprawozdania z całorocznej pracy. Okręg II Tow. Powst. i Wojaków, z siedzibą w Obornikach, założony został w dniu 21 sierpnia 1927 r. Powstańcy kroczą śmiało do celu, jaki wytknęli sobie, a nim jest wyszkolenie członków, jako rezerwy dla naszej armji czynnej. Uważając się za organizację wojskowo-wychowawczą stawiają czoło organizacjom podobnym u naszych sąsiadów. Powstańcy i Wojacy dali już niejednokrotnie dowód, że w usiłowaniach ich nie kierują się nigdy względami materialnymi i osobistymi, lecz mają zawsze na oku dobro i szczęście państwa polskiego. Powstańcy i Wojacy raczej garną się obecnie do szeregów jak w roku 1930, o czem świadczy wzrost Tow. i członków o 100 proc. Potępił przytem brak zrozumienia dla sprawy w kołach inteligentniejszych. Z zadowoleniem natomiast podnieść należy, że w kołach młodszych druhów ożywia się znacznie praca w kierunku organizacyjnym, oświatowym i wyszkolenia, to też władze Okręgu II przystępują do utworzenia specjalnego referatu wyszkolenia przy Okręgu II. Zwalczanie tak ważnej organizacji na terenie powiatu obornickiego, zdążające do rozbięcia spójności Okręgu II, w szczególności tworzenia na terenie pow. obornickiego nowych organizacji speliły na niczem. Okręg II liczy: 14 Towarzystw, 600 członków, 70 przedporobowych. Pozatem posiada 2 kasy pośmiertne, 60 umundurowanych, 1 orkiestrę, 1 bibliotekę. Urządził 21 cwiecz, 10 strzelań, 72 zebrań zarządu, 78 zebrań, 57 odczytów i wykładów, 15 zabaw i 5 przedstawień oraz w dniu 6. 9. 31 doroczny apel. Wartość majątku przedstawia się na 11.700 zł.

Nowe władze Okręgu wybrano w następującym składzie: prezes — por. rez. p. Stanisław Ulatowski, wiceprezes — por.

rez. p. Rakocy z Murowanej Gośliny, sekretarz — p. Wieczorek, skarbnik — p. Edmund Jarmuż, komendant — por. rez. p. Witkowski z Chłudowa, adjutant — p. Roman Lewandowski, oraz 5-ciu radnych. Pozatem wybrano sąd honorowy i Komisję Rewizyjną oraz delegatów na zjazd Związku. Na wniosek zarządu Okręgu wybrano i zatwierdzono na kapelana okręgu II ks. prob. Schmidta z Rożnowa. (Kko)

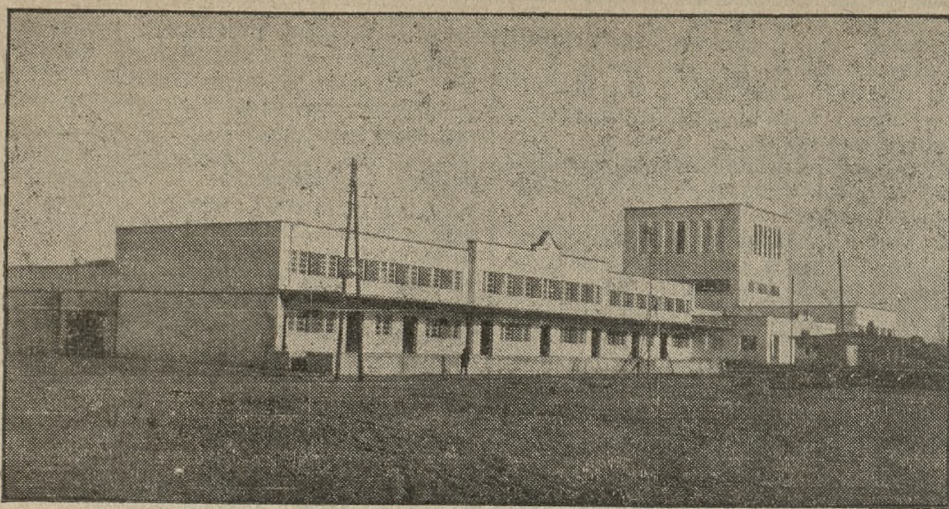
Zjazd delegatów Tow. Powst. i Wojaków obwodu świeckiego. W Świeciu odbył się doroczny walny zjazd delegatów Towarzystwa Powstańców i Wojaków powiatu świeckiego, na który przybył ks. ppłk. Wrycza z Wiela — prezes okręgu Pomorskiego Zw. Tow. Powst. i Woj.

Po zwołaniu zjazdu przez wiceprezesa Leona Flaczyńskiego, powołano na marszałka ks. ppłk. Wryczę, który wygłosił wielce budujące, głębokim patriotyzmem nacechowane przemówienie.

Do zarządu obwodowego zostali wybrani pp.: Br. Borucki — prezesem, Leon Flaczyński — zastępcą, Antoni Piotrowski — sekretarzem, na stanowisku skarbnika nie dokonano zmiany. Feliksa Malinowskiego — komendantem. Dalszymi członkami zarządu są: pp. Witkowski, Piotrowski, Starszak, Aleksander Jaroch i Józef Smoczyński. Komisję rewizyjną tworzą: pp. Kotłęga, Donarski i Pawlikowski. Pozatem został wybrany sąd honorowy i delegaci na zjazd okręgowy. (Stę)

Obrzycko. Tutajsze Tow. Powst. i Wojaków im. ks. kap. Dziubińskiego zorganizowało w pobliskim Koźminie nową placówkę Tow. Powstańców i Wojaków. Na organizacyjnym zebraniu, odbytem w Koźminie pod przewodnictwem patrona Tow. Powstańców i Wojaków z Obrzycka ks. kap. Dziubińskiego, wybrano zarząd w następującym składzie: prezes p. Kubisiak, sekretarz p. Libera Stanisław, skarbnik p. Janasek Antoni, komendant p. Mundt, ławnik p. Perz.

Gołeczewo-Zielętkowo. Zarząd Tow. na rok 1932 wybrano w następującym składzie: prezes — Józef Cyplik, wiceprezes Tomasz Szymkowiak, sekretarz Wincenty Fijał, zastępcą sekr. — Jan Sujak, skarbnik — Antoni Hałas, komendant — Czesław Fijał, adjutant — Roman Sroka, radni — Jan Ruta, Jakób Pawlik i Stanisław Teclaw.

Hala i chłodnia rybna w Gdyni (do artykułu na str. 7).

Prawo życia i śmierci

Sporny problem — Zadanie lekarza — Jedyne prawo wyroku

Według doniesień gazet, czeski Związek lekarzy wystąpił z żądaniem, aby zostało prawnie dozwolone uśmiercanie nieuleczalnie chorego człowieka. Na temat ten wypowiedział się jeden ze znanych lekarzy w ten sposób:

Problem, czy człowiek cierpiący na nieuleczalną chorobę może być uśmiercony, to jest, czy lekarzowi może być dane prawo przedwczesnego skrócenia cierpienia istoty ludzkiej, był już często przedmiotem dyskusji, zarówno w kołach fachowców jak i laików. Nigdy jednak nie osiągnięto w tej kwestii jednomyślności, a ponieważ rozbieżność zdań i w przyszłości jest rzeczą zupełnie pewną, więc problem ten śmiało zaliczyć można do kategorii kwestji nierozwiązalnych.

Z punktu widzenia lekarza, o ile chce on uważać się za sumiennego, odpowiedź na pytanie to może być tylko jedna, mianowicie katoryczna: Nie! Na czym bowiem polega zadanie lekarza? Zadaniem jego jest, wszelkimi wiadomymi mu sposobami i środkami medycyny ratować pacjenta. Ratować zaś znaczy: przedłużać życie. Maksyma ta powinna być niewruszenie zakotwiczona w umysłowości każdego lekarza i może być przekroczona jedynie w rzadkich wypadkach, a mianowicie wówczas, kiedy chodzi o uśmierzenie strasznych boleści przedśmiertnych za pomocą środków znieczulających, nawet na ryzyko, że skutkiem ich zastosowania, życie, a właściwie już tylko oddychanie znajdującego się w agonji człowieka, zostanie o kilka godzin skrócone. Jest to jednak zupełnie coś innego, aniżeli świadome spowodowanie końca życia chorego. Bowiem w pierwszym wypadku jest zawsze jeszcze nadzieja ratunku, gdy zaś w drugim, wyrok śmiertelny musi być z natury rzeczy przewidywany.

Teraz wylania się pytanie, decydujące dla omawianego problemu, kiedy pacjent uchodzić może za beznadziejnie straconego i komu przysługuje prawo wyrokowania, że niema już dlań ratunku? Oczywiście, wiedza medyczna jest już na tyle zaawansowana, że rozwój procesu rozkładowego potrafi z wielką dokładnością śledzić i koniec tego procesu dość ściśle przewidzieć.

Pomimo to jednak zdarzały się już

niejednokrotnie wypadki, kiedy prognostyczne orzeczenie lekarzy okazało się mylnem. Tego rodzaju niespodzianki zachodziły i zachodzą w praktyce każdego doświadczanego lekarza. Czy wobec tego może być postawione nieomyślnie twierdzenie, że śmierć chorego musi wkrótce nastąpić? Przyjawszy nawet, że stwierdzenie takie mogłoby być z absolutną pewnością dokonane, to znów nasuwa się pytanie, jak lekarz, wzgl. jakie forum, mogłoby uzurpować sobie prawo decyzji względem życia lub śmierci człowieka? Gdyby się nawet udało i tę trudność przezwyciężyć, to pozostałoby otwarte pytanie, czy choremu może być odebrane prawo stanowienia o sobie.

Moim zdaniem — powiada cytowany uczony — każdy człowiek ma wyłączne prawo decydowania o swoim życiu. Zwolennicy poglądu, że nieuleczalnie chorego może być uśmiercony, odpowiadają na to, że chorego należy przekonać, iż życie jego nie może być już uratowane i skłonić go do dobrowolnego wyrzeczenia się dalszego życia. W ten sposób prawo stanowienia o sobie nie byłoby naruszone. Tak to wygląda w teorii. Atoli w praktyce byłoby trudno znaleźć kogokolwiek, który zechciał podjąć się tej „delikatnej” misji. Z pewnością żaden lekarz nie zdecydowałby się objaśnić chorego o beznadziejności jego stanu. Przeciwnie, sumienny lekarz starać się będzie, zataić poważny stan choroby przed swym pacjentem i do ostatniej chwili utrzymywać w nim nadzieję powrotu do zdrowia. A czyż nie będzie nietylko powodowany uczuciem ludzkości, ale i z powodów obiektywnych, gdyż żaden człowiek nie może sobie rościć prawa do nieomylności.

Dodajmy, że ze stanowiska religji katolickiej, sprawa przedstawia się bardzo jasno i nie dopuszcza żadnych kompromisów: Życie człowieka jest w ręku Boga i Jemu tylko przysługuje prawo wyroku życia lub śmierci.

(Kr)

Czy wolno wejść do teatru w marynarce

Zagadnienie konwensu w Londynie

Koła towarzyskie Londynu debatują żywo nad emocjonującą kwestją: czy widz, zajmujący w teatrze łóż lub krzesło parterowe może zjawić się na przedstawieniu w marynarce, a nie w obowiązkowym smokingu?

Problem ten, pomimo kłopotów kryzysowych, ma w Londynie tę samą wagę i żywotność, co np. hasło „Buy british” (Kupuj towary krajowe).

Inicjatywę podjęcia dyskusji publicznej w tej sprawie dał dramatopisarz, Eric Matuzin, wystosowawszy list otwarty do „Timesów”. Żądał on mianowicie, by strój wieczorowy dla panów stał się obowiązującym, o ile chodzi o widzów z parteru i łóż I piętra. Powoływał się na zwyczaj przedwojenne i dowodził, że trudno wymagać od aktorów dobrej gry (sic!), jeśli mają oni przed sobą publiczność przyodzianą niedbale. „Fluid, który idzie z widowni na scenę od eleganckiej publiczności udziela się aktorom i podnieca ich, stwarza warunki dobrej gry i zapachu. Każdy — pisze p. Matuzin — kto jest w stanie zapłacić cenę biletu do łóż lub pierwszych rzędów krzeseł, posiada z pewnością w swej garderobie frak i smoking. Dlaczego więc nie zmusić tych ludzi do przyodziania się w strój wizytowy i nie uznawać dobrej, starej tradycji przedwojennej?”

Na to odpowiedział Matuzinowi J. She-riff, autor znanej sztuki „Journey's End”: „Nienawidzę przymusu. W życiu i w teatrze. Gdyby przymus stroju wizytowego miał zapanować zpowrotem w teatrze, byłbym pierwszym w szeregach opozycji i zjawiłbym się demonstracyjnie na premierze w stroju sportowym.”

W toku dyskusji na łamach prasy londyńskiej zabierali głos w tej „pasjonującej sprawie” liczni przedstawiciele tradycji i konwensu angielskiego, którzy opowiedzieli się gorąco i stanowczo za powrotem do stroju wizytowego w teatrze.

Miedzy innymi były lord-major Londynu, mr. Bowatter, wyraził się tak: „Spodziewam się, że wreszcie zginą i znikną z widowni życia towarzyskiego obecne złe maniery i apasowskie obyczaje.”

Decydującego zdania nie wypowiedziano jeszcze w powyższej sprawie, która nie przestaje żywo zajmować londyńczyków, co dowodzi pośrednio, że siła tradycji i moc angielskiego cant'u są jeszcze bardzo żywe i nie chcą ustąpić, jak gdzieindziej miejsca kłopotom i troskom dnia codziennego, rozluźniającym sztywne ramy i prawidła konwensu towarzyskiego. Bys.

Zwierciadło głupoty

Rok 1931 obfitował na całym świecie w rozmaite drobne, ale zabawne w swej sprzeczności zdarzenia. Oto garść tych zdarzeń, zebrana na chybił trafili. Na pewnym balu londyńskim, urządzonym pod hasłem „Kupujcie tylko towary krajowe”, najpiękniejsza maska otrzymała w nagrodę serwis... z zagranicznej porcelany.

Austrjacki szampion boks, Franz Andrysek, został w czasie sprzeczki pobity przez swą gospodynię.

Pewien młodzieniec w Londynie, otworzył sobie żyły i rzucił się w zamiarze samobójczym do Tamizy. Jakis przechodzień krzyknął mu: „Wylaż pan z wody! A gdy nie chciał, zawołał wyciągając rewolwer: Wylaż pan, bo strzelam! I samobójca posłusznie wyszedł z wody.

W jednym z urzędów celnych w Ameryce nie wiadomo, w której rubryce zaprotokulować cenną kolekcję motyli. Wreszcie wpisano ją jako „drób”. Jednocześnie urząd celny w Marsylii ocenił mumję egipską jako „suszoną rybę”.

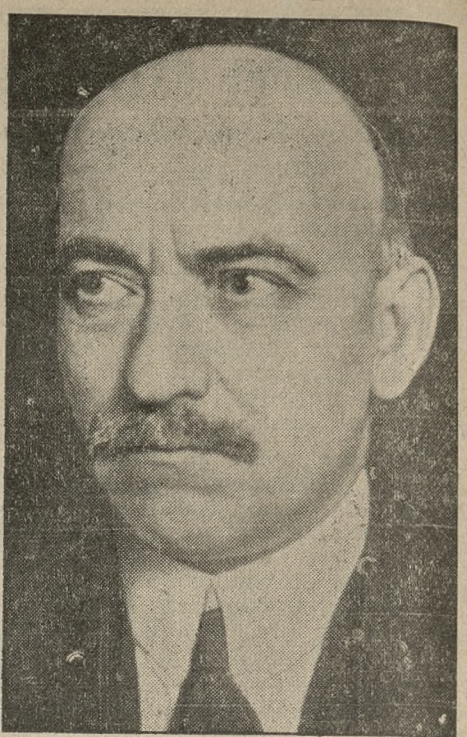
W mieście Seattle w Stanach Zjednoczonych odbył się ślub, podczas którego młoda para była w pidżamach. Czas to pieniać...

Mieszkaniec Chicago 82-letni Benjamin rozwiódł się ze swoją 79-letnią żoną. Zdradziła go bowiem z 80-letnim Fredem Mayerem. W Anglii wyszła ustawa, nakazująca akuszerkom umiejętność prowadzenia motocyklu, względnie samolotu, by mogły szybko zjawić się z pomocą, lub same powędrować na drugi świat...

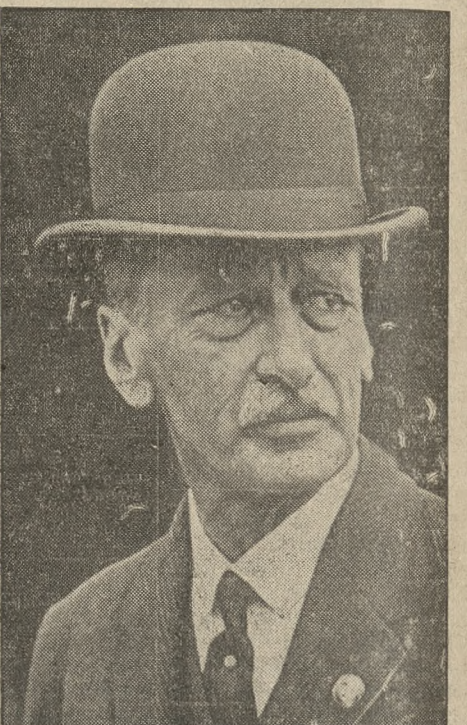
W niemieckim miasteczku Chociebuszu władze więzienne schwyciły więźnia, który zdołał umknąć w czasie przechadzki po dziedzińcu więziennym. Gdy przyprowadzono zbiega z powrotem, naczelnik więzienia zaproponował mu, by zademonstrował mu, jak przelazł przez wysoki mur więzienny. Więzień pokazał i to tak dobrze, że tym razem nie schwytano go już więcej. S. F.

Kącik kosmetyczny

Zwiedlej. Nie należy brać tego tak tragicznie, tembardziej w pani wieku uciekać się do tak przerażającego pseudonimu. Skóra jest prosto przesuszona nieumiejętnym myciem. Należy postępować w następujący sposób: przed umyciem wieczorem posmarować obficie twarz i szyję olejem ze słodkich migdałów, pozostawić na dziesięć minut, następnie wielokrotnie przykładając okład gorący ze złożonego ręcznika lub serwetki na twarz i szyję; pod wpływem takiego gorącego okładu usuwamy wraz z olejem i brud Okład spłukujemy w czystej gorącej wodzie, wyciskamy i wycieramy nim resztę oliwy i kładziemy na pół minuty zimny okład, poczem osuszamy twarz suchym miękkim ręcznikiem. Teraz tak umytą twarz i szyję nasycić dobrym kremem odżywczym (autiures lub witaminowy), który lekko rozsmarowawszy okrężnym ruchem opuszek palców, lekko wpukiwać w twarz i szyję przez pięć minut, pozostawić krem na noc. Rano umyć się w powyżej podany sposób; tylko na dzień kremu odżywczego nie zostawiać, a po osuszeniu twarzy wetrzeć odrobinę kremu specjalnego pod pu-

Jugosłowiański minister spraw zagranicznych Marinkowicz.

Zmarły b. austro-węgierski minister spraw zagranicznych w czasie wojny światowej, hr. Czernin.

der, twarz lekko przypudrować. Po tygodniu już, postępując ściśle według powyższych wskazówek, zauważy pani ogromną zmianę. Zamiast olejku używać pani może oliwę jadalną.

Jagódce. Proszę spróbować na wybiele nie soku z cytryny, o ileby w stanie nie-rozcieńczonym drażnił skórę, niech pani stosuje pół na pół z wodą różaną. Po wyschnięciu, posmarować leciutko twarz kremem tłustym, pozostawiając go na noc. Rano twarz posmarować żółtkiem, zmýć wodą ciepłą, opłókać zimną. Przypudrować. Pod puder koniecznie używać krem, szczególniej teraz w zimie.

Kokietce. Stanowczo żadnych kropeł do oczu dla podniesienia ich blasku Proszę pamiętać, że to wszystko są rzeczy szkodliwe, więc zabójcze dla wzroku; taką kokieteryję muszę zwalczać. Jeżeli pani chce uzyskać blask oczu, należy to osiągnąć w sposób naturalny. Osoby zdrowe, wypoczęte, żyjące higienicznie taki blask oczu posiadają. Proszę unikać czytania w pozycji leżącej, to bardzo szkodzi. Nie przemęczyć oczu robotami ręcznymi jak haft, cerowanie itp. Doskonale pani zrobi płókanie w wodzie, otrzymanej z naparu bławatków (dwie łyżeczki bławatków suszonych na szklankę wody), przemywanie wodą koprową rano i wieczorem. Dobrze też robią kompresiki b. ciepłe z odwaru rumianku. Jeszcze raz ostrzegam panią przed chemicznymi środkami. O ile koniecznie chce pani pogłębić spojrzenie, proszę użyć na górną powiekę trochę t. zw. ombie'u lub kohl'u, zaleca się umiarkowanie. Użycie tych środków w dozie umiarkowanej podniesie urodę, w przeciwnym razie da wręcz odwrotny skutek.

Właściciele pracowni. Na kruche, łamliwe paznokcie b. dobrze robi masaż oliwą po parę minut, raz dziennie przed umyciem rąk. Po umyciu i dokładnem osuszeniu zanurzyć wszystkie paznokcie w połowie przekrajanej cytryny, w soku, której pozostawić je na kilkanaście sekund, poczem je wyjąć, sok cytrynowy, pozostały na paznokciach wetrzeć do sucha. Powtarzać ten zabieg trzy cztery razy dziennie. Środek niezastąpiony na łamliwość paznokci, a bardzo niekosztowny. Powinna pani stale mieć cytrynę na umywalni, żeby o tem nie zapominać; im częściej będzie pani ten zabieg powtarzała, tem szybciej będzie dobry skutek.

Magdalena Poznańska.

Na powyższym zdjęciu widzimy fragment z sali posiedzeń parlamentu japońskiego w momencie otwarcia tego parlamentu. Posłowie w skupieniu słuchają wyjaśnień premiera w związku z zatargiem chińsko-japońskim. Na pulpitych widać tabliczki z wrytymi nazwiskami poszczególnych posłów.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Warszawskie centrale zakupów

Wiadomo, że jedną z wad naszej administracji, jest nadmierna centralizacja. Wszystkie nici wiodą do Warszawy. Dokąd należy zwracać się nawet w białostkach, które z powodzeniem mogłyby załatwić władza prowincjonalna. Ile stąd wynika pisani, kosztów, zwłoki czasu i marnotrawstwa pracy urzędowej o tem do brze wszystkim wiadomo.

Mogłoby się zdawać, że lecznicze działanie kryzysu zrobi i w tej dziedzinie porządek. Ale, gdzież tam! Zaraza centralizmu szerzy się coraz bardziej! Powstały ostatnio dwie nowe centrale warszawskie: jedna dla zakupów rządowych i samorządowych przy prezydium rady ministrów, druga dla zakupów kas chorych.

Powołanie do życia nowych placówek biurokratycznych tłumaczą czynnikami miarodajne względami oszczędnościowymi i racjonalizacyjnymi. Centrale mają być „organami polityki dostaw”. Nie potrzeba zbytniej fantazji, by z góry przewidzieć, czem centrale okażą się w praktyce, mianowicie: wyłączeniem doktrynerskich pomysłów, protektorkami wszelakiego rodzaju „monopoli” i przywilejów oraz skutecznymi regulatorami dopływu zamówień do firm warszawskich (byle nie prowincjonalnych...).

Koniecznością decentralizacji przy rozdawnictwie robót i dostaw na rzecz instytucji publicznych zajmowaliśmy się niejednokrotnie w ciągu ostatnich lat. Tłumaczyliśmy konieczność decentralizacji tem, że nie można od przedsiębiorstw prowincjonalnych domagać się ogromnych świadczeń na rzecz skarbu państwa itd., nie dając im wzajemian sposobności do zarobków z tytułu dostaw publicznych. Wykazywaliśmy, że nawet nieco droższe oferty firm miejscowych winny być uwzględniane przed ofertami pochodzącymi z poza miejsca zapotrzebowania: wyższa oferta była niejednokrotnie powodowana mniejszymi rozmiarami przedsiębiorstwa, a często także położeniem geograficznym danego miasta, bardziej oddalonego od ośrodka surowców itp. względami. Ale — po uwzględnieniu kosztów przesyłki — nieraz okazuje się, że pozornie wyższa oferta firmy miejscowej w rzeczywistości jest niższa od oferty pozornie dogodniejszej, pochodzącej od firmy pozamiejscowej.

Władze miejscowe, z natury rzeczy, z racji słusznego i zdrowego „patriotyzmu lokalnego”, będącego jedynie refleksiem należycie pojętego obowiązku wobec społeczeństwa miejscowego, bardziej są zdolne do stosowania w praktyce zasad decentralizacyjnych, niż władze centralne w Warszawie. Przyjmijmy nawet (w co zresztą nie chce się wierzyć!), że władze warszawskie, czyniąc zakupy dla terenu całej Rzeczypospolitej, byłyby skłonne uwzględnić również firmy prowincjonalne przy rozdawaniu zamówień. Przyjmijmy więc dobrą wolę ze strony Warszawy. Wytapiają się wówczas pytania: czy władze centralne potrafią dostosować swą politykę do potrzeb regionalnych, jak wiadomo dość silnie różniczkowanych? Czy wybór dostawców prowincjonalnych, mało znanych w stolicy, będzie trafny? czy — nawet przy najlepszej woli ministerstw — siłą faktu, firmy warszawskie nie zmonopolizują dostawnictwa na swoją korzyść?

Francuzi mawiają o swym kraju, że cierpi na serce, a sercem jest — Paryż. Zdać się, że i my tak mówić zaczęliśmy o naszej stolicy.

Z ZAGRANICZNY

(z) Katastroficzne położenie włókiennictwa czeskiego. W tych dniach obradował walny zjazd przemysłu włókienniczego Czechosłowacji, na którym przedstawiono katastrofalny spadek eksportu włókienniczego Czechosłowacji. Przeciętą wartość miesięczna eksportu w r. 1932 spadła o 63 proc., a pod względem ilościowym o przeszło 50 proc. w porównaniu z latami ubiegłymi. Spadek eksportu pociągnął za sobą redukcję pracy, przekraczającą 30 proc. normalnego uruchomienia. Zjazd wypowiedział się kategorycznie przeciwko wszelkiego rodzaju restrykcjom i ograniczeniom, stosowanym przez Bank Państwa w Czechosłowacji, gdyż ograniczenia te doprowadzają produkcję do zupełnej ruiny. Utrzymanie obecnej polityki dewizowej w Czechach doprowadzić musi już w najbliższych miesiącach do dalszego ograniczenia produkcji włókienniczej o 70 proc.

Walka o podstawy ustroju gospodarczego

Z odczytu profesora Romana Rybarskiego

Odczyty, urządzone przez sekcję ekonomiczną Tow. Prawniczego i Ekonomicznego w Poznaniu, cieszą się ustaloną powodzeniem. Dzieje się to z uwagi na dobór ciekawych i aktualnych zagadnień oraz osoby prelegentów. Serię odczytów tegorocznych zakończył wczoraj — jak to oświadczył w słowie wstępnym prezes Towarzystwa, p. prof. Taylor — prof. Uniw. Warsz. dr. Roman Rybarski odczytem p. t. „Walka o podstawy ustroju gospodarczego”. Liczne audytorjum wypełniło całą salę.

Kryzys obecny — stwierdza prof. Rybarski — nie jest zwykłym przesileniem, jakie periodycznie przeżywała gospodarka kapitalistyczna, i które wolna gra sił ekonomicznych automatycznie, po pewnym czasie, przewyższała, zaprowadzając napowrót naruszoną równowagę. Przesilenie obecne ma w znacznym stopniu charakter strukturalny. Odzyskanie równowagi nie nastąpi automatycznie. Musi się do niego przyczynić świadomy wysiłek społeczeństwa.

W okresie przemian bywają poddawane w wątpliwość dotychczasowe podstawy gospodarcze. Umysł ludzki sięga się na odgadywanie przyszłości. Do takiego nastawienia doprowadza trwałość przesilenia i jego fałszywa ocena. Ludzono się w początkach kryzysu — w r. 1929 — że jest to jedno z periodycznych falowań koniunkturalnych. Z wielką pewnością siebie patrzano w przyszłość, wyzyskując terminy odmiany w sytuacji. Takim optyzmowi ulegał również prezydent Hoover. Kiedy przekonano się o zwodniczości tych sądów, nastąpiła reakcja: miejsce optymizmu zajął pesymizm. Zaciążyły na rozwoju wypadków takie okoliczności, jak niepewność ustrojów prawnie - państwowych, rewolucyjne zmiany ustrojów i stale uwidaczniająca się zależność w układzie stosunków ekonomicznych i politycznych.

Do podawania krytyki i wątpliwości podstaw gospodarczych przyczyniły się również walki różnych ustrojów gospodarczych, praktycznie demonstrowanych w nowych formach ustrojowych w Rosji, Włoszech, Niemczech i t. d. Wreszcie poczyniło wielkie spustoszenie wieszczbiarstwo kryzysowe, zapowiadające ciągłe zmiany w dotychczasowych formach gospodarczych, zalamanie cywilizacji zachodnio - europejskiej, wytwarzając w rezultacie specyficzną psychozę kryzysu.

W ocenie możliwości wydobycia się z obecnego przesilenia gospodarczego starły się dwa światopoglądy: fatalizmu dziejowego i wolnej woli. Wyznawcy pierwszego stoją na stanowisku, że przemiany społeczno - gospodarcze posuwają się z zacięciem fatalizmu, wykluczając świadomość działania jednostek. Ten kierunek wyrasta oczywiście z szkoły o materializmie i determinizmie dziejowym. Krańcowo odmienne jest stanowisko zwolenników wolnego kształtowania biegu spraw. Jednostki względnie zbiorowość ludzka, zajmując czynną rolę w procesach rozwojowych, mogą w pewnych granicach kształtować ustrój gospodarczy według swej woli.

Mówi się obecnie szeroko o upadku kapitalizmu. Wymaga to wyjaśnienia. Kapitalizm nigdy nie był jedyną wyłączną formą ustroju gospodarczego i nie panował wszędzie. Ograniczeniem kapitalizmu były owe najróżniejsze formy pierwotnej gospodarki domowej, zamkniętej przeważnie w sobie. Było tak na obszarze Europy i poza jej obrębem. Zresztą okazuje się, że mogą istnieć obok siebie najbardziej sprzeczne formy gospodarcze, jak np. Rosja. Na te różne ustroje gospodarcze kryzys różnie oddziałuje. We Włoszech dał asumpt do rozbudowy gospodarki planowej, w Anglii doprowadził do ograniczenia gospodarki przemysłowej i planowej, podobnie we Francji.

Zasadniczym zagadnieniem to to, jaki ustrój zwycięży. Na wybór oddziaływa nie starcie ślepych sił, jakiś nieunikniony bieg wypadków, lecz zwycięstwo pewnych określonych ideałów ekonomicznych i politycznych, świadoma wola społeczeństwa, walka kierunków myślowych, nie oddzielonych od warunków terenu.

Walka toczy się między posiadającymi, a nieposiadającymi, inaczej między

kapitałem i pracą. To współzawodnictwo starych, konkretnych form ustępuje teraz miejsca rozgrywce między gospodarstwem wolnym (z pewnym zastrzeżeniem) i gospodarstwem planowym, związaniem. Nie należy tego utożsamiać z kapitalizmem i socjalizmem. — Może bowiem powstać taka sytuacja, że przy zwycięstwie formy gospodarki planowej, nie nie zyska proletariąt, natomiast zdyskontuje zyski zwycięstwa grupa rządząca, formująca gospodarstwo planowe dla siebie. Znowu dla odmiany w wolnym ustroju gospodarczym może być mało kapitalizmu, gdy podstawę tej formy ustrojowej będą stanowić małe i średnie warsztaty produkcyjne.

Istotą tych zmagania jest coś innego. Mianowicie: — w pierwszym wypadku, czy większość wysiłków jest oparta na wolności gospodarczej, na pracy na własny zysk i rachunek; — w drugim wypadku, czy autorytet niegospodarczy, ale czynnik przymusu określa warunki pracy i rozdziału dochodów społecznych. Tym autorytetem może być państwo, ale również kartel, jakiś związek związków i t. p. O tych problemach muszą się niebawem wypowiedzieć społeczeństwa.

Moga istnieć warunki uzasadniające gospodarkę planową. Gdy jednak państwo raz wkroczy na tę drogę, trudno określić granicę działalności gospodarki planowej do jednej tylko gałęzi przemysłowej. Zasięg ulega rozszerzeniu. Nie jest groźne, gdy ta forma gospodarcza znajduje zastosowanie w przedsiębiorstwach państwowych. Te zazwyczaj kosztują tyle, że koszty nie pozwalają na rozkrzewienie. Gdy jednak państwo wkroczy na drogę regulowania produkcji (kartele przymusowe i t. p.) musi już potem iść dalej, rozszerzać swoją ingerencję, jeżeli chce uniknąć zalamania tego systemu.

Gospodarcę planowej stają jednak na przeszkodzie względy finansowe. Kryzysy gospodarcze mają to do siebie, że osłabiają finanse prywatne i państwa. A upaństwowianie warsztatów przemy-

słowych wymaga wielkich kredytów. Państwo nie może poddać potrzebom skutek: gospodarka planowa pociąga za sobą zwiększanie ciężarów na rzecz państwa. — Pewne pierwiastki społeczne pracują na rzecz gospodarki planowej. W społeczeństwie tkwią bowiem pewne formy, prowadzące automatycznie do gospodarki planowej, jak np. kartele. Z czasem kartele tracą swój charakter prywatny i nabierają cech instytucji publicznej - gospodarczych z uwagi na swój charakter nadzorczy. — Czynniki społeczne doznały ostatnio w polskich stosunkach autorytatywnego wzmocnienia, przez podporządkowanie kapitalistycznych pierwiastków — społecznym. Kartele zyskały sobie u nas stanowisko monopolu produkcyjnego, czego nie mają kartele w Ameryce, Anglii, Francji i gdzieindziej. Uprzywilejowane stanowisko karteli w Polsce nie wynika z ich charakteru, natomiast z tego, że pozyskały dla swej wyszukującej działalności zgodę rządu. Trudności, jakie w produkcji winna likwidować konkurencja, usuwa państwo jako arbiter. Rozbudowę kartelizacji należy przeto przypisać wyłącznie naciskowi sił społecznych, pobudek politycznych, a nie względów gospodarczych.

Wewnętrzny protekcyjizm, chroniący wszystko daje coraz słabsze wyniki. Ma on bowiem tylko wtedy sens, jeśli chroni pewną część, a nie całość. Rozbudowa tych błędnych metod może jednak pójść jeszcze dalej. Sprzyja bowiem temu zalamanie ducha u tych, którzy reprezentują podstawę własności prywatnej i winni być jej rzecznikami. Dzieje się tak dziwna rzecz, że własność prywatna broni się wbrew działaniom zainteresowanych. Kto będzie potrafił ją obronić? To wchodzi już w zakres nie tylko walki czysto ekonomicznych, lecz zasad moralnych, ideowych, cywilizacyjnych i t. p. Wynik walk będzie zależał od społeczeństwa. Czy zechce zerwać z doraźnością postępowania, oddawania władztwa wszystkim swych spraw w ręce państwa, czy zdecydować się na wysiłek? Wszelako jest pewne, że społeczeństwo taki będzie posiadało ustrój gospodarczy, na jaki się wysili. Będzie to zależało od świadomości celów i dróg polityki gospodarczego państwa narodowego.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) O darowanie skutków niewykupienia świadectw przemysłowych. Z uwagi na to, że wielu płatników, z uwagi na trudną sytuację gospodarczą nie wykupiło świadectw przemysłowych na rok 1932 w ustawowym terminie, Związek Izby P.H. zwrócił się do ministerstwa skarbu z prośbą o wydanie odpowiedniego zarządzenia upoważniającego władze skarbowe do nie nadawania dalszego biegu protokołom karnym i do darowania skutków niedotrzymania terminów wykupu świadectw w odniesieniu do płatników, którzy uczynili zadość obowiązkowi ich nabycia do 1 lutego br. (1)

Z KRAJU

(k) Zaświadczeń na zwolnienie trzody chlewnej od cel wywozowych nie będzie wydawał Syndykat eksporterów trzody. Przychylając się do wniosku Państwowego Instytutu Eksporowego min. przemysłu i handlu zdecydowało, że od 1 lipca 1932 r. zaświadczenia na zwolnienie trzody chlewnej od cel wywozowych nie będą wydawane za pośrednictwem Syndykatu polskich eksporterów trzody i była w Warszawie. O nowym sposobie wydawania zaświadczeń nastąpi osobne zawiadomienie. Wydawanie zaświadczeń będzie się odbywało prawdopodobnie za pośrednictwem Izby przemysłowo - handlowej, jako organizacja prawa publicznego.

(k) Komisja doradcza do spraw handlu rozpoczęła działalność. W dniu 7 bm. odbyło się posiedzenie komisji doradczej do spraw handlu pod przewodnictwem p. min. phzem. i handlu Zarzyckiego. Komisja zapoznała się, na podstawie referatu p. nacz. Sągajty, z wynikami dotychczasowych konferencji ministerstwa przemysłu i handlu z inneministerstwami, w sprawie realizacji poszczególnych postulatów, wysuniętych przez organizacje kupieckie w zakresie programu doraźnej pomocy dla handlu oraz ustaliła metody i plan tych prac. W pracach komisji brać będą udział przedstawiciele zainteresowanych ministerstw; ponadto powołani będą rzeczoznawcy do poszczególnych zagadnień. Prace te obejmą przede wszystkim następujące kwestje: sprawy podatkowe i egzekucyjne, sprawy socjalne, sprawy kredytowe oraz sprawy monopolowe i koncesyjne.

(k) Sprawa podniesienia upadłości Banku Handlowego w Łodzi. Rokowania z wierzycielami Banku Handlowego w Łodzi w sprawie podniesienia upadłości tego banku posuwają się bardzo szybko naprzód. Pertraktacje z wierzycielami prowadzone są bardzo intensywnie i bez przerwy. Należy więc mieć nadzieję, że w połowie maja roku bieżącego zostanie najprawdopodobniej zwołane zebranie wierzycieli w sprawie układów, poczem wyniki tego zebrania podane zostaną sądowi do zatwierdzenia. Zdaniem sfer miarodajnych, o ile nie zajdą nieprzewidziane przeszkody, już od 1 lipca rb. Bank Handlowy w Łodzi będzie mógł rozpocząć normalne czynności.

(k) Obniżenie stopy dyskontowej Banku Rzeszy. Rada Banku Rzeszy zdecydowała obniżenie stopy dyskontowej z dniem dzisiejszym t. j. od dnia 9 kwietnia rb. z 6 na 5½ %, zaś stopę lombardową z 7 na 6½ %.

Otwarcie targu na drzewka owocowe

Dziś rano wobec licznie zebranych członków Poznańskiego Towarzystwa Ogrodniczego, właścicieli szkółek, drzew owocowych i gości oraz dykcji Targów Poznańskich odbyło się otwarcie targu na drzewka owocowe i ozdobne. Zebranych powitał prezes Poznańskiego Towarzystwa Ogrodniczego p. Majewicz, który podkreślił ważność i znaczenie targów. Prezes Wielkopolskiej Izby Rolniczej dr. Cholski podtrzymał inicjatywę komitetu wystawy i życząc wystawie powodzenia i spełnienia zamierzonych celów, przeciął wstęgę na znak otwarcia targów.

Targ na drzewka owocowe i ozdobne krzewy odbywa się na terenie Targów Poznańskich. Drzewa są zadolowane i w najlepszej jakości. Teren Targów przybrał obraz wielkiej szkółki handlowej. Już od rana był ruch bardzo ożywiony. Targ na drzewka kończy się w dniu 12 bm. (we wtorek) i jest dogodną okazją nabycia drzewek i krzewów w dobrym gatunku. (k)

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Młodzież żeńska a nasze nowe hasła

Różne rzykne sensacje, które mi obecnie przepełniony jest Poznań, wzbudzają refleksje w każdym, poważnie myślącym obywatelu, czy obywatelce miasta. Szereg procesów, rozstrzygnięć, żądanie sensacji tłumy zwraca retrospektywnie uwagę na to, co dzieje się w rodzinach naszych i mimowoli powstaje pytanie, czy wychowanie córek idące z konieczności po linii współczesnego postępu zarazem jest dostatecznie czujne i troskliwe, żeby młodzieży zapewnić przyszłość szczęśliwą i wychować kobiety na pożytecznych i świadomych swych obowiązków członków społeczeństwa. Powstaje bowiem często krytyka w odniesieniu do wychowania szkolnego i do stosunków panujących, czy to w wyższych uczelniach, czy już na terenie pracy zawodowej, jednakże mało pamięta się o tem, że właściwym środowiskiem wychowawczym jest rodzina, wolna i nieskrępowana, która może i powinna wychować córki w najzdrowszej i najwłaściwszej ideologii.

Rodzina nie jest przecież jakimś przypadkowo zestawionym zbiorowiskiem poszczególnych jednostek, ale instytucją złączoną wspólnymi interesami i spojoną jedną wspólną więzią uczuciową i kulturalną. Każda rodzina wytwarza w obrębie swoim właściwą atmosferę, a jakoś i kamerton tej atmosfery promieniuje dalej na nowopowstające rodziny i na całe grupy społeczne. Budzi się więc wątpliwość, czy wobec katastrofalnego upadku obyczajów, których skutki raz po raz ujawniają się w sensacjach sądowych, winę należy przypisać poziomowi moralnemu naszych rodzin nie umiejących wytworzyć wyższego poziomu etycznego.

Na ustach młodzieży żeńskiej pojawiają się niekiedy hasła, które przerażają swoją płytkością i beznadziejnością, hasła pozorujące nękanie reszcie nieświadomych życia i niedoświadczonych dziewcząt, ale kryjące w sobie ich własną zgubę i nieszczęście. — Dziewczęta mówiły więc między sobą o tem, że żyć warto tylko dla własnego szczęścia, że trzeba jak najprędzej „wyżyć się”, a ponieważ wszelkie doskonałości i ideały są nudą i przesadą, więc pozostają tylko dwie alternatywy: używanie życia i samobójstwo. Niejednokrotnie nad teoriami takimi można przejść do porządku dziennego, uważając je za wykwit egzaltacji, powstałej z powodu chwilowego niepowodzenia, lub za dowód za rozumiałości i płytkości usposobienia.

Nie można również dziwić się zbyt, ani oburzać na możliwość powstawania wogóle podobnych koncepcji, gdyż świat powojenny przeżywa dziś wciąż jeszcze chorobliwą psychozę, z której przecież podnieś się w końcu, tak, jak ludzkość podnosiła się i po innych kataklizmach dziejowych. U nas tem bardziej hasła takie przesuwają się mogą a falach dwu prądów: zachodniego, płynącego z Ameryki i Berlina i wschodniego, mającego siedzibę swoją w Moskwie, ale troskać się należy tem, że w rodzinach polskich nie spotyka się silnych warunków, przeciwstawiających się naporowi zgubnych prądów. Nic tu nie pomoże wysuwanie przykładów innych narodów, chociażby Francji, czy Anglii, gdyż w krajach tych rozkład moralny ogniskuje się przede wszystkim w środowiskach etnicznych, a rodziny francuskie i angielskie bardzo rozumnie i z dużą ekskluzywnością izolują się przed tem wszystkim, co napływa do nich z zewnątrz, a zarówno w Londynie jak i w Paryżu, gdzie psuć się może przebywająca tam młodzież cudzoziemska, rodziny miejscowe żyją w odosobnieniu, pielęgnując własną tradycję i dbając o solidne wychowanie własnej młodzieży. W sposób podobny postępują i faszystowskie Włochy, dbając dziś więcej niż kiedykolwiek o czystość i zdrowie moralne i fizyczne swoich rodzin.

Czas byłby więc, żeby i u nas w obrębie rodzin większą uwagę zwracało się na właściwe wychowanie córek. — Rodzicom wydaje się nieraz, że, nie chcąc narażać się na zarzut wsteczności, czy staroświeckości, powinni dziewczęta od lat najmłodszych puścić samopas na ulicę i na wido-wiska, a potem wynikające stąd kłopoty i tragedję przypisują różnym potencjom anonimowym, nie rozumiejąc, że rodzina jest ośrodkiem zamkniętym, do którego nikogo dopuszczać nie potrzeba, jeśli się nie chce. Kobiety nie są bez winy, nieraz i wówczas nawet, gdy je krzywda spotyka, jednakże winą leży po stronie starszych, nie umiejących, czy nie chcących czuwać nad dziećmi i młodzieżą.

Nasza młodzież żeńska choruje w dużym stopniu na przerost indywidualności, bynajmniej jednak nie pokrywając się to z głębokiem i wszechstronnem wykształceniem, ani z talentem, ani nawet z daleko idącą inicjatywą i aktywnością. Dziewczęta potrafią dopominać się dla siebie o maksimum praw, potrafią dyskutować nad tem,

w jaki sposób można w życiu możliwie najwięcej osiągnąć przyjemności, potrafią oburzać się na dziejącą im się ze strony społeczeństwa niesprawiedliwość, na krzywdzące prawa i na omijające je przywileje, lecz ze swej strony wybierają w życiu linię najmniejszego oporu, kierują się wyłącznie własną wygodą i pogrążają w przyjemnym nieróbstwie, ograniczając całą inicjatywę życiową do pustej i częściej gadaniny. Obok tego szereg kobiet zachowaniem swoim oburza przeciw sobie opinię publiczną, a potem jest bardzo trudno odróżnić wobec społeczeństwa wszystkie te minusy, które na niekorzyść kobiet stwarzają kobiety same. Szczególniej młodzież żeńska, młodzież studująca i pracująca zawodowo, bardziej jest eksponowana i bardziej tryb jej życia rzuca się w oczy społeczeństwu, podług nich więc osądza się wszystkie kobiety, a bardzo często osądza się je ujemnie.

„Audiat ut altera pars“

Z kół prawniczych nadeszło:

„Zdawało się, że walka przeciwko emancypacji kobiet jest przeżytkiem i nikt nie zaprotestuje przeciwko temu, że i kobieta może się powołać na swe prawa w państwie współczesnym, i że prawa jej dorównują nieomal prawom mężczyzny. Nietylko bowiem względy ludzkości, lecz i wyniki pracy kobiety w każdej dziedzinie jej dostępnej wymagają równouprawnienia kobiety z mężczyzną. Wszakże szeregi wybitnych uczonych, między innemi nazwiska Polek odkrytych wszechświatową sławą dowodzą, że wstęp na uniwersytety słusznie im się należy, gdyż przysparzają ludzkości zdobyczy naukowych i dają szeregi sumiennych pracowników. A skoro kobieta kończy studia uniwersyteckie połączone zazwyczaj z ogromnym nakładem sił, to nie dziwne, że chce korzystać z owoców swej pracy i szuka dla siebie pola działania, pracy zawodowej. I tutaj natrafia na opozycję, zaczyna się walka przeciwko każdej kobiecie pracującej zarobkowo: wolno jej kończyć studia — lecz nie wolno zarabiać. Trzeba jednak zważyć, że większą część kobiet popycha twarda konieczność do pracy zawodowej, nie każda z pracowników ma możność zrzucenia ciężaru utrzymania się na rodzinę lub barki męża. Jednakże w czasach obecnego kryzysu, szalonej walki o byt winna ustąpić każda prawdziwa obywatelka, skoro stworzy sobie ognisko własne i mąż jej dostatecznie zarabia, miejsca zarobkowania innym (może ojcu rodziny). Jest to koncepcja krzywdząca prawa kobiety, lecz dla dobra ogółu moż-

na ją przyjąć i się jej podporządkować, hołdując zdrowej emancypacji, oraz zachowując wszystkie właściwe kobietom cnoty, a przede wszystkim, gotowość poświęcenia się, ponoszenia ofiar dla innych.

Jak nieuzasadnione zarzuty czyni się często kobiecie posłużyć może za przykład feljeton, który się niedawno ukazał na łamach naszego pisma pod tytułem „Sufrażystka“.

Najnowszy nasz sukces na gruncie Wielkopolski, to dopuszczenie kobiet do aplikacji sądowej, nawiasem mówiąc, w innych dzielnicach zapomniano już o tej nowości, uważając ją wcześniej za konieczność społeczną (w samej Warszawie aplikuje kilkadziesiąt kobiet).

Jeżeli o każdym urzędzie powiedzieć by można, że kobieta stwarza tam konkurencję mężczyźnie na polu jego zdolności zarobkowania, to w żadnym razie nie uda się tego przypisać aplikantce sądowej. Trzyletnia bezpłatna aplikacja z widokiem osiągnięcia „intratnego“ stanowiska asesora sądowego względnie sędziego nie ściąga dostatecznej ilości reflektantów. Z tych więc względów należy uważać pracę aplikantek, jeżeli już nie za bardzo pożyteczną dla społeczeństwa to w każdym razie nie za krzywdzącą mężczyzn, tych ojców rodziny i t. d. Co się zaś tyczy zarzutów, że aplikantka domagała się przypuszczenia jej do egzekucji skazanego na śmierć, to należy przede wszystkim uczynić notatkę, że jeżeli laicy chcą zabrać głos w sprawach, mogących pociągnąć za sobą poważne konsekwencje, powinni się najprzód dokładnie informować, aby im nie odpowiedziano: „Si tacuisses philosophus mansisses“.

Otóż art. 528 § 2 kodeksu postępowania karnego mówi: „Przy wykonywaniu wyroku śmierci powinien być obecny, prokurator, naczelnik więzienia, protokolant, lekarz i duchowny wyznania do którego należy skazany“. Ustawa więc wyraźnie wymaga obecności protokolanta i to tego samego, który protokolował podczas rozprawy, na której zapadł wyrok skazujący. W danym wypadku była nim z urzędu aplikantka sądowa.

Uważam za potrzebne dodać, że Sąd, który stoi na straży ustaw, w żadnym wypadku obchodzić ich nie może. Jak więc przyjąć należy ciężki zarzut i określenie jako „zwyradniały wyjątek“ uczynione kobiecie, która spełnia swój obowiązek urzędowy od którego uchylić się nie może w żaden sposób, — osądzić Szanowne Czytelniczki według własnych zapatrywań. K.

Ś. p. Anna Karwatowa

Po długich i ciężkich cierpieniach zgasiła 17 marca w Wichulcu na ziemi Michałowskiej literatka i pracownica społeczna Anna z Bardzkich Karwatowa. Robotą jej była szczerza i gruntowna, a odrabiała ją przez lat zgorą sześćdziesiąt. Urodzona 17 stycznia 1854 r. na większym majątku jako córka Nikodema Bardzkiego i Anny z Łyskowskich, siostry sławnego pośła do sejmiku pruskiego z ziemi Michałowskiej, Ignacego Łyskowskiego z Mile-szew, kształciła się po śmierci ojca zrazu w Chełmnie, a powróciła na wieś, gdy matka jej wyszła powtórnie za profesora Franciszka Schroedera, także zasłużonego następnie pośła, i nabyła Kobusewo na Kaszubach.

Anna czuła w sobie jakoby rodzinny obowiązek służenia swemu narodowi a zarazem przyrodzone bogactwo poetyckiej fantazji i pociąg czynienia dobrze. Była poprostu przekonana, że Bóg wkłada jej pióro do ręki dla dobra społeczeństwa. Wpływ jej pism nie uwiódł się realnie w sposób dla władz uchwytny, a paraliżował przeciż usiłowania germanizacyjne, obmyślane chłodno w Berlinie, Kwidzynie i Gdańsku. Nasze towarzystwa, nasze wojownicze gazetki, nasi ludzie dobrej woli pracowali z dnia na dzień w trudzie przeciwko przemocy. A zbyt ciężką byłaby udręka, gdyby poetyczne dusze nie nuciły pieśni skowronka nad ojczyznym łanem, i w miłej sercu formie, teatralnej czy powieściowej, nie stawiały przed oczy stosownych obrazów. To czyniła Karwatowa. Wychowywać pragnęła i podnosić lud germanizowany, i w tym celu ofiarować potrafiła swe niemałe ambicje artystyczne, aby raczej nadażyć realnej potrze-

bie ludu. Po wojnie 1870 roku powstały setki towarzystw polskich, a brakło im sztuk dramatycznych do amatorskich przedstawień, które razem „z następującą zabawą z tańcami“ były ich radością i wypoczynkiem. Temu brakowi zaradzała ś. p. Karwatowa, i, przyznać należy, z prawdziwym talentem. Sztuki „Na naszej glebie“ (uwieczniona na konkursie w Toruniu), „Stryj Agapit“, „Kachna“, „Pod błogosławieństwem matki“, grały towarzystwa polskie po całej naszej planecie. Ale niekiedy buntowała się w niej artystyczna ambicja, i wtedy wychodził na świat utwór jak „Królowa Kwiatów“, skończenie piękny, tak formą jak i treścią, symfonia dramatyczna artystycznie wykończona, a treścią rozumna.

Licząc lat 17 założyła Anna Bardzka w Kobusewie pierwszą w Prusiech Zachodnich ochronek dla wiejskich dzieci. Za jej przykładem poszło wiele córek ziemiańskich że powoli obowiązkiem stał się ten sposób uzupełniania pruskiej szkoły wiejskiej. Przestraszony rząd znalazł sposób na te ochronek, ustanawiając kary oraz obowiązki kontrolne inspektorów szkolnych. Ale krótko po wojnie francuskiej wolno było jeszcze powiatowemu inspektorowi szkolnemu, Niemcowi, wyrazić uwielbienie dla idealnej Anusi i zagrać na organach w Kartuzach w dniu jej ślubu, a nawet złożyć kosz róż w tym dniu u stopni ołtarza.

Wyszła za mąż za dr. Józefa Karwata do majątku Wichulec pod Brodnicą, więc do Wichulca przeniosła warsztat swej pracy. I po kilku latach różnorodnej twórczości wydała w roku 1878 u Buszczyńskiego w Toruniu dramat wierszem w 5 aktach „Mieczysław I“. Była to znowu nowość zadziwiająca.

W roku 1878 przysięgnęła już pięć Bismarcka objawy naszego narodowego życia, a tu właśnie w gniebionych z szczególną lubością Prusiech Zachodnich zjawia się poważny polski poemat, o języku doborowym, jakim naonczas w tej dzielnicy nikt rzeczy poważnych nie pisywał, i ze scenami, jakich nie powstydziliby się pierwsi mistrze dramatu, jak zaopiniował Agaton Giller.

Jej epos w 14 pieśniach „Józef Skaliński“, w mowie wiązanej, na tle faktów historycznych z okresu 1871 — 1891, jest to dokument równie piękny jak poważny o stosunkach życia polskiego pod pruskiem berłem po wojnie francusko-niemieckiej. Wiersz, jak zawsze, gładki, język z umysłu dobitny.

I w powieściach ma autorka stosunki zaboru pruskiego na oku. Tak w powieściach: „O chatę“, „Bratnie dusze“, „Czarna perła“ i „Dwa żywioły“, którą Piotr Chmielewski ocenił wysoko.

Oddawszy Wichulec synowi, osiedlił pp. Karwatowie w Poznaniu. Tu głębiej jeszcze przejęła się autorka potrzebą literatury wychowawczej. Więc w r. 1912 wydaje „Odezwę do autorów i autorek i miłośników sceny“ z żądaniem, aby literat był zarazem obywatelem o czujnym sumieniu.

Tyle w tem krótkim wspomnieniu o pismach. Ale druga część zabiegów tej ofiarnej duszy zwracała się do wszelkiego rodzaju społecznej i charytatywnej roboty, która jak była niechaj i dzisiaj pozostanie bez rozgłosu. Ostatnim jej uczynkiem społecznej natury było założenie w Brodnicy „Towarzystwa imienia Piotra Skargi“.

Błogosławiony to był żywot pełen

pracy myślowej wśród trudów gospodarskiego żywota pani folwarcznej. Znalazła ta pani jeszcze dosyć czasu, aby poduczać dzieci i własne i pokrewne, które przytulała do siebie. A gdy mąż, ś. p. dr. Józef Karwat, do wszystkich dobrych uczynków żony dopomagał, nie dziw, że mówiono o Wichulcu jako o domu cnoty biblijnej.

Zauważono nieraz, że pod pruskiem berłem zapomnieli Polacy się śmiać. Bywały oczywiście i tutaj natury, które z przyrodzenia tryskały humorem, ale do takich nie należała ś. p. Karwatowa zupełnie. Zdaje się, że ból narodu wgrzył się tak głęboko w jej serce, że zawiści nad temperamentem z przyrodzenia żywym. Wesołemi są jej sztuki dramatyczne, wesołego gościa przyjmowała u siebie z przyjemnością, ale bez rozweselenia oblicza. Więc może przeżyć doznawała radosnych? Owszem, szczęściem nad szczęściami było dla niej przywrócenie państwa naszego. Ale los zawiści pełen pokarał jej radość natychmiast osobistym unieszczęśliwieniem. Kazał jej patrzeć na śmierć najdroższych osób, a ją samą powalił chorobą bólów, a przez lat dziesięć kazał czekać śmierci.

Ile dobrego sprawiły jej pisma i dobre uczynki, ile dusz polskich w Prusiech Królewskich zwróciły one — ku walce przeciw usiłowaniom germanizacyjnym, któż docenić potrafi? Niechaj tedy, pozostanie wdzięczna pamięć tego pięknego żywota, w którym szlachetna ofiarność zwalczała wysokie ambicje zdolnego umysłu, a który od zarania życia do późnej starości był ustawiczną ofiarą siebie dla dobra swego narodu.

Józef Palęcki,
wiceprezes sądu.

RUCH MŁODYCH

Redaktor odpowiedzialny: Roman Fengler.

Z DYSKUSYJ USTROJOWYCH, III.

Organizacja narodu i reforma ustrojowa

Poniższe uwagi zamykają cykl rozważań ustrojowych, które opublikowano w listopadzie ubiegłego roku na łamach „Ruchu Młodych”.

Z poprzednich naszych artykułów („Co to jest faszyzm”, „Głębsze założenia faszyzmu”) wynikało, że rdzeniem systemu faszystowskiego jest doktryna narodowa włoska. Dyktatura Mussoliniego jest formą realizacji tej idei.

Otóż i u podstawy założeń obozu narodowego w Polsce stoi doktryna narodowa polska. I w celach obozu narodowego w Polsce leży realizacja tej idei. Jakież jednak środkami dojść do realizacji tej idei?

Jest rzeczą niewątpliwą, że znakomitym środkiem realizacji idei jest posiadanie władzy państwowej. Faszyzm posiada ją i to nawet w sposobie nadzwyczajnym. Z tego wynikałaby prosta odpowiedź, że i uchwycenie władzy przez obóz narodowy byłoby najlepszym środkiem realizacji idei narodowej — żeby pominąć już sprawę nasilenia tej władzy.

Przy takim postawieniu kwestii wysuwa się jako istotny człon zagadnienia sprawa sposobu dojścia do władzy. Równocześnie z tem wysuwa się i zagadnienie dalsze: utrzymania władzy już uzyskanej.

Otóż mniemam, że jedyną drogą, jaką stoi przed nami otwarta i jaka prowadzi do realizacji tych celów jest droga, którą określić należy jako organizację narodu.

Dla obozu narodowego nie jest to droga nowa, choć może młode pokolenie nie zdaje dobrze sobie sprawy z tradycji naszego zespółu w tej mierze. Organizacja narodu, dokonana przez Ligę Narodową w latach 1895—1905, była jednym z najwspanialszych poczynków w historii obozu narodowego w Polsce, zarazem zaś znakomitą doświadczeniem, że praca taka może być wykonana i udać się może „bez reszty”. Pamiętajmy, że te sukcesy, jakie obóz narodowy zdobył w t. zw. Kongresówce przy ostatnich wyborach z roku 1930 są owocami z pracy przed ćwierć wiekiem, tj. z przed 1905 roku.

Jeżeli bowiem mówimy, że naczelnym ideologicznym znamię naszego obozu jest doktryna narodowa, to musimy znaleźć materialny środek dla realizacji tej idei. Zasadniczym takim środkiem pozostaje właśnie organizacja narodu. „Władza” spada następnie jak owoc dojrzawy, jako prosta i nieubлагana konsekwencja. Następnie, przy zorganizowanym narodzie nie trzeba bać się o los tej władzy z dnia na dzień. Władza nie tylko niejako automatycznie przechodzi wówczas do rąk powołanych, ale ponadto, jak żelazo przy magnesie, tak w nich się utrzymuje.

Wspomniałem, że obóz narodowy ma w tym względzie znakomitą tradycję, bo stworzywszy polską doktrynę narodową, potrafił zarazem przeprowadzić i organizację narodu. I właściwie pewne cofanie się obozu narodowego zaczęło się od tych wypadków z czasów po roku 1905, które łączyły się z cofaniem organizacyjnym.

Zrozumiał znakomicie rolę tego czynnika Dmowski, kiedy przed kilku laty pisał swą znakomitą rzecz o zagadnieniu rządu we „Wskazaniach Programowych” Obozu Wielkiej Polski. I właśnie Obóz Wielkiej Polski pojął Dmowski jako kadre organizacyjną narodu. W ostatnich zaś miesiącach jeden z przedstawicieli naszego Ruchu Młodych, poseł dr. Zdzisław Stahl, w cyklu artykułów drukowanych w „Myśli Narodowej”, a następnie wydanych w osobnej odbitce pt. „Uwagi o władzy państwowej” przypomniał te zasadnicze założenia naszej organizacji. Podkreślił w swych artykułach Stahl, że w każdym narodzie winien ustrój posiadać odpowiedniki dla „dwu elementów, składających się na całość woli zbiorowej. Jeden z nich ma gwarantować możliwość objawienia się i realizacji czynnika woli historycznej, drugi dawać upust opinijom doraźnym... Instytucja, reprezentująca ustaloną interes historyczny, względnie ustaloną ideę historyczną winna mieć prawo oddawania możliwości realizacji, oddania władzy aktualnej, czyli rządów tej grupie, która najpełniej i najlepiej przedstawia w danym okresie falę dążeń historycznych narodu”.

Koniecznym warunkiem udania się takiej pracy jest bezwzględna i ideałowość i ofiarności organizatorów. I tu znów przypomnijmy dzieje Ligi Narodowej w okresie jej świetności. Znakoomite rezultaty osiągnęli ludzie o nazwiskach o których dziś głucho, prawie głucho, lub całkiem głucho. Kto z Młodych słyszał np. o wielkiej pracy narodowej jednego z twórców obozu narodowego, Teofila Waligórskiego?

Otóż taką właśnie pracę organizacyjną, tak ideałowo i bezosobistą pojętą, uważać należy za naczelną w naszym obozie zagadnienie ustrojowe.

Widzimy zatem, że w takim stawianiu kwestji dość daleko, odbiegłszy od problemów: liberalizm czy faszyzm?

Są to problemy ważne, niemniej jednak z punktu widzenia porządku czasowego ustępujące poprzednim. Należyte bowiem rozpoznanie zagadnień techniczno-ustrojowych może bowiem nastąpić dopiero na gruncie organizacji narodu.

Otóż może się w takim dalszym biegu wypadków zdarzyć w Polsce, że dobro narodowe może wymagać ostrego skoncentrowania władzy nawet w postaci dyktatury. Zależać będzie to od stanu wewnętrznego narodu i państwa.

Niewątpliwie jednak w państwie o uporządkowanych stosunkach wewnętrznych, w państwie, posiadającym naród zorganizowany w obozie politycznym narodowym, może nastąpić zwolnienie spoidel budowy politycznej narodu. Niewątpliwie prędzej czy później dojdzie do tego i we Włoszech.

To zwolnienie nie może przypominać form organizacyjnych z okresu t. zw. sejmowładztwa, t. zn. nie będzie możliwym przelanie całej władzy państwowej na reprezentację narodową. Koniecznym będzie ustalenie reprezentacji narodowej w ramach, w których się urodziła. Jest to bowiem instytucja z jednej strony, stanowiąca prawo, z drugiej instytucja kontrolująca wyko-

nywanie prawa, nie zaś rządząca. W takim charakterze np. występuje sejm polski w Konstytucji 3 Maja, w takim też charakterze musi być utrzymany i nadal.

Powrócić nie może więc ten szczegół dawnego systemu, który polegał na przejściu w praktyce ogółu władzy państwowej przez reprezentację narodową. System ten znany jest pod mianem „parlamentaryzmu”, który na tej, czy innej drodze uzyskiwał przemożny wpływ na całość życia państwowego.

Chodzi tu mianowicie o organy władzy wykonawczej, co do których musi się ustalić wyobrażenie, że podobnie, jak i organy władzy ustawodawczej, są reprezentantami woli społeczeństwa. Jest to proces natury przedewszystkiem pojęciowej. Organ władzy wykonawczej muszą mieć następny pewien okres czasu, w którymby mogły rozwinąć swą działalność, nie będąc zbyt wcześnie narażone na nakaz ustąpienia, wydany przez reprezentację ustawodawczą.

Dodajmy, że poprawki przyjęte już do konstytucji z 1921 r. w znacznej mierze uwzględniły te postulaty. I tak przewaga Sejmu została ogromnie osłabiona przez przyznanie Prezydentowi Rzplitej prawa do rozwiązywania Sejmu. Ukształtowanie się pojęcia reprezentacji w stosunku do organów władzy wykonawczej jest przedewszystkiem — jak to wzmiankowaliśmy procesem natury pojęciowej, którego nakazać nie można. Co się zaś tyczy pewnej swobody czasowej w działaniu władzy wykonawczej to w dużej mierze stwarza ją wspomniane właśnie prawo Prezydenta Rzplitej do rozwiązania Sejmu. Uzupełniłoby można tę reformę przez dalsze jeszcze zreformowanie sprawy odpowiedzialności ministrów przed Sejmem (przyjęta poprawka wprowadza odstępek kilku dni między postawieniem i przegłosowaniem wniosku o votum nieufności; chodzi tu o niegłosowanie takich wniosków przy przypadkowym komplecie).

Głównym jednak zadaniem pozostaje organizacja narodu jako rękojmią niezbożenia z dróg historycznych narodu i jako rękojmią, że rządy wyłaniane dla załatwiania codziennych spraw będą sprężnione z krwią i kością organizmu narodowego. Zet.

List do Młodych

Z okazji przyjęcia 60 nowych kandydatów do O. W. P. w Środzie, miejscowa „Nowa Gazeta” z 7 bm. drukuje te jtreści apel do Młodych, skreślony przez starego narodowca.

„W szeregi Obozu wstąpiło znowu przeszło 60 nowych kandydatów i przechodzą obecnie kursa, by stanąć potem karnie w szeregach swych starszych kolegów. Idea narodowa wyrwała ich z bezczynności, a gorące serce polskie kazało im stanąć w Obozie Wielkiej Polski, by wspólnymi siłami, wytrwale i bezustannie pracować nad podniesieniem najświętszych naszych ideałów katolicko - narodowych.

„Ze strony starszego społeczeństwa, skołatanego wysiłkami walki z ciężkim kryzysem gospodarczym płynię ku Wam, Kandydaci, z gorącego serca „Szczęść Boże”.

Dumni z Was jesteście za Waszą szlachetnością i bezinteresownością z jakimi stajecie, by ująć w ręce swe sztandar narodowy, któryśmy przez cały czas niewoli splamić nie pozwolili, dźwierząc go wysoko, ponad wszelkie prywatne dobro.

„Cieszymy się, że już od młodości stajecie w szeregach, bo z tego jasno wynika, że będziecie spadkobiercami naszych dążeń i hasel i godność naszą narodową podniesiecie jeszcze wyżej.

„Prosimy Was, żebyście, gdy chodzić będzie o nasz ideał narodowy, byli twardzi i nieugięci, byście wpatrzni w morze krwi polskiej, przelanej w czasie niewoli, i w tych naszych znanych i bezimiennych bohaterów, co z ochotą i radością życie swoje na wszystkich polach walki składali, byście, gdy trzeba będzie nie żalowali trudów i pracy ni wysiłków i mienia, lecz ochotnie wszystkich składali dla wielkości Ojczyzny naszej i Narodu Polskiego.

„Sercem i duszą jesteście z Wami”.

nej działalności dał sekretarz kol. K. Skibiński. Sprawozdanie, świadczące o świetnym rozwoju placówki, przyjęto burzą oklasków. Kol. Wiśniewski z Chodzieży wygłosił z werwą „Pobudkę”. Delegat okręgu kol. J. Czarnecki z Bydgoszczy wygłosił referat „O ideologii O. W. P.” poruszając w końcu aktualne wydarzenia polityki bieżącej. Dłuższe przemówienie wygłosił kier. powiat. kol. Pawlicki, wskazując na walkę z naszą organizacją. Następnie kol. Czarnecki udekorował 24 kandydatów mieczkami Chrobrego. W zebraniu brało udział około 300 sympatyków naszego ruchu. Wieczorem odbyła się zabawa, która również cieszyła się wielkim powodzeniem, tak iż sala okazała się za małą.

Powiat Jarociński pod znakiem O. W. P.

Działalność Obozu Wielkiej Polski na obszarze pow. jarocińskiego zyskuje stale na rozmachu. Pisaliśmy w ub. tygodniu o wspaniałej manifestacji sił Młodych w Żerkowie. Dziś zamieszczamy sprawozdanie z zebrania w Jarocinie i Mieszkowie.

W dniu 18. ub. m. r. b. odbyło się drugą uroczystą dekoracją placówki O. W. P. w Jarocinie. Nasamprzód referent organizacyjny Obozu W. P. zdał raport kierownikowi placówki koledze T. Sychowi, który następnie powitał licznie zebranych sympatyków i członków. — Referat okolicznościowy wygłosił kol. Kubiak Tadeusz, członek powiatowego wydziału. Następnie przystąpiono do samej uroczystości. Kolega Sych, p. o. kier. pow. wydziału O. W. P. odebrał od mających być dekorowanymi kandydatów przyrzeczenie i wręczył im godła Obozu. Na zakończenie wniesiono okrzyki na cześć wodza Romana Dmowskiego i odśpiewano hymn Młodych.

W dniu 20 marca r. b. Mieszków przeżywał piękne chwile. W dniu tym przy udziale licznie zebranego obywatelstwa odbyła się pierwsza uroczysta dekoracja mieczkami Chrobrego członków Obozu Wielkiej Polski. Kierownik placówki zdał raport p. o. kier. pow. wydziału O. W. P. kol. Sychowi Tadeuszowi. Piękne przemówienia wygłosili miejscowy proboszcz ks. Donat i członek pow. wydziału kol. Kubiak Tadeusz. Odebrania przysięgi i wręczenia godła obozowych dokonał kierownik wydziału. Zakończono zebranie odśpiewaniem hymnu Młodych.

Ze wszystkich stron powiatu jarocińskiego donoszą o wielkim zainteresowaniu dla prac organizacyjnych Obozu Wielkiej Polski. Poza placówkami męskimi przygotowuje się powstanie placówek żeńskich.

NIECH NIKOGO NIE ZBRAKNIE — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.!

KRONIKA ORGANIZACYJNA

Z Wydziału Grodzkiego

— **Nowy kurs kandydatów O. W. P. w Poznaniu.** We wtorek, dnia 12 kwietnia rozpoczyna się w Poznaniu nowy kurs kandydatów, zgłoszonych za pośrednictwem kierownictw poszczególnych obwodów lub w sekretariacie Wydziału Grodzkiego m. Poznania. Lekcje kandydatów będą się odbywały co tygodnia w sali Stronictwa Narodowego, św. Marcin 65 (nad kinem „Colossenum”) i to we wtorki o godz. 20-tej (8-a wiec). Ewentualne zgłoszenia kandydatów przyjmuje jeszcze sekretariat Wydziału Grodzkiego codziennie w godzinach od 13—15 i od 19—21.

— **Zgłaszać zmiany adresów.** Członkowie poszczególnych obwodów przy Wydziale Grodzkim m. Poznania są zobowiązani komunikować o każdej zmianie w miejscu zamieszkania w obrębie miasta kierownictwu obwodu, względnie w sekretariacie Wydziału Grodzkiego.

— **Ze zbiórki Obwodu Miejskiego I.** Zebranie placówki Śródmieście w dn. 4. b. m. było pod znakiem żałoby po stracie członka placówki, ś. p. Adama Okupniaka. O godz. 20-tej kierownik placówki kol. E. Budniak zdał raport kol. kontrolerowi red. Fenglerowi, poczem zagał zbiórkę hasłem „Młodzi czuwajcie!” w pięknych słowach kol. Budniak uczcił pamięć zmarłego tragicznie ś. p. kol. Adama Okupniaka, wykazując zarazem nieposzlakowany charakter zmarłego jak i Jego zasługi dla rozwoju organizacyjnej. Zebrani złożyli hołd pamięci Zmarłego przez powstanie z miejsc. Z kolei referował kol. Budniak sprawy organizacyjne, poczem na znak żałoby zbiórka zakończono. Obecnych na zebraniu było 136 członków.

Z Dzielnicy Zachodniej

— **Nowa placówka w pogranicznym powiecie chodzieskim.** Po długiej przygotowanej pracy powstała w początkach marca placówka Młodych O. W. P. w Margoninie. Z okazji pobytu kol. posta dr. Wróbla, odbyło się zebranie placówki, któremu przewodniczył kier. powiatowy kol. A. Pawlicki. Referat o celach O. W. P. wygłosił kol. poseł dr. Wróbel. Poczem nastąpiła dekoracja 3 członków mieczkami Chrobrego. Następnie kol. kier. powiat. Pawlicki przedstawił zadania O. W. P. jego rozwój. Na zebraniu inaugurowano również kurs kandydatów. Na kandydatów zgłosiło się 17 osób.

— **Obóz Wielkiej Polski w pow. mogileńskim.** W niedzielę, 28 marca. Gębice przeżywały podniosłą uroczystość przyjęcia 35 nowych członków w szeregi O. W. P. Sala posiedzeń pięknie udekorowana przez Młodych świadczyła o ich zapale. Uroczystość zainaugurował kierownik placówki kol. R. Malenda, zaznaczając, jak ważna jest chwila dekorowania mieczkami Chrobrego. Po zdaniu raportu kierownikowi powiatowemu kol. Barteckiemu z Mogilna, ten powitał nowe zastępy O. W. P., jak również liczne zastępy starszego obywatelstwa, oraz panie i O. W. P. z Mogilna w sile 20 osób. Jeden z kolegów z Mogilna wypowiedział piękny wiersz. Następnie odbyła się dekoracja 35 Młodych. Dekoracji dokonał kol. kierownik pow. Bartecki. Dalej przemawiał kol. A. Pankowski z Leszna, kończąc swe bardzo patriotyczne przemówienie okrzykiem na cześć Polski i Romana Dmowskiego. Przemówienia kol. Pankowskiego wysłuchano z zapartem oddechem. Zakończono podniosłą tę uroczystość odśpiewaniem hymnu Młodych oraz okrzykami na cześć O. W. P. i Romana Dmowskiego. W tym samym dniu odbyło się również wspaniałe zebranie na placówce O. W. P. w Wylatowie. Zebraniu przewodniczył kierownik placówki kol. Fr. Dzikowski, zdając raport kierownikowi powiatowemu O. W. P. kol. Barteckiemu. Po referacie kierownika pow. przemawiali koledzy A. Pankowski i R. Malenda, poczem nastąpiła uroczysta dekoracja 24 członków O. W. P. Zapal do pracy jest na placówce bardzo wielki. — Podobnie ma się rzecz na terenie całego powiatu mogileńskiego, gdzie O. W. P. staje coraz mocniejszą nogą. Jest to w pierwszym stopniu zasługa kierownika powiatowego i jego współpracowników.

— **Rocznica istnienia O. W. P. w Szamocinie.** W drugie święto Wielkiejjocy obchodziła placówka O. W. P. Szamocin pierwszą rocznicę swego istnienia. Rano na miejscu zbiórki zdał raport kier. placówki kol. B. Nowak powiatowemu kierownikowi kol. A. Pawlickiemu. Do szeregu stanęła placówka Szamocin w sile 59 osób oraz bratnie placówki Chodzież i Margonin. Poczem udano się w pochodzie do kościoła na uroczystą Mszę św., którą odprawił ks. prob. Filipowski. Z kościoła udał się pochód do sali „Concordji” na uroczyste zebranie. Po raporcie delegatowi okręgu bydgoskiemu, kol. J. Czarneckiemu, przez kier. powiat. kol. Pawlickiego tenże zagał zebranie. Sprawozdanie z całorocz-

W zoologu

— Mineła zima — „przyjdą do nas wreszcie ukochani goście!!

zw 14154/5

Turystyka jako przedmiot studjów

Turystyka, a zwłaszcza przyciągnięcie obcych do kraju na sezon letni, stanowi dziś przedmiot zainteresowań nie tylko ze strony hotelarzy, restauratorów i właścicieli przedsiębiorstw rozrywkowych w każdym państwie, ale również i instytucji rządowych, gdyż wpływ obcych walut i zyski z pobytu cudzoziemców wyrównują luki w budżecie.

To też na Zachodzie turystyka stanowi już oddawna przedmiot studjów. W Berlinie np. Instytut Studjów Praktycznych rozpoczyna od 14 kwietnia r. b. wykłady semestralne, których jedynym tematem będzie turystyka, organizacja frekwencji turystów obcokrajowców, oraz znaczenie ekonomiczne ruchu turystycznego. Wykłady będą się odbywały dwa razy na tydzień. Oprócz studentów wyższych uczelni dostęp na wykłady mają wszyscy, których ta sprawa interesuje.

Or.

SPORT

Lekka atletyka

Kandydatami do obozu przedolimpijskiego przewidzianego w Warszawie (C. I. W. F. - Bielany) w czasie od 17 maja do 15 czerwca są: Wajsówna, Konopacka, Schabinska, Freiwaldówna, Breuerówna, Kwaśniewska, Manteufflowna; Kusociński, Mikrut Fr., Mikrut Wl., Heljasz, Trojanowski Edw., Trojanowski Wl., Nowosielski St., Nowak, Pławczyk, Siedlecki, Schneider, Luckhaus, Kostrzewski, Maszewski, Biniakowski, Adamczak, Chmiel, Giedgowd.

Ścisły wybór odbędzie się po dokładnym zbadaniu formy i szans w pierwszych dn. maja. Oprócz tego komisja sportowa PZLA zastrzega sobie, że zakwalifikowani zawodnicy mogą być w wypadku braku odpowiednich postępów, w czasie trwania obozu usunięci. (ig)

Mecz Poznań - Wiedeń odbędzie się w Poznaniu. Wiedeńscy wyrazili już zasadniczo swoją zgodę, obecnie chodzi tylko o ustalenie terminu.

Jakubowski z „Sokoła” poznańskiego wyjechał do Katowic na zaproszenie redakcji „Polonii”, by brać udział jutro w dorocznym biegu na przełaj o puchar wędrownego pisma. Najgroźniejszymi jego przeciwnikami będą Ślązacy Hartlik i Kabut.

Pięściarstwo

W niedzielnych zawodach „Warta” i „H. Cegielski” walczy jedenaście par (na drugim miejscu podajemy gospodarzy, t. j. K. S. „H. Cegielski”) w tam poza konkuren-

cją: Sipiński II i Witke, Wasiewicz i Strugiński. Regulamin samego puharu ufundowanego przez członków zarządu „HCP” obejmuje punktację od wagi papierowej do ciężkiej. W spotkaniu o puhar zmierzają następujące pary (według kolejności wag): Olszański i Dubisz, Rogalski i Misiorny, Polus i Stepniak, Forlański I i Wojewoda II, Sipiński i Czerniak, Forlański II i Witczak, Majchrzycki i Szlapka, Zwierzyński i Hoffmann; w wadze ciężkiej startować przypuszczalnie będą Tomaszewski i Krenz. Początek walk o godz. 12 w kinie Metropolis. Przedprzedaż biletów w firmie „Camiera”.

Piłka nożna

Poznańska „Warta” spotyka się jutro w Warszawie z „Polonią” i wystąpi w tym samym składzie co na „Cracovię”, jedynie zamiast Andrzejewskiego (ma nogę nadwyręzoną w kostce) pojechał Kryszkiewicz.

RADJO

Programy radijofoniczne:

Poniedziałek, dnia 11 kwietnia 1932 r.
Poznań (335 m) godz. 11.45 (Warszawa); godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy; godz. 15.25 (W); godzina 15.50 (W); godz. 16.55 odczyt pt. „Dla czego powinniśmy spożywać więcej mleka” (wygl. inż. Jerzy Radomyski); godz. 17.10 (W); godz. 17.35 (W); godz. 18.50 (W); godz. 19.50 płyty gramofonowe; godz. 20.00 lekcja języka ang.; godz. 20.15 (W); godz. 20.30 „Silva rerum”; godz. 20.45 (W); godz. 21.00 (W); godz. 23.00 sygnał czasu — komunikaty.

Warszawa (1412 m) godz. 11.45 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 12.10 płyty gramofonowe; godz. 13.35 płyty gramofonowe; godz. 14.45 płyty gramofonowe; godzina 15.05 komunikat gospodarczy; godz. 15.25 odczyt z cyklu dla maturzystów (dział „Historja”); godz. 15.50 odczyt z cyklu dla maturzystów (dział „Literatura”); „Cyprian Norwid” — p. Tadeusz Makowiecki; godz. 16.10 płyty gramofonowe; godz. 16.20 lekcja języka francuskiego (kurs elementarny); godz. 16.40 płyty gramofonowe; godz. 17.10 „Z kanadyjskich jezior i puszczy” — dr. Marcei Nałęcz - Dobrowolski; godz. 17.35 muzyka lekka; godz. 19.15 wiadomości bieżące rolnicze; godz. 19.30 wywiad p. Karola Koźmińskiego z p. Kaz. Hłakowiczówną p. t. „Tajemnica powodzenia”; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godz. 20.00 „Dama w czerwieni”, opt. w 3 aktach Roberta Winterberga w radijofonizacji i reżyserji Michałiny Makowieckiej; godz. 22.15 transmisja z Teatru Wielkiego „Konkursu Orkiestr Kolejowych”; godz. 23.00 wiadomości sportowe; godz. 23.05 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne, Paryż (1724 m) 21.00 „Peer Gynt” Ibsena, muzyka Griega; **Koenigswusterhausen** (1635 m) 20.00 „Ry-

cerskość wieśniacza” op. Mascagniego i „Pajace” op. Leoncavalla tr. z opery; **Kalundborg** (1154 m) 21.00 fragmenty z opery „Traviata” Verdiego; **Budapeszt** (550 m) 20.15 koncert symfoniczny; **Wiedeń** (516 m) 19.35 „Serce” op. Pfitznera tr. z op.; **Praga** (488 m) 21.00 koncert utworów Dusika; **Beromuenster** (459 m) 20.00 opt. 21.00 koncert; **Rzym** (441 m) 21.00 koncert; **Sztokholm** (1348 m) 20.00 koncert.

„Różowa Kukulka”. Dziś premiera nowego programu pod tytułem: „Pół na pół”. Piosenki, żarty literackie i muzyczne, satyra. Wszyscy do „Różowej Kukulki”, „Różowa Kukulka” dla wszystkich. Początek o godzinie 8.30 wieczorem. — Bilety przy wejściu na salę, kawiarnia „Warszawianka”, Aleje Marcinkowskiego. zw 14193

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **K. S. „Sparta”**. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, 9 bm. o godz. 20 w lokalu p. Tomikowskiego przy ulicy Szamarskiej 18.

— **Klub Sportowy „Grom” Poznań**. Zebranie plenarne 9 bm. o godz. 19.30 w lokalu p. Jezierskiego przy ulicy Wronieckiej.

— **Tow. gimn. „Sokół” Poznań-Śródmieście**. Oddział piłki nożnej urządzi w sobotę, 9 bm. o godz. 20 w salach Domu Katolickiego na Śródmieście zabawę wiosenną.

— **Stow. Porządku Publ. Poznań-Śródmieście**. Zebranie plenarne odbędzie się dziś o godz. 20 w „Cukierni Warszawskiej” przy ul. Podgórnej.

— **Tow. Hod. Gołębi Pocztowych „Dobry Lot” Poznań — Stare-miasto**. Zebranie odbędzie się 9 bm. o godz. 19 w lokalu p. Pohla przy Chwaliszewie 37.

— **Koło Śpiew. „Gęźba” Poznań-Wilniary**. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, 9 bm. o godz. 19.30 w świetlicy „Sokoła” przy ul. Obornickiej.

— **Tow. Przem. „Sobieski” w Poznaniu**. Zwiedzenie Miejskiej Straży Pożarnej w niedzielę, 10 bm. Zbiórka o godz. 10.30 przed południem na ulicy Masztalarskiej. Dzieciom wstęp wzbroniony. W kasie lokalnej płatny jest wypadek 161.

— **Koło Śpiew. „Lutnia” w Poznaniu**. Zebranie plenarne odbędzie się 10 bm. o godz. 11.30 na salip. Tritta, przy ulicy Dębieckiej 40.

— **Samorząd Czeladniczek**. Zebranie plenarne z wykładem p. insp. Groełego odbędzie się 10 bm. o godz. 10.30 w szkole powszechnej przy ul. św. Marcina.

— **Tow. b. Wychodźców pod „Białym Orłem”**. Sekcja sceniczna urządzi 10 b. m. przedstawienie amatorskie p. t. „Obrońca Trembowli”, o godz. 14 i 18.30 na sali p. Grzesiaka, ul. Wspólna.

— **S. M. P. Poznań-Dębica**. W niedzielę, 10 bm. o godz. 11.30 odbędzie się zebranie plenarne na salce parafialnej w Dębce. Ojcowie mile widziani.

— **Koło Absolwentek Państw. Szkoły Handlowo-Przemysłowej Żeńskiej w Poznaniu**. Zebranie miesięczne odbędzie się 10 bm. o godz. 15 w gmachu szkoły przy ul. Marsz. Focha 2.

— **Kat. Związek Abstynentów — Koło Jeżyce** urządzi w niedzielę, 10 bm. o godz. 19 na salce parafialnej przy kościele jeżyckim wieczornicę, połączoną z przedstawieniem amatorskim.

— **Koło Absolwentek przy Państwowej Szkole Handlowej i Przemysłowej**. Zebranie miesięczne odbędzie się 10 bm. o godz. 15 w gmachu szkoły; w sobotę, 9 b. m. o godz. 17.45 zebranie sekcji artystyczno-literackiej.

— **P. O. Z. G. S.** Zebranie zarządowe odbędzie się w dniu 11 bm. w lokalu A. Z. S. o godz. 19.

— **Związek Rzeźników**. Zebranie plenarne odbędzie się 11 bm. o godz. 18 w sali p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8a.

— **Tow. Młodych Przemysłowców w Poznaniu**. Zebranie wydziału fryzjerskiego odbędzie się we wtorek, 12 bm. o godz. 20 u p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej nr. 8. Na porządku obrad: charakterystyka teatralna oraz inne bardzo ważne sprawy.

— **Tow. Przemysłowców Poznań — św. Łazarz**. Zebranie plenarne odbędzie się 12 bm. o godz. 20 w lokalu zebrania przy ul. M. Focha 62.

— **Tow. Przemysłowców w Jeżycach**. Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się 13 bm. o godz. 20 w lokalu p. Jaszynka, ul. Kraszewskiego 16, celem wyboru 5 delegatów do Komitetu Dzielnicowego.

— **Tow. „Warta” (Opieka nad dziećmi szkolnymi)**. Walne zebranie odbędzie się w czwartek, 21 bm. o godz. 20 w Czytelnicy dla Kobiet, ul. Kantaka 8-9.

— **Sekcja Kołodziejska przy Zjednoczeniu Pracowników Rzemieślniczych**. Zebranie plenarne odbędzie się 14 bm. o godz. 19 w salce 20 Domu Rzemieślniczego.

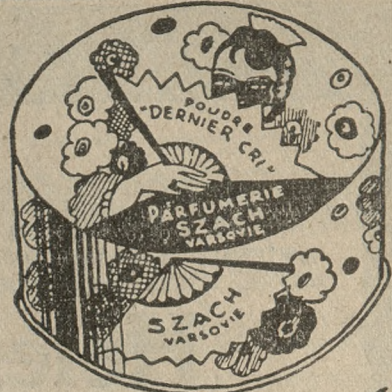
SKRZYNKA DO LISTÓW

— **M. P. 8.** Sądy w takich sprawach wydają rozmaite i niezgodne z sobą wyroki. W ustawie o urlopach i rozporządzeniu wykonawczym niema przepisu, któryby nie pozwalał na urlopowanie w czasokresie wypowiedzenia. Sprawa ostatecznie może zależeć od różnych okoliczności. (K.)

— **L. K. 1890.** Radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (K.)

— **P. 2/4. B. J.** Nie ma prawa. Radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (K.)

— **Ubezpieczona.** Jest to spółdzielnia. Nie dokładnego o niej nie wiemy. (K.)

„DERNIER CRI” SZACHA

to doskonały puder, ściśle przylgający do twarzy o miłym i subtelnym zapachu. Polecam również wody kwiatowe, perfumy i mydła o zapachu „DERNIER CRI”.

nw 9827

— **Celina K.** Zobowiązanie to, jako przeciwne przepisom rozp. Prez Rzpl. z 16. 3. 1928 o umowie o pracę pracowników umysłowych — nie jest ważne. Wypowiedzenie musi obejmować czasokres trzech pełnych miesięcy kalendarzowych. (K.)

— **L. Ch. w G.** Do Min. Wyznań Rel. i Ośw. Publ. Forma podania zwykłego, motywy te, które są. (K.)

— **S. R.** Wobec złożenia podpisu swego odpowiada Pan również za tę zaległość. (K.)

— **P. Mroczkiewicz.** Jedynie koszty uwiadomienia wydają się nam wygórowane. (K.)

— **J. A. 6.** Właściwie powinien Pan już od dawna płacić pełny czynsz podstawowy; zresztą nie znamy warunków najmu w niniejszym wypadku. (K.)

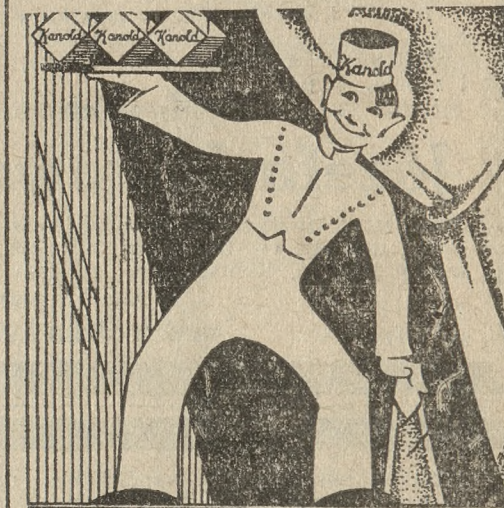
— **P. Czesław Michalak.** Radzimy przedstawić sprawę Urzędowi Rozjemczemu dla spraw najmu. (K.)

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na Tow. „Caritas”: Dr. Tadeusz Budzyński — we wczorajszym pokwitowaniu mylnie podano Burzyński — z żoną zamiast kwiatów na grób śp. Gabryeli Mayerowej celem uczczenia pamięci zmarłej na bezrobotnych 15 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 98 zł.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

CUKIER KRZĘPI A Kanoldy JESZCZE LEPIEJ!

dw 3271

Pryw. Lecznica Chirurgiczna Dr. Parczewskiego

POZNAŃ ul. Mickiewicza 22
nw 9 010 tel. 1899

Kto regularnie dachy smoli Tego głowa w deszcz nie boli.

Informacje: Zjednoczenie Fabryk Papy Dachowej na Wielkopolskę i Pomorze. **Biuro:** Bydgoszcz, Gdańska 51, tel. 21-84 **Pw 11 922-63,100**

Dzisiaj rano o godz. 1,30 zasnęła w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, najukochańsza i troskliwa matka, nasza droga siostra, bratowa, ciotka i szwagierka, ś. p.

Helena Wremblowa

z domu Rychlicka, I. voto Nawrocka

przeżywszy lat 44, o czym zawiadamiają
dw 3276

w ciężkim smutku pogrążeni
mąż, córka i rodzina.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 12 b. m., o godz. 4 po poł., z kaplicy św. Józefa, na cmentarz parafialny św. Marcina przy ul. Bukowskiej. Nabożeństwo żałobne nazajutrz w kościele św. Marcina.

Poznań, Gdynia, Toruń, Bydgoszcz, Wągrowiec, Berezno.

Ostatnia Posługa Zakład Pogrzeb. Poznań, ul. Jezuitcka 12. Tel 53-34.

GARAŻE

w śródmieściu nowocześnie
urządzone, wydierżawiamy
po cenach przystępnych.

Polskie Tow. Samochodów

Sp. z o. o.

Oddział w Poznaniu - Dąbrowskiego 7

Tel. 75-58

Pw 12 233-14,135

Tel. 76-65

ŻARÓWKI

Zakup i zamiana przepalonych żarówek na nowe reg. za dopłatą
tylko Poznań, Wodna 3.

zw 14 192

Dnia 7 kwietnia r. b. zasnął w Bogu ś. p.

Marcin Matuszewski

długoletni członek i b. prezes naszej organizacji.
W Zmarłym straciliśmy gorliwego członka i doradcę. Cześć Jego pamięci!

O liczny udział członków w pogrzebie, który odbędzie się w niedzielę, 10 b. m., o godz. 4 po południu, z domu żałoby ul. Matejki 56, uprasza

Zarząd Związku Kupców Branży Żelaza w Poznaniu.
zw 14189

Dnia 7 kwietnia 1932 r. zasnął w Bogu, opatrzony św. Sakramentami ś. p.

Marcin Matuszewski

Sodalis Marianus

przeżywszy lat 56. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 10 b. m., o godz. 4 po południu, z domu żałoby ul. Matejki 56 na cmentarz w Górczynie.

Duszę Zmarłego polecamy modlitwom Szan. Członków i upraszamy o liczny udział pod sztandarem w pogrzebie.

Pw 12251-14,158

Sodaliczka Kupców w Poznaniu.

WILLA

przedmieście Poznania 8 pokoi z wszelkimi wygodami, ewentl. podzielone na 2 mieszkania, światłem elektrycznym, garażem, ogrodem 3000 m², do wydierżawienia lub do sprzedania. Oferty „PAR”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod 14.50
Pw 12213-14,50

Skład

papieru i wyrobów tytoniowych w rynku bez konkurencji do wydierżawienia. Do objęcia towaru 5.000. Zgłoszenia Oredownik Wielkopolski n. 9640

Dnia 6. 4. 1932 r., o godzinie 5 po południu, zmarła po długich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa córka, nasza najukochańsza siostra, ś. p.

Prakseda Wierzychowska

przeżywszy lat 24. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 10. 4. 1932 r., o godz. 4.30 po poł., z domu żałoby przy ul. Szamarzewskiego 34.

W ciężkim smutku pogrążony
ojciec z dziećmi.

Poznań, Kastrop.

Najstarszy Zakład Pogrzebowy P. Piasecki Poznań.

Dnia 8 kwietnia 1932 r. zmarła w Bogu po krótkich i ciężkich cierpieniach moja ukochana żona, nigdy niezapomniana matka, teściowa i babcia, ś. p.

z Knypinckich

Józefa Łukowska

przeżywszy lat 66. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 10. IV. 1932 r., o godz. 5.30, z domu żałoby Poznań, Komandorja, o czym donoszą w smutku pogrążeni

mąż z córką i rodzina.
zw 14179

Wszystkim, którzy liczny udziałem w pogrzebie oddali ostatnią przysługę ś. p.

Szczepanowi Żurkowi

a w szczególności Wielebnemu Ks. Prob. Skowronkowi, Dowódtwu 14 p. a. l. Wlkp. i Dowódtwu 7 d. a. k., składa serdeczne

Bóg zapłać!

zw 14172

Mrowino.

Wanda Żurkowa.

W trzecią bolesną rocznicę śmierci mego nieodżałowanego męża i naszego drogiego ojca, ś. p.

Stanisława Nowakowskiego

odprawi się

msza św. żałobna

we wtorek, dnia 12 b. m., o godz. 9-tej, w kościele parafialnym św. Florjana na Jeźcach.

zw 14 127

Żona z córkami i synem.

Podług sprawozdania Instytutu badania żelaza i stali w Londynie rdza niszczy rocznie na całym świecie 400 milionów ton żelaza.

Cynk nie rdzewieje!

Kryj dom czystą blachą cynkową „Blacha Cynkowa“.

Biurowo sprzedaży polskich walcowni cynku S. z o. p.

KATOWICE, Marjańska 11. Tel. 12-61.

Dostarcza bezpłatnie wszelkich wyjaśnień i wskazówek technicznych. Pw 11 300-71.25

Polecamy pod zasiew wiosenny:

PELUSZKĘ i SERADELĘ

w partjach wagonowych oraz mniejszych począwszy od 100 kg.

„ROLNIK“ w JUTROSINIE

Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa z ograniczoną odpowiedzialnością. dw 3 174

Telefon nr. 32.

Poszukuje się

I hipoteki w wys. zł 60 000

na nieruch. położoną w Poznaniu Stare Miasto.

Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 14 174

Wstęp wolny!

Baczność! Nowość ostatniej doby! Baczność!

Panie domów Poznania i okolicy!

Nasze wykłady na temat prania bielizny dawniej a dziś, połączone z praktycznym pokazem z pomocą udoskonalonego nowego typu aluminiowego aparatu, opatentowanego i cechowanego przez Instytut Gospodarstwa Domowego w Warszawie.

Prosimy o osobiste przybycie i naoczne przekonanie się o zaletach propagowanych przez nas aparatów oraz przyniesienie ze sobą suchej, brudnej bielizny, którą zupełnie czystą natychmiast zwracamy.

KOMPLET DO PRANIA:

1. aluminiowy aparat „Tryumf“,
2. beczka cynowa „Tryumf“,
3. wyżymaczka „Tryumf“ o wałkach gumowych.

Cała Polska wie, że nasze aparaty aluminiowe „Tryumf“ są najlepsze, — inne zaś, jakie ukazywały się dotychczas (mosiężne) śnieżnią, — a śnież, o czym każdy dobrze wie, jest zabójczą nie tylko dla bielizny, ale również dla organizmu ludzkiego. — Ceny przystępne, warunki nabycia bardzo dogodne. Tw 957

Wykłady odbywać się będą: codziennie począwszy od poniedziałku, 11 kwietnia do soboty 17 kwietnia włącznie, o godz. 11 przed południem, 4, 6 po południu i 8 wieczorem w lokalu pod „Strzechą“, plac Wolności 7, obok kina „Słońce“. Uprasza się o punkt. przybycie.

Wytwórnia Kompressorów „TRYUMF“.

WARSZAWA, NOWY ŚWIAT 59, TEL. 539-65.

Przedstawicielstwo w Polsce do oddania.

Wstęp wolny!

12 róż krzaczastych

w pięknych kolorach

3 dalej szlach., 10 gladioli (mieczyki)

wyb. mieszanek za tylko zł 15,—

4 wyborowe róże wysokop.

za tylko zł 16,—

Włącznie porto i opakowanie.

Drzewka owocowe Brzoskwinie, Morele.

Ceny niższe! Poleca

Fr. Gartmann-Poznań

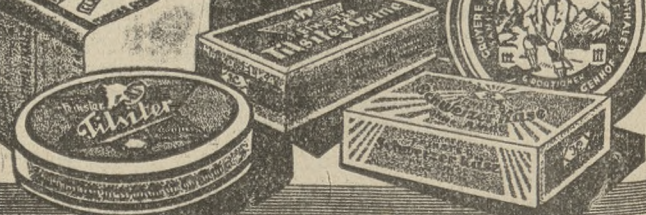
Ilustr. cennik na żądanie. dw 3278

SERV ELKA

W jakości, dobroci i przyjemnym smaku

niezastąpione

SKŁAD FABRYCZNY: W. GASTOROWSKI POZNAŃ ŚW. MARCIN 19

TELEFON 35-22

zw 13 717

PIERWSZORZĘDNA FABRYKA MEBLI

SPÓŁKA STOLARSKA SP. AKC.

poleca

meble wszelkiego rodzaju, specjalnie kompletne wyprawy
od skromnych do najwykwintniejszych

PRZY NADZWYCZAJNIE OBNIŻONYCH CENACH.

Z powodu opróżnienia magazynów fabrycznych wyprzedajemy pojezyńcze meble, jak łóżka, szafy, biurka, krzesła, meble biurowe — również do dalszej sprzedaży —

za 50% wartości.

Sprzedaż wyłącznie w Poznaniu przy Starym Rynku 46/47. Telefon nr. 32-07
zw 14170

Dentysta Stanisław Jan Koch

praktykuje obecnie

w Poznaniu, Pocztowa 5, I. p., obok poczty.

Godziny przyjęć 10-1 i 3-6 z wyjątkiem niedziel i świąt.
zw 14 182

Nigdy jeszcze tak tanio

opony samochodowe

pierwszorządnych i najbardziej zaprowadzonych fabrykatów we wszelkich rozmiarach, polecamy do natychmiastowej dostawy z własnych bogato zaopatrzonych magazynów w towar zawsze świeży, — na warunkach specjalnie korzystnych. nw 9662

Celem przekonania się prosimy żądać ofert.

BRZESKIAUTO S. A., Poznań
ul. Dąbrowskiego 29, tel. 63-23, 63-65.

Restauracja „Cechowa“

właśc. W. Jabłoński

Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 23

Poleca obiad w niedzielę:

Zupa rakowa
Rosół z kur z lanem ciastem

Móźdzek cielęcy, opiek., sos rem.
Kura w potrawie z ryżem
Lin, sos koperkowy
Timbal z szynki, sos holenderski
Poledwica wołowa z jarzynami
Szyneł z jajkami garni
Filety wieprzowe z cebulką
Kompot mieszan

Wielki wybór w potrawach zimnych i gorących.
Ceny umiarkowane.

Pw 12 252-14.159

Salon Mód „ILLUSION“ ul. Wjazdowa 9/10

naprzeciw Uniwersytetu

wykonuje wytwornie

suknie, okrycia i komplety

wszelkiego rodzaju.

zw 14 185

Zakupimy jeszcze ograniczoną ilość

ziemniaków jadalnych

białych i czerwonych od 2 cali w wyż, ręcznie przebranych, towar wybitnie zdrowy, wyłącznie z jasnej ziemi. zw 14186

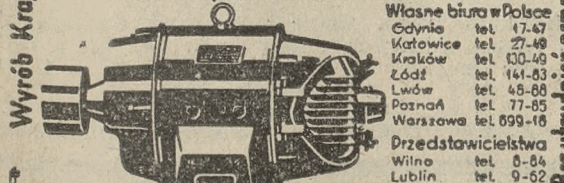
HURT ROLNY Sp. z o. o., Poznań,
Fr. Ratajczaka 31. Telefon 33-39.

Budowa maszyn elektrycznych

Silniki - Prądnice - Przetworniki

Tablice rozdzielcze - Sieci elektryczne

Kompletne elektrownie

STOCZNIAGDAŃKA
Adres telegr. Stocznia Gdańska. Tel. 734.41
nw 9 029

Poszukuję rutynowanego

registratora

znającego sprawy procesowe, władającego językiem niemieckim i piszącego także biegle na maszynie. Zgłoszenia z podaniem warunków należy skierować pod adresem: BOHDAN STASIŃSKI, adwokat, Wyrzysk. dw 3273

Mieszkanie

4-5 pokojowe potrzebne dla adwokata z nowoczesnym komfortem, nie wyżej II piętra. okolica Wąły Leszczyńskiego, Jasna. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zw 14 116.

**NAWET CZARNY ZĄB
WYBIELI PASTA
HENADONT
HENRYK ŻAK
POZNAŃ**

Mech. Fabryka Odzieży Zawodowej

B. HILDEBRANDT, Poznań

Skład fabryczny: Stary Rynek 73/74.

Polecamy wszelką odzież ochronną i zawodową dla Domu i Gospodarstwa — Przemysłu Handlu - Rzemiosła - Fabryk - Cukrowni - Rzeźni. Jedyne nieprzemakalne fartuchy olejne. Dostawcy dla Urzędów i Szpitali. nw 9820

KROJE

z ostatniej kreacji mody damskiej, według wszelkich żurnali, starannie według miary wykonuję

po 20-letniej praktyce zagranicznej.

Poznań,
ul. Grunwaldzka 5 m. 1

Zamówienia wysyłam także na prowincję.
zw 14 131

GARAŻ

przy ul. Matejki 47

do wynajęcia

od 1 maja. Zgłoszenia na miejscu u stótki domu.
Pw 12 231-14.131

WSZELKIE DRZEWA I KRZEWY z szkółek drzew. Specjalność: drzewa owocowe i alejowe, krzewy owocowe i ozdobne, sadzonki żywopłotowe, konifery, karpy szparagowe, truskawki, brzoskwinie, morele i róże etc. poleca w najlepszym wyborze po znacznie niższych cenach.

Aug. Hoffmann, Gniezno. Tel. 212.

Szkółki drzew i wielkie hodowle róż. Katalog i cennik na żądanie bezpłatnie.

zw 13599

Okolo 1000 parcel

w Osiedlu Podmiejskim, włączonem do planu rozbudowy stołecznego miasta Poznania, sprzedaje się na dogodnych warunkach spłaty już od 30 gr. począwszy za 1 mtr kw. Parcele położone są w pięknej lesistej okolicy, niedaleko wielkiego jeziora, dobra rola uprawna; dogodna komunikacja autobusowa zapewniona. Informacje udziela:

Osiedle Podmiejskie, Poznań, Gwarna 9, I. piętro.

Telefon 37-15, godziny biurowe od 9 do 17-tej. zw 14191

Pierwszorządny

skład delikatesów

w centrum Bydgoszczy

z powodu wyjazdu zaraz do wydzierżawienia. Oferty uprasza się pod „Delikatesy“ do „Par“, Bydgoszcz, Dworcowa 54.
Pw 12 206-63.110

Na raty
miesięcznie
EXPRESS 20 zł

Kromczyński, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 5.
Agenci do sprzedaży maszyn do szycia potrzebni.

Pw 12 019-14.82

NAJTAŃSZE ŹRÓDŁO ZAKUPU

Chemiczka

Esencja octowa

Kleje - Szelak

Farby - Lakier

Pokost - Pendzle

Tran garbarski

Karbolinum - Karbid

FG. FRAAS NAST.
W. W. KAISER
HURTOWNIA DROGERYJNA
POZNAŃ - WIELKA 14

Pw 12 023-14.120

Noże i widelce

Łyżki i łyżeczki
Młynki do kawy
Żelazka do prasowania
Wagi kuchenne
Wanny do prania
Garnki aluminiowe
Łóżka żelazne
Karnisze do okien
poleca korzystnie

JAN DEIERLING

skład żelaza

Poznań, Szkolna 3

Tel. 35-18 i 35-43.

Pw 11 973-8.55

PIEGI

oraz wszelkie nieczystości skórne usuwa radykalnie od lat wypróbowany i niezawodny.

Krem Bella

wysyła każdej ilości.

Cena za słoik 2,50 zł

Mydło Bella 1,25 zł

do nabycia w aptekach i drogeriach lub wprost we wytwórni.

Apteka p. Koronę
Poznań, Górna Włda 61.
dw 8 202

OKRETKA

utr 15 gr merezka 20 gr deketyzowanie 30 gr dziurk 2 gr. plisowanie spódnice 2 zł obciąganie guzików tuz 40 gr podnosze ożzka nadrabiam siopy, hafty tanio wykonuje term.n.wo „Haftoplis“, St. Rynek 10 (wejście Kurzanoga obok firmy Czepczyński Krub).
Pw 11 256-35.33

Baczność automobiliści!!!

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Szan. PP. Właścicieli samochodów, że z dniem 11 b. m. otwieram bogato zaopatrzony skład akcesoriów samochodowych przy ul. św. Marcina 54 połączony z zakładem rep. zegarmistrzowsko-mechanicznym.

Prosząc o łaskawe poparcie mej firmy, zapewniam, iż głównym moim staraniem będzie zadowolić Szanowną Klientelę pod każdym względem.

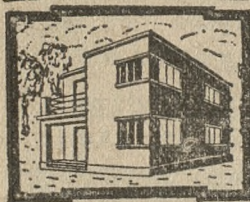
Auto Akcesorja

Bronisław Bogacz, Poznań, św. Marcin 54.

Tłoki, pierścienie, okucia do karoserji.

zw 14183

Opony i dętki wentyle wszelk. rodzaju

NAJTANIEJ Maszyny

PARCELE sprzedajemy.

DOMY budujemy na długoletnie splaty (przy wpłacie 20% sumy kosztorysowej) do budowy przystępujemy natychmiast.

Pożyczki udzielamy Stoł. Zakł. Oszcz. Poż. i Bud. „Wzajemność”. Podajemy do wiadomości zainteresowanym, że na terenie poznańskim i pomorskim udzielono pożyczki wszystkim, którzy do 1 marca r. b. posiadali 20% sumy pożyczkowej. — Dalej otrzymali pożyczki: w Poznaniu: 25.000.— zł p. Wender, wniosek 103; 40.000.— zł p. Hoeflerówna, wniosek 104; 10.000 zł p. Chrzanowska, wniosek 113.

„DE-KA-HA”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 13 pokój 13. tel. 29-53. Pw 12 239-51.322

Czy znacie

„Molochron“

worek ochronny, chemicznie spreparowany, hermetycznie zamknięty do przechowywania futer i garderoby

Cena zł 1 gr. 50

Do nabycia we wszystkich drogerjach.

Róże krzakowe

12 sztuk śliczne odmiany z nazwiskiem i wykazem uprawy, 2 wielokwiatowe róże miesieczne, jak i 10 wielokwiatowych cebul „Gladole” zł 15.— włącznie opłaty pocztowej i opakowania, wysyła za zaliczką B. KAHL, Szkoła Róż, Leszno Wlkp. nw 9793

Chorym!

pismo „Droga do Zdrowia” wysyła bezpłatnie

J. Cislak, Katowice, ul. Młyńska 15. T 933

KASJERKA do skł. alu żelaza i UCZEŃ z Szkołą Handlową z kompletnym utrzymaniem potrzebni do oddziału w Grodzisku. Zgłoszenia

ST. TWARDOWSKI, właśc. BOL. WĘŻYK, skład żelaza, Poznań, Stary Rynek 79. Pw 12 255-54.324

Jedna z najstarszych hurtowni poszukuje cichego wspólnika z udziałem zł 100 000.

Gwarancja może być udzielona. Pośrednictwo wykluczone. Oferty do Kurjera Pozn. pod zw 14175

Młyn z gospodarstwem

Młyn wodno-parowy, 3 walce dubeltowe, do tego 85 mórg ziemi, wszelkie zabudowania, pod Poznaniem, sprzedam, zamienię lub wydzierżawię dobremu fachowcowi. Cena 120 000 zł, wpłaty 60 000 zł. Zgłoszenia: Gross, Katowice, Ligonia 20. zw 14097

SKŁAD

o dwóch oknach, jasny, na każdą branżę. Najlepszy punkt w Poznaniu. Wynajmie Hildebrandt, ulica Poczтовая 33. zw 14178

Mieszkanie 4-pokojowe

śliczne, z wygodami, położone w centrum, potrzebne zaraz lub później. Pp. Gospodarzy, którym zależy na spokojnym lokatorze i pewnym płatniku dzierżawy, uprasza się o łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 14187

Nasienie buraków Eckendorfskich żółtych

„adające” normom magdeburskim, analizowane przez stację doświadczalną przy Izbie Roln. w Poznaniu.

SERADEŁĘ ostatniego sprzętu

oddają począwszy od 50 kg. Opróbkowane oferty wysyłam bezpłatnie dw 3 275

Wł. Klemens, Gniewkowo (Wkp.), telef. 30

Miejscem spotkania

naszych pań jest dziś

tylko nowootwarty magazyn

przy Starym Ryнку 52

narożnik Wodnej.

Skład jest zaopatrzony w wszystko, co wchodzi w zakres pani domu:

Jedwabie — Welny na modne płaszcze, kostjomy i suknie. Materjały do prania — Płótna — Inlety — Stołowizna — Firany — Chodniki — Gobeliny — Dywaniki itd.

Codziennie napływają świeże zapasy — Znane niskie ceny — na otwarcie specjalnie zredukowane

Z. BYTNEROWICZ

dawn. J. Zagrodzki i S-ka

STARY RYNEK nr. 52.

Pw 12 236/7-14.136/37

Zarząd Spółki Akcyjnej

HARTWIG KANTOROWICZ NAST. w POZNANIU

zawiadamia P. P. Akcjonariuszów, że dnia 11 maja 1932 r., o godz. 10.30, odbędzie się w sali Banku Przemysłowców, Poznań, Stary Rynek 73/74,

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

z następującym porządkiem dziennym: 1) Sprawozdanie Zarządu oraz przedłożenie bilansu i rachunku zysków i strat za rok 1931 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej. 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat, udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej. 4) Uchwała dotycząca pokrycia wykazanej straty przez odpisanie z funduszu rezerwowego. 5) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących. 6) Zmiana § 4 statutu Spółki. 7. Wolne wnioski.

Akcjonariusze pragnący wziąć udział w Walnem Zgromadzeniu obowiązani są złożyć w kasie Spółki Poznań, Grochowe Łąki 6, lub w Banku Przemysłowców Stary Rynek 73/74, akcje na 7 dni przed terminem Walnego Zebrania. Pw 12212-13.50

Wyjaśnienie!

Na ogłoszenie w „Kurjerze Poznańskim” nr. 157 z dnia 6 kwietnia b. r. komunikuje następujące:

Hipotekę na kwotę 55.000.— zł. nabyłem drogą kupna aktem notarialnym z dnia 3. 9. 1926 r. na skutek ogłoszenia w wyżej wymienionym piśmie z dnia 2. 9. 1926 roku od osoby trzeciej, płacąc według w moim posiadaniu znajdującego się pokwitowania całkowicie gotówką.

Rozliczenie dalszej hipoteki z pobranych pożyczek na kwotę 21.190.— dolarów nastąpiło z s. p. Stanisławem Nowaczykiem u notariusza w dniu 28 września 1928 r. z uwzględnieniem prawnie dopuszczalnych odsetek 15% w stosunku rocznym.

Będąc w posiadaniu wszelkich dowodów podpisanych przez s. p. St. Nowaczyka, pociągnę winnych do sądowej odpowiedzialności.

Fr. Namysł,

zw 14177

Poznań-Tarnowo, pow. Sroda.

Ostrzeżenie.

Ostrzegam przed przyjmowaniem do rozsprzedaży i nabywaniem maszynek do papierosów, które ostatnio ukazywały się w handlu, gdyż maszynki te, chociaż nieudolne, bezwartościowe i bardzo drogie, są naśladownictwem mojej maszynki, opatentowanej za nr. 11155.

Naśladowców ścigam sądownie, a tych, którzy nadal trudnią się będą rozsprzedając omawianych maszynek, pociągnę do odpowiedzialności karnej za współudział w naruszaniu patentu mojego i za naruszanie Wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 19—24 sierpnia 1931 r., nr. II, 4-c 1676/30 nakazującego natychmiastowe zaprzestanie wyrobu i zbytu podrabianych maszynek.

Równocześnie podaję do wiadomości, że

maszynki do papierosów

mojej konstrukcji, znane z Wystawy Poznańskiej pod nazwą „Eureka” ukażą się w handlu w najbliższym czasie. zw 14 129

Z poważaniem

Tadeusz Ślusarz, Warszawa, ul. Leszno 44

Magistrat miasta Chelmży ogłasza konkurs na nieetatową posadę

LEKARZA MIEJSKIEGO.

Pobory urzędnika państwowego VII st. służbowego z odwołalnym dodatkiem komunalnym 15%. Wolna praktyka poza godzinami urzędowymi.

Oferty do Magistratu w Chelmży do 20 kwietnia 1932. dw 3274

(—) Kurzętkowski, burmistrz.

2. R. II. A. 226. OBWIESZCZENIE. W rejestrze handlowym tutejszego Sądu pod nr. 226 przy firmie W. Urbańska z Wrześni, właśc. Stanisława Urbańska w Wrześni zapisano, że firma nie istnieje. Września, dnia 4 lutego 1932 roku. Sąd Grodzki. nw 9661

L. cz. IV. F. 4/30. -1. WYWOŁANIE. Jadwiga Skrzyżczakowa z domu Piękna w Łuce Wielkiej pow. Tarnopol, obecnie zamieszkała w Krotoszynie, ul. Zdunowska 54, postawiła wniosek na wywołanie zaginionego listu hipotecznego na 30.000.— m., zapisanych na nieruchomościach Rogoźno, karta 402, w dziale III pod liczbą 5, karta 403 pod liczbą 15, karta 404 pod liczbą 6. Posiadaczka tego dokumentu, u zzywa się, by najpóźniej na terminie w dniu 29 lipca 1932 r., przed południem, o godz. 9-tej, w podpisanych Sądzie (pokój 1. 4) odbyć się mającym, swoje prawa zgłosił i dokument ten przedłożył, w przeciwnym bowiem razie nastąpi unieważnienie dokumentu. Rogoźno, dnia 16 listopada 1931 r. Sąd Grodzki. nw 9657

Kino „Uśmiech” Teatr

ulica Marszałka Focha 4 — Telefon 65-73.

Od soboty, dnia 9 kwietnia r. b. i w dni następne arcydzieła filmowe

„JAD POKUSY MIŁOSNEJ“

Role główne: Ewa Grey, Paweł Richter, Wardwik Ward.

Ceny miejsc: od 40 gr. do 1,50 zł — Seanse o 4.31, 6.30, 8.30

Pw 12 254-14.134

Dom mieszkalno-handlowy

na głównej ulicy miasta powiatowego Wkp. niedaleko Poznania korzystnie na sprzedaż. 7 pokoi, 2 kuchnie i obszerne zabudowania gospodarcze. Nieruchomość nadaje się na wszelkie cele. — Bliższe szczegóły pod zw 14180 do Kurjera Poznańskiego.

Handel zboża, opału

połączony z spedytorstwem kolej.

zast. Nobla, stację benz. kompl., liczny tabor wraz z budynkami, zaraz do sprzedania lub wydzierżawienia w mieście powiatowym. Wpłata niewielka. Prawie bez konkurencji. Dla szybko decydujących dobra egzystencja. Oferty z podaniem posiadanego kapitału pod nw 9811 do Kurjera Poznańskiego.

LOKAL PRZEMYSŁOWY

we Lwowie, ul. Zimorowicza 14

4 sale 14,30 m. na 7,30 m.

5 pokoi na biura

1 sklep na kantor

do wynajęcia razem lub osobno.

Zgłoszenia do dr. Mazurkiewicza, Lwów, ul. Akademicka 14. Pw 12235-71.38

Obwieszczenie.

Zawiadamia się, że wskutek przebudowy szosy Rawicz—Poznań w kil. 88—100 i szosy Trakt—Poznański w kil. 311—318, nastąpi przez miesiąc kwiecień b. r. częściowe utrudnienie komunikacji. dw 3279

Poznański Wojew. Związek Komunalny.

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem kupca

Józefa Łożyńskiego w Śremie

w porozumieniu z Sądem, wyznaczaliśmy termin do zgłaszania i sprawdzania wierzytelności na dzień 16 kwietnia 1932 r. w biurze adwokata Józefa Kuszenina, Śrem, ul. Wyrzyńskiego, w godzinach od 8 do 16. Lista wierzycieli będzie wyłożona w Sądzie Grodzkim w Śremie, pokój 12, od dnia 21 kwietnia 1932 r. począwszy. Osoby zainteresowane mogą zaskarżyć do Sądu Grodzkiego w Śremie w terminie 7-dniowym od daty wyłożenia listy postanowienia Nadzorców Sądowych co do wciągnięcia lub odmowy wciągnięcia wierzytelności na listę wierzycieli. Śrem, 2 kwietnia 1932. Nadzorczy sądowi: J. Kuszenin, F. Maćkiewicz dw 3280

UCHWAŁA. W sprawie układu zapobiegawczego nad firmą „Leon Czarliński, Spółka Akcyjna” Ostrów-Krępa, zwołuje się ogólne zgromadzenie wierzycieli na termin, który się wyznacza przed podpisaniem Sądem, pokój 24, na dzień 14 maja 1932 r., o godz. 9. Ostrów, dnia 19 marca 1932 roku. Sąd Grodzki. nw 9653

Licytacja zastawu

W poniedziałek, dnia 11 kwietnia 1932 r., od godz. 12 poczynawszy, sprzedawcą będą w firmie C. Hartwig, ul. Towarowa 15/20, na odpowiedzialność zainteresowanych najwięcej dającym za gotówkę:

10 nowych rowerów, 3 silniki na 110 wolt, 0,25 0,55 i 0,75, maszyny do wyrobu surowca do wyrobu guzików, urządzenia i ekrany do reklam świetlnych, kola czołgowe i do traktorów, duży kocioł miedziany, mało używane szory i siodła, planetki, piecyki żelazne, 2 maszyny do pisania, teszyng automatyczny, lampy elektryczne, gazomierze, deszczulki do łuster, wózek 4-kołowy, klośki i stoiska wystawowe, pakule, meble koszykowe i ogrodowe, stoły, krzesła, kanapy, różne urządzenia domowe i gospodarcze oraz inne przedmioty. Pw 12245-14.150

Obejrzeć można pół godziny przed licytacją.

Brunon Trzczański

zaprzyśięż. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na Województwo Poznańskie, ul. Wroniecka 4, tel. 2126 i 3175.

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, 12 b. m., od godz. 9-tej, sprzedawcą będą w maj. Krześlice p. Pobiedziskach, a następnie na folw. Jerzyn najwięcej dającym za gotówkę:

120 warchlaków, 250 prosiąt, 43 maciory zarodowe. Zbiórka o godz. 8.50 w Krześlicach. nw 9677

Br. Grzesiak, komornik sądowy z p. Pobiedziska.

IV. F. 5/31. - 1. WYWOŁANIE. 1. Elisabeth Birkholz, Berlin N.W. 61, Eylauerstrasse 4, 2. Berta Wolff, Sommerfeld N.L. za zezwoleniem jej męża dyrektora poczty Richarda Wolffa w Sommerfeld N.L., 3. adwokat i notariusz Dr. Hans Birkholz w Głogowej Rynek 42, — zastąpieni przez adwokata Cohna w Poznaniu, postawili wniosek na wywołanie listów hipotecznych, zapisanych w księdze wieczystej Rycyzwół karta 25, w dziale III pod nr 5a, 7a, 10a, wgl. 5b, 7b, 10b, hipotek na kwoty 750 Rm, 3000 Rm, 2250 Rm, 375 Mk, 1500 Mk, 1125 Mk. Posiadacze tych listów hipotecznych wzywa się, by najpóźniej na terminie w dniu 29 lipca 1932 r., przed południem o godz. 10-tej, w podpisanym Sądzie (pokój L. 4) odbyć się mającym, swoje prawa zgłosili i listy te przedłożyli, w przeciwnym bowiem razie nastąpi unieważnienie listów hipotecznych. Rogożno, dnia 20 listopada 1931 r. Sąd Grodzki. nw 9658

PRZETARG PRZYMUSOWY CEGIELNIA

z 80 mrg. ziemi, kompl. urządzona, przerabiająca około 3,5 milj. cegły, dren i dachówek, będzie sprzedana w dniu 15 kwietnia 1932 r. w Sądzie Grodzkim w Krotoszynie przez przetarg przymusowy — Wartość przedwojenna przeszło zł 650.000. Reflektanci mogą kupić za ca. zł 165.000.—, przy wpłacie 85.000.— zł, reszta może pozostać na dogodnych warunkach. Zgłoszenia do „Par“, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11, pod 54.260. Pw 11 927-54.259

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, dnia 14 kwietnia 1932 r., o godz. 10 przed południem, sprzedawcą będą w gminie Czapury pow. Poznań, najwięcej dającym za gotówkę:

3 prosiaki, krowę czarno-b., 3 cielaki. d 3264

Zbiórka przed Urzędem Gminnym w Czapurach.

J. Łojek, komornik obwodowy.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811)
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

1 SPRZEDAŻE

Radio
3 lampkowe do prądu okazanie tanio na sprzedaż Ogiński. Wielkie Garbary 19. zdw 46 945

Ogrodowe
2 ławki białe 1.60 mtr. 7 krzesel 2 stoły tanio spr. za Mickiewicza 9 m. 6. zdw 47 001

Futro
wełnowe, nowe 350 zł. Pałkowska Maszalska 7. I. zdw 47 096

Skład
kolonialny ładnym mieszkaniem powodem wykończenia budowy sprzedam Małeckiego 30. zdw 47 094

Maszynę
drukarską, tyglówkę 34x24 sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 47 067

Radjoodbiornik
ceterolampowy ekranowany nowoczesny okazanie 150 zł. Małeckiego 19 m. 3. zdw 47 005

W. Grosz-kiewicz, Poznań

ul. Wrocławska 3 tel. 22 55 poleca muśliny wełn. od 2.75 — woale w pięknych deseniach od 2.50, jedwabie najnowsze wzory w pasy na suknie i bluzki. Materiały wełn. modne kolory na suknie, kostiumy i płaszcze. — Materiały męskie na ubrania i płaszcze. Hurtownie i detalicznie. Za gotówkę 10 % rabatu. Pw 12 022-14.100

Wiosenne płaszcze, ubrania dobrego kroju
W. Relewicz
Plac Nowomiejski 3, wybór w materiałach krajowych i zagranicznych. Ceny niskie. zdw 46 755

Majątek
450 morg. cegielnia, willa, oberża wysokiej kulturze sprzedam Łan. Mostowa 33. zdw 46 728

Gospodarstwo
250 morg. bardzo ładne, dom, zabudowania maszynowe, konie, Łan. Mostowa 33. zdw 46 727

Parcela
przy Szpitalu Dąbrowskiego, Chmielowski, Krasieńskiego 8c. zdw 46 732

Kanarki
premijowane śpiewaki oraz samowolki do legu sprzedaje Jan A. Zandek, Al. Marcinkowskiego 28. zdw 47 050

Szafa
i leżanka na sprzedaż. — Wierzbickiego 17, miesz. 12. zdw 46 694

Parcela
900, Józefa Chociszewskiego lub Palacza sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 691

Lakierki
mieszki nowe szyle wiedeńskie 42. Ratajczaka 10. I. zdw 46 890

Piekarnie!
Nowa wóglie nieużywana prasa Ornera, młynek do bułek, przesiewaczka za pół ceny sprzedam „Zofia“, Poznań, Śniadeckich 3. zdw 46 791

Skład
kolonialny z mieszkaniem towarami maglem w nowej dzielnicy sprzedam do oddania Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 487

Narybek
karpia jednoroczny poleca Maj. Napachanie, p. Rokietnica. zdw 46 311/12

Kajak
dwuosobowy sprzedam tanio. — Adres Kurjer Pozn. zdw 46 853

Sypialnia
sprzedaje najkorzystniej Stolarnia Rybaki 15. nw 8 857/8

Zdrowie — Humor
przywraca kieszonkowy patentowany inhalator — Mam — zapobiega chorobom dezynfekuje i odświeża organy oddychowe stosuje się przy katarze nosu, kaszlu, grypie, astmie, kurczym. W aptekach i drogeriach. dw 2 933/4

Gramofony — tanio
Płyty — od 1,50
zł po cenie zniżonej. F. Bałof, Woźna 12. Pw 12 012-14.63

Parcela
1200 m. kw. przy kościele Łazarzskim sprzedam tanio. Wł. Michaleka Wroniecka 3. zdw 46 484

Większy
skład rzemieślniczy, centrum miasta z całkowitem urządzeniem, nowoczesnym i warsztatem sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 485

Nie kupuj mebli
zanim zwiedzisz Centrale mebli Szwarcz dąży tam najniższe ceny. Pw 11 260/14.68/70

Okucia
budowlane meblowe najtaniej Stanisław Wewór — Poznań 34 Specjalny skład okuć. telefon 34-31. dw 2 936/7

Wózek
dziecięcy (sportka) sprzedam. — Dominikańska 5. m. 12. III. pr. Marciniak. zdw 46 552

Domek
ogrodem owocowym 3 morgi roli, blisko rzeki, lasu, na prowincji sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 857

Kompletne
urządzenie maszyn wazektatu mechanicznego, prawie nowe sprzedam tanio. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 794

Parcela
począwszy od 0,50 metr kwadr. na dogodnych warunkach spłaty nabyć można. „Ossodopol“, Rzezychołpolskiej 9. zdw 46 661/2

Płaszcz
męski gabardynowy sprzedam. — Wysoka 12. parter. lewo. zdw 46 851

Ogródek
działkowy na Łazarzu sprzedam. Marsz. Focha 74, miesz. 2. zdw 46 609

Magiel
debowy prawie nowy sprzedam. Plac Nowomiejski 6, miesz. 25. zdw 46 628

Budkę
wolant bardzo dobrym stanie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 631

Wagon
mieszkalny sprzedam tanio. Górna Włda 74. J. Haas. zdw 46 632

Antyki
meble używane sprzedaje, kupuje Wielkie Garbary 39. Pw 11 933 54.269

Rakietę
angielską bardzo mało używaną za 50.— sprzedam Adres Kurjer Poznański zdw 43 962

Kwiaty
do kapeluszy wielkim wyborze poleca Fabryka Kwiatów. Wajczak. Wrocławska 4. tel. 58-65 Hurtownie. detalicznie. zdw 44 122-3

Dziecięcy
Brennabor 30. Fredy 12. m. 9. zdw 46 641

Tania
sprzedaż pończoch Bemberga 3.— 3.75; 4.50; 5.— zł. Ołbrzymi asortyment kolorów tylko w specjalnym magazynie pończoch A. Szymański Poznań, św. Marcin nr 1 przy Placu św. Krzyż. skim. Pw 11 610/12-11.81/82

Nowy
Dom Komisyowy, Woźna 16, sprzedaje i kupuje meble używane, garderobe różne inne przedmioty. Pw 12 221-14.43

5 oddzielnych
parcel od 1—2 morg oddam korzystnie pod budowę przy szosie i stacji kolejowej. 4 stacje od Poznania. Miejscowość nadaje się na letnisko, ziemia ogrodowa (2-giej klasy). Oferty Kurjer Poznański zdw 46 418/9

Szafa
100 cm polderowa oraz szafy kuchenne buforowe nowe sprzedam. Stolarnia Jaskiewicz. Małe Garbary 1. zdw 46 645

Fabryka
wód mineralnych, rozlewnia piw w Poznaniu zaraz korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 592/3

Pierścione
damski piękna oprawa jednokaratowym brylantem prawdziwa perła okazanie tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 378

Restaurację
z pełnym wyposażeniem przy bardzo ruchliwej ulicy zaraz sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 46 428/9

Samochód
Ford karetką czterokołową karozeria oryginalna mało używany nowy model sprzedam tanio. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 379

Siwym włosom
przywraca pierwotny kolor Juwenylna but 3.50 zł jedynie firmie St. Wenzlik Poznań Al. Marcinkowskiego 19. dw 2 932

Parcela od 10 groszy za 1 m²
w Przeźmierowie — Krzyżowickach — Ławicy jako działki budowlane — lesne ogrodzone — na 5-letnie rozplaty Biuro Osiedla: Gwarna 9. I. telefon 37-15. dw 2 938

Gabinet
męski elegancki z rzęba używany, garnitur klubowy w skórce. Dąbrowski 12, mieszkanie 24. zdw 46 570

Za bezcen sprzedaż sezonowa
tylko w Składzie Fabrycznym Władysława Trojanowskiego — Wielkie Garbary 36, obok Wielkiej, Pończochy jedwabne 1.25; Bemberga 2.25; strażka 3.75; złoty Bemberg 3.25; rekawiczki skórkowe 3.25; kremowa 1.25; kombinacje jedwabne 2.20; pantalone 0.90; jedwabne 1.50; koszule sportowe 2.90; zielone 3.90; smokingowe 4.50; maceo 1.75; z gósem 2.40; kalesony maceo 1.80; paski skórkowe 0.55 sparpetki 0.25; jedwabne 0.75. Pw 12 217-54.313

Skład
przyległe 3-pokojowe mieszkanie Górna Włda 86, korzystnie sprzedam. Nadaje się na każdą branżę. zdw 46 447/8

„Centrala mebli“
Szwarcz dąży naprzeciw poczty, poleca meble po cenach niskich. Wielki wybór. Pw 11 251/2-30.35/2

W. Grosz-kiewicz
Poznań, ulica Wrocławska 3. tel. 22-55, hurt. detal. Polecam po znacznie niższych cenach: Firany i kapy woalowe, tiulowe, nowoczesne upięcie z lambrakinem filit. Koldry na puch, wełnie i wacie własnej fabrykacji. Za gotówkę 10 procent rabatu. Pw 12 013-14.84

Samochód
Ford dobrym stanie tanio sprzedam. Olszewska, Gen. Koscińskiego 17. zdw 45 764

Dom
4-piętrowy nowy wolny podatków stempla sprzedam dochód 17 000, cena 120 000.— Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 575

Gospodarstwo
65 morg. tanio sprzedam lub wdzierżawie. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 330

Młody
szpie. Małeckiego 14, miesz. 27. zdw 46 371

Sprzedam
10-letni, wózek dziecięcy w dobrym stanie. Główna, Rzeźna 6. zdw 46 373

Jeden raz tylko w miesiącu powinna każda Pani domu
uzupełnić swoją zniszczoną porcelanę — serwis alpakę — nóż, widelce — tryczki — szklanki — szkło — jedynie tanio kupuje się tylko w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24 (podwórko). zdw 46 392

Szewska
maszyna oczyszczarka 300, latkowa 160 cholewkarka 190, Poznań, Karwowskiego 24, mieszkanie 11. zdw 45 355

Konwie do mleka
„Marko“ 10 — 40 ltr. tanio do nabycia Markowski, Mielżyńskiego 23. II. telefon 52-43. Pw 12 014-14.86

Drzewka
i krzewy owocowe ozdobne oraz różne po cenach zniżonych Szkółki Drzew A. J. Jeske Jelenek poczta stacja kolej. Złotniki k. Poznania. Telefon 3 Cenniki na żądanie. Dojazd autobusami z ul. Szyperskiej w Jerzynie. Obornik. Pw 11 280 8.11

Dom
z piekarnią w Poznaniu, cena 16 000 złotych, wpłaty 8 000 złotych, spiesznie sprzedam „Pawilon“, Poznań, Marsz. Focha 15. zdw 46 590

Buick
6 osobowy, prawie nowy korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 465

Okazja
tanio sprzedam urządzenie pracowni cukierniczej wraz z maszynami 700 zł. Graniczna 15, m. 4. zdw 46 591

Samochód
Fiat Imuzyna 503, 4 osobowa, w bardzo dobrym stanie okazanie do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 455

Wózek
sportowy sprzedam tanio. Jeżycka 25, Strencka. zdw 46 450

Do plisowania
aparaty formy dostarcza tanio „Haftoplis“, Poznań, Woźna 10. Pw 11 781-12.74

Wózek
dziecięcy w dobrym stanie sprzedam. Kaczmarek. Za Grobla 5. zdw 46 715

W Ławicy
sprzedaje korzystnie parcelę 2.900 m. z leśnym mieszkaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 716

Torebki damskie
0.85: 1.—; 1.50: 3.—; 4.50: Bagdad zł 18.75; Parasole 3.90: 4.50; 5.50: 7.— Ceny o 50 % obniżone! W Czys. Szkolna 11 Plac Wolności 5. Pracownia własna. Pw 11 784-12.90

Zakład
franc. i pol. sprzedam. Głowiński, Kanałowa 16. zdw 44 916

Dom
ogrodem owocowym cały wolny, sprzedawca właściciel. Zgłoszenia Mosina, Garbarska 7. zdw 46 472

Billard
francuski urządzenie sprzedam tanio. Pobiedziska Skowroński. zdw 46 474

Willa
6 pokojowa, cena 20 000, wpłaty 10 000, spiesznie sprzedam „Pawilon“, Poznań, Focha 15. zdw 46 060

Skład
delikatessów przy św. Marcinie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 117

Motory
elektryczne prądu zmiennego i stałego zupełnie nowe i używane, wszelkie wielkości stale na składzie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 148

Najtaniej!
Płaszcze kostiumy i kapelusze damskie piękne modele wiosenne poleca P. Szczawińska i Ska. ul. Wodna 1. Przyjmujemy asygny „Kredytu“. Pw 11 289-9.73

Restaurację
z koncesją tanio sprzedam. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 742

Wózek
dziecięcy sprzedam. Stroma 24, m. 9. zdw 46 743

Koń
powóz kryty 2 platformy, szorty Wawrzyniak, Ewangelicka 1. zdw 46 749

Skład
kolonialny, towar magiel, 2 pokoje, kuchnia, korzystnie sprzedam. Poznań, Marszałka Focha 167. zdw 46 751

Wózek
dziecięcy nowoczesny sprzedam. Reya 2, m. 17. zdw 46 756

Dla krawców za 12 zł
niebawem okazja cały komplet dodatków do ubrania. Stary Rynek 40. II. zdw 46 766

Skład
pięć, galanterii, duży za wartość towaru 10 000. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 490

Gospodarstwo
12 morgów przy samym Poznaniu dworzec kol. miejscu sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 915/6

Dom
w powiatowym mieście, 7 lokatorów, w rynku, skład i cztery pokoje, kuchnia wolna, nadaje się na każde przedsiębiorstwo, przynosi 2.700 zł. za 18 000 zł. przy wpłacie 8.000. na sprzedaż. Wojsko. gimnazja. — Sowiński, św. Marcin 22. zdw 47 127/8

Bufet
szafy, stoły, fotele różne inne meble używane najtaniej. Składnia Komisyowa Staszka 14. zdw 47 040/41

Akumulator
radiowy duży. Zimniewicz, Wierzbickiego 49. zdw 46 957

Maszyna
damska Singer okrągła, jak nowa. Szyperka 3 m. 3. zdw 46 923

Blachy — Rury — Pręty mosiężne — miedziane
tanio rozsprowadza Przewodnik, św. Marcin 30. Pw 11 782-12.77

Parcela
budowlana koło Poznania, okolica letniskowa Promna, las, jeziora, morga od 400—600 zł. Informacji udziela Al. Marcinkowskiego 24, mieszkanie 42, Pietraszowa. zdw 44 491

Sypialnie
solidne, ładne, nowoczesne bardzo tanio sprzedaje Stolarska, Kwiatowa 6. zdw 45 168

Maszynka
do wyrobu landrynek do niej trzy pary walcy korzystnie sprzedam. Kreta 4 III. Bolinski zdw 45 365

Kanapy
jeżańki, materace sprężynowe, nakładki najtaniej Dolna Wilda 76. zdw 45 568

Fortepian
Steinway & Sons sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 45 788

Meble kuchenne
wyprowadzane za bezcen Koniecki, Płaskowa 3. zdw 45 918

Sprzedam
zaraz dobrze prosperującą restaurację miejsce fabryczne - powiatem pełna koncesja, dobrymi warunkami. Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 027

Pianino
okazyjnie Wielkie Garbary 53. mieszk. 39. zdw 46 649

Uczciwa panienka
szuka młodego, czystego pokoju w centrum Jezyc. Łask, zgłoszenia proszę skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 46 640

Odstąpię
skład bekonowy urządzeniem, trzymiesięczną dzierżawą, obficie 900 zł. Adres Kurjer Pozn. zdw 46 633

Pszczoł
29 roi dobrym stanie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 629

Teren
5 tysięcy mkw. przy ul. Grunwaldzkiej, wysoko położony sprzedam natychmiast. Cena i warunki według umowy. Osiecki, Mostowa 2. II. zdw 46 624

Sprzedam
elektr. żyrandol, elektrolux, maszynę do pisania dobrze utrzymaną i drobniaki. Słowackiego 42. m. 6. zdw 46 565

Białe
prawdziwe lilje wysadki każda kłosa sprzedaje Śniegocka Grunwaldzka 27. zdw 46 147

W Groszkiewicz
Poznań, Wrocławska 3, hurtownie i detalicznie poleca dywany: imitacja perskich 175 x 250 od 42 zł, bouclé 175 x 250 od 125 zł, welur ang. prima 2 x 3 198 zł, knoleum, dywany, i z metra chodniki od 175. Serwety pluszowe i gobeliny, dywany, inletry, stolowizna i płótna po cenach zniżonych. Pw 12 011-14.62

Parcele
Puszczykowsko korzystnie sprzedam. Rynkiewicz, Wilkie Garbary 9. zdw 45 829

Auto
pierwszorzędnej marki europejskiej prawie nowe natychmiast korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 561

Pianinol
„Blüthnera” 1200. — Sw. Marcin 22. m. 5. (9-6.30). zdw 46 520

Platformę
30 ctn. wozy robocze sprzedam Zwierzyniecka 28. jw 2922.3

Kodak
6 1/4 x 11 w dobrym stanie tanio. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 478

Wille
6 pokojowa, komfortowa. Sołacz, cała woda, sprzedam 42.000, wpłaty 35.000. Maciejowski, Dąbrowskiego 88. telefon 62-66. zdw 45 707

Parcele
przy Skarbka sprzedam na dogodnych warunkach. Maciejowski, Dąbrowskiego 88. tel. 62-66. zdw 46 670

Sklep cukierków kawiarenka
z powodu wyjazdu zaraz tanio do sprzedania. Zgłoszenia: Wielkie Garbary nr 39. zdw 46 682

Bruku
350 m² przy ul. Dąbrowskiego sprzedam korzystnie. Cegielnia Jezyczka, ul. Dąbrowskiego 125. zdw 46 695

Parcele budowlane
w najlepszym punkcie Jezyc. przy przystanku tramwajowym, światło, kanalizacja w miejscu, sprzedam korzystnie. Cegielnia Jezyczka, ul. Dąbrowskiego 125. zdw 46 696

Patefon
szafka, macki Odeon, dobrze utrzymany, tanio sprzedam. od 7-9, Piekary 10. m. 6. zdw 46 697

Kawiarnia - restauracja
w centrum miasta z pełną koncesją zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 46 702

Samochód
półciężarówka tanio sprzedam. — Płaskowa 3, Adamski. — zdw 5 241

Fortepian
prawie nowy sprzedam tanio. — Wielkie Garbary 21. m. 6. — zdw 5 248

Za bezcen
wysortowane golfy, bluski, welniane i jedwabne pulawery męskie, sweterki dziecięce, sukienki dziecięce. Woźna 12. I. piętro. zdw 46 704

Gospodarstwo
68 morg. ziemi ogrodowej przy Poznaniu sprzedam. Cena 30.000 zł. — Oferty Kurjer Poznański zdw 46 705

Lokomobile
50 P. S., 1912, z przetrzawaczem i 4-let. kom. tami, sprzedam. Oferty do „Far”, Toruń, pod „Lokomobile”. Pw 12 220-64.95

3 parcele
wśród miasta zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Agencja Kuriera Poznańskiego, Jarocin, Rynek 18. nr 9 791

Encyklopedję
Larousse sprzedam tanio. Zgłoszenia Ignor, Poplińskich 11. mieszk. 7. zdw 46 660

Parcele
budowlane przy lesie obreń przedzielanej rozbudowy miasta, dobra komunikacja. Urzędnikom dogodnie spłaty. Hepkowski, Gąsiorowskich 11. zdw 46 599

Sprzedam
piękna parcie wysoko położona (ogrod) tuż przy tramwaju, 1.200 mkw. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 46 665

70
morg buraczanej wydzielawie. Borus sw. Marcina 16 — 35. zdw 46 738

Pianino
sprzedam. Poplińskich 12 m. 20. zdw 43 259

Dodge — Victory
z majątku, bardzo mało używany, pierwszorzędnie utrzymany, sprzedam korzystnie za gotówkę. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod dw 3 262

Pierwszorzędne urządzenie
składu konfekcyjnego męskiej — w całości lub częściach tanio. — Obiekt — Plac Wolności 17. Ostwaldt, od 11-12. zdw 46 266

Skład
cukierków, lokal obszerny, zdalny kawiarznię, jadłodajnię, sprzedam. Powód wyjazd. Oferty Kurjer Poznański nr 5 223

Samochód
„Ford”, rok 29, bardzo dobrym stanie, sprzedam tanio. Zapytania: Garaże, Grochowe Łąki 2. portier. — zdw 5 226

Dwa
konie z dobrą chodzą, półsokółek do wyjazdu, jeden roboczy, cztery koła gumowe sprzedam. — Bódnica 15. m. 4. — zdw 5 228

Jadalnie
okazyjnie sprzedam Nowy Dom Komisyowy, Woźna 16. — zdw 5 234

Sypialnia
290 zł, ciemna, dab. biały marmur. — Nowy Dom Komisyowy, Woźna 16. — zdw 5 234

Fortepian
(antyk), Nowy Rynek, ceramika. — zdw 5 235

Psa
wilka sprzedam. Stary Rynek 18. skład garderoby. — zdw 5 237

Skład
kolonialny, mieszkanie — zaraz sprzedam. Wskaże Kurjer Pozn. zdw 46 889

Jadalnię
nowoczesną sprzedam. Wskaże Kurjer Poznański zdw 46 888

Samochód
limuzyna, sprzedam lub zamienię na towary. Kochanowskiego 17. m. 7. — zdw 46 895

Jadalnię
dębowa korzystnie sprzedam. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 46 896

Pianino
Rybaki 9 m. 3. — zdw 46 881

Piekarnię
w pełnym biegu przyległym mieszkaniem sprzedam. Norkowski, Leszno. — zdw 46 826

Samochód
marki Chevrolet limuzyna 6 cylindrowy w bardzo dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Leszno Włp. Wolności 4. — zdw 9823

Majątek
540 lub 370 morg. bonitacja 6 marek, inwentarz kompletny, budynki bardzo dobre, światło elektryczne, kanalizacja, wodociąg, przy stacji kolejowej, z rak niemickich cena 375 zł za morgę, wpłaty połowe, informacje: Kempa, Leszno Dworcowa 43. — zdw 9822

Dom fabryczny
niewykończony przy Poznaniu za gotówkę tanio sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 970

Gabinety męskie
nowoczesne oraz jadalnię i biurko wielkim wyborze sprzedam tanio. Wytwórnia mebli stylowych Szczecińska Płaskowa 3. — zdw 46 599

2,10 Bemberga
oryginalne strzałka 2.25; 2.60; złoty Bemberg 3.25; Macco 0.65; skarpetki męskie 0.15; 0.25; 0.30; koszula sportowa z krawatem 2.75; koszula biała 2.25; kalesony 1.50; tylko Wielkie Garbary 10 — Jamont — z Wodnej na prawo. — zdw 46 856

Do Komunii św.
Lilje z jedwabiu, płótna i papieru — zdw 46 937

Do Komunii św.
Lilje z jedwabiu, płótna i papieru — zdw 46 937

Do Komunii św.
Lilje z jedwabiu, płótna i papieru — zdw 46 937

Parcele
1.000, od 25 do 110 groszy za 1 m², na 5 letnie spłaty, sprzedaje w Osiedlu Podmiejskim Przemierów, na zachód od Poznania, zdrowa leśna okolica, niedaleko jeziora Kiekrzkiego. — „Osiedle”, Poznań, Gwarna 9. I. telefon 37-15. — zdw 3 232

Klubowy
garnitur elegancki jak nowy sprzedam 180, Grobla 4. m. 2. — zdw 46 959

Motocykl
Ariel sportowy dobrym stanie. — Nowak, Prusa 20. — zdw 46 826

Dorożkę
„Chevrolet”, koncesja, zegarem, przynosząca obecnie do 500. — zł. miesięcznie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 847

Pianino
zagraniczne jak nowe krzyżowe, piękny ton, okazjynie. Półwiejska 22. m. 1. — zdw 46 852

2,25 Bemberga Pończochy
z prawdziwym szewkiem, strzałka 2.75; złoty Bemberg 3.45; rekawiczki skórkowe 3.50; — nowoskiełko 5.25; Meske rekawiczki kremowe 1.50; nappa 4.90; skarpetki nicianki 0.35 jedwabne 0.45; eleganckie jedwabne 0.95; Koszule sportowe, krawatem 3.25; Bieleza dzianna, nocna, robocza, największy wybór najtaniej tylko Warszawskim składzie fabrycznym Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. — zdw 46 832

Meble używane
korzystnie poleca Antykwariat Woźna, narożnik Mostowej. — zdw 46 860

Parcele
przemysłowe, budowlane przy dworcu w Ławicy, przy bocznicę sprzedaje się na dogodnych warunkach spłaty. „Osiedle”, Poznań, Gwarna 9. — zdw 3 281

Film aparat
do zdjęć Ernemann na 50 mtr. filmu sprzedam za bezcen. Koza 2. m. 8. — zdw 46 964

Elegancki
wózek dziecięcy korzystnie. Wielkie Garbary 13. m. 7. zdw 46 966

16 — 30
para słubnych obrączek i droższe Zamówienia pocztą Własna pracownia. Chwilkowski, sw. Marcin 40. — zdw 46 931

Lodówkę
dużą korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 928

Ogródek działkowy
na sprzedaż bardzo ładny, na Jezycach przy Botani. Oferty Kurjer Pozn. jw 2992

Parcele
budowlane, przy szosie pomiędzy lotniskiem a Krzyżownikami, sprzedaje: „Osiedle”, Poznań, Gwarna 9. — zdw 3 283

Place
pod wille Sienkiewicza sprzedam. Słowackiego 34. I. lewo. — jw 2928

Opony
mało używane 820 x 120, 14 x 45, 12 x 45 i lampy bocz. na sprzedaż. Nowicki Słowackiego 35. m. 1. — jw 2919

Sprzedam
maszynę reżnicką, motor benzynowy, oraz lodówkę dobrze utrzymaną z powodu likwidacji. Poznańska 33, skład reżnicki. — jw 2921

Gramofon
szafka tanio sprzedam. Słowackiego 48. II. prawo. — jw 2933

Parcele
przedłużenie ul. Dąbrowskiego przy Ławicy na sprzedaż. Zgłoszenia Fr. Bohn, Poznań, ul. Szydłowska 11, telefon 59-10. — zdw 47 101

Dom
komisowy tanio do nabycia. Informacje Plac Sapieżyński 2 m. 19. — zdw 47 054

Sinniera
maszynę, okragłe czelenko tanio. Wierzbicze 30. m. 3. — zdw 47 072

Aparat filmowy
w komplecie, do zdjęć na ulicy bardzo tanio sprzedam Ewlt. wyucze darmo filmować Wierzbicze 15. I. dom ogrodowy, prosto, mieszka. 23. od 3-5 po pol. — zdw 47 074

Gdański
pokój męski, nowy, bogato rzeźbiony okazjynie sprzedam. Mickiewicza 9 m. 6. — zdw 47 000

Mała limuzyna
w dobrym stanie na sprzedaż. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 47 105

Kostjum
i komplet sprzedam bardzo tanio zupełnie nowe. Salon Mód, Gwarna 11. m. 9. — zdw 3272

Salon
stylowy 14 części sprzedam bardzo korzystnie, klubowy garnitur jak nowy 150 złotych. Grobla 19. mieszkanie 9. — zdw 46 939

Kasa
National z motorem okazjynie sprzedam. Olszyski Pocztowa 29. — zdw 46 988

Do Komunii św.
Lilje z jedwabiu, płótna i papieru — zdw 46 937

Do Komunii św.
Lilje z jedwabiu, płótna i papieru — zdw 46 937

Do Komunii św.
Lilje z jedwabiu, płótna i papieru — zdw 46 937

Do Komunii św.
Lilje z jedwabiu, płótna i papieru — zdw 46 937

Skład
kolonialny z maglem, dobrze prosperujący pokojem i kuchnią — sprzedam zaraz. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 46 902

Urządzenie
fryzjerskie dwa siedzenia nowe sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 931

Skład
rzeźnicki warsztatem, mieszkaniem przy ruchliwej ulicy powodu wyjazdu zaraz korzystnie sprzedam. Cebulski, Chwałszewo 34. mieszkanie 6. — zdw 46 980

Urządzenie restauracyjne
bufet, regaly, stoły, krzesła, ławki ogrodowe, oraz lokalowe większą ilość z powodu likwidacji na sprzedaż. Oferty „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod 14 151-2 Pw 12 243-4 14.151

Salonik
antyczny (imit. kości słoniowej), kanapa, stół, 2 fotele, 6 krzeseł, okazjynie Poznański Dom Komisyowy, Dominikańska 3. — zdw 46 793

Karmelarskie
urządzenie sprzedam za 800 zł. Krakowski, Romana Szymańskiego 7. — zdw 46 793

Fiat 501
kryty tanio sprzedam Oferty Kurjer Poznański zdw 46 792

Elektrolux
zupełnie nowy, na dogodnych warunkach natychmiast sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 787

Jadalki
stylowe sprzedaje najtaniej — dawn. Fabryka Mebli Buesse, Grobla 6. — zdw 46 781

Lekarską
szafę sprzedam. Stolarska, Plac Bernardyński 2. — zdw 46 829

Jadalnia
ciemno-dębowa, styl flamandzki, dobrze utrzymana, bardzo tanio. Poznański Dom Komisyowy, Dominikańska 3. — zdw 12 249 14.143

Kuchnia biała
jak nowa, maszyny damskie, krawieckie, lustra, różne obrazy leżanki, kanapy, stoliki szachowe i inne — ławeczka i gondola biała garnitur koszykowe, leżaki, różne stoły, biurko amerykańskie, biurko orzechowe i żaluzjiny, korzystnie Poznański Dom Komisyowy Dominikańska 3. — zdw 12 247-14.148

Jadalnia
ciemno-dębowa na 12 osób, krzesła w skórę, jak nowe, korzystnie Poznański Dom Komisyowy, Dominikańska 3. — zdw 12 246-14.147

Deker - Petersburg
fortepian okazjynie tanio sprzedam Lokal Licytacyjny Wroniecka 4. — zdw 12 242-14.155

Sypialnia
jasno-dębowa lustrem, marmurem oraz sypialnia biała z gotownią okazjynie Poznański Dom Komisyowy, Dominikańska 3. — zdw 12 241-14.146

Sypialnia nowoczesna
wykonanie luksusowe gruszką afrykańską tanio. — Poznański Dom Komisyowy Dominikańska 3. — zdw 12 240-14.145

Kasa National
obraz olejny Olińskiego „Praca w parku”, Rogacz” rzeźba w drzewie, rogi bawole bardzo ładny okaz, garderobienka parawan, gabloty restauracyjne, różne lampy elektryczne, gazowe oraz pianola czarna po cenach zniżonych odda Poznański Dom Komisyowy, Dominikańska 3. — zdw 12 248-14.149

Niebywała okazja
przyjęcia dobrego przedsiębiorstwa centrum Poznania dziennie świeży pieniądź, fachowość niekomiczna, z gotówką 3 600. Oferty Kurjer Pozn. zdw 47 095

Parcele
piękna przeszło 1 000 mtr. kw., blisko narożnika ul. sw. Rocha a ul. Rataje sprzedam 6 800. Oferty Kurjer Pozn. zdw 47 097

Dla cukierników
kokos 1/4 kr. 2.65, masło kakaowe 2.00, kuwertura 1.60 i 2.00, syrop biały 45% 0.58, ciemny 0.45, miąższ jabłkowy na marmeladę 0.35, sliwkowy 0.45, persipan 2.90, mak cukrowy 1.80, kwas winny w proszku 3.80 itd. poleca Wytwórnia cukrów i czekolady L. Słodczyński, Poznań, Wroniecka 16 tel. 12-42. — zdw 47 018

Beczki (dęb.)
duże 600 do 900 ltr. korzystnie sprzedam. L. Słodczyński, Poznań, Wroniecka 16. tel. 12-42. — zdw 47 019

5 KUPNA

Kupię
używany w dobrym stanie fotel na kółkach dla chorego. Oferty wlaszka: Staroniewicz Ludwiko, pocztą Mosina. — zdw 8230

Kupię
motor dwukonny z magnesem na gaz świetny Oferty Kurjer Poznański zdw 46 083

Rower
3-kołowy z kufrem lub bez, w nowym lub używanym stanie, natychmiast zakupimy. Zgłoszenia „Unicum”, Górna Wilda 23. — zdw 12 190-14.59

Samochód
limuzynka Fiat, Renault lub Citroen mało używana kupię gotówką. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 377

Wyraźne i czytelne pismo
jest koniecznym warunkiem przy wszystkich zleceniach ogłoszeniowych, — jeśli się chce uniknąć błędów w gazecie i niepotrzebnych wskutek tego nieporozumień Otrzymujemy często ogłoszenia tak nieczytelnie napisane, że wskutek koniecznego odniesienia się do inserenta, ulega zamieszczenie niepożądanego zwłoczce.
Za błędy, powstałe wskutek niewyraźnego pisma na zleceniach ogłoszeniowych, odpowiedzialności nie bierzemy.

Jadalnię
w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 122

Kupuję
brylanty, złoto, srebro i place najwyższe ceny Bijoux D'Occasion Fr. Ratajczaka 2. — zdw 11 247-4.136

Folwark
kupię w Wielkopolsce 300-500 morg. ziemi pszennej budynkami maszynami, inwentarzem kompletnym przy wysokim wplacie. Agenci wykluczeni. Wyczerpujące oferty wraz ceną i ewent. załużeniem (procent) Kurjer Poznański zdw 44 824

Pianino
kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 44 985

Dom
lub parcie kupię od właściciela. Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 647

Kupna
majątku ziemskiego oraz dzierżawy poszukuję. Pośrednicy wykluczeni. Oferty ostateczna cena, najdokładniejszym opisem Kurjer Pozn. zdw 46 627

Drzewo orzechowe
okragle lub przearte poszukiwane celem kupna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 498

Palniki
do spawania oraz cyne każda ilość kupię. Automontaż, Dolna Wilda 73. — zdw 46 481

Wille
5-cio pokojowa z ogródkiem w Poznaniu (wyjątek Sołacz) wprost od właściciela kupię za 30 000 zł gotówką. Oferty pod zdw 45 413 Kurjer Poznański.

Miernicyl
Instrument uniwersalny, mały, okazjynie kupię. Dr. Niedzwiecki, Jarocin. — zdw 46 543

Krzesło bujak
kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 554

Kupuję
bieżące wszelkie warzywa. Oferty z podaniem ilości i ceny Kurjer Poznański zdw 46 446

Nożyce
ręczne do cięcia blachy mosiężnej i miedzianej do 6 milimetrów kupię. — Oferty Kurjer Poznański zdw 46 687

Wiertarkę
używaną na pas kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 585

Express
aparat kawy poszukuję. Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 598

Ogródek
działkowy niedrogi kupię Jezycach najchętniej kolonji Marcinkowskiego. Zgłoszenia z podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 46 759

Bieliznę

Aparat
do piwa odcinająca kupie. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 898

Kamienica
centrum Poznania handlowa z wolnym bardzo obszernym składem parterowym i piętrowym, trzykrotnie okazynie zaraz na sprzedaż. Cena 150 000 (handlowa) dochód roczny 20 000, wpłaty 80 000, reszta na dogodnych warunkach na hipotekę. Zgłoszenia Olszani-
ski, św. Marcina 22, miesz. 13, zdw 47 063

Kamienice
czynszowa w Berlinie zamienie na równoważnościowy obiekt. Polecę także na przedsiębiorstwo handlowe, fabryczne, gospodarstwo. Oferty Kurjer Pozn. zdw 43 925

PIENIĄDZ

Marki
funty, franki złote sprzedam. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 107

Dolary złote
sprzedam lub zamienie za dopłatą na papierowe. Oferty Kurjer Poznański zdw 40 820

25 000
poszukuje na I. hipotekę ewent. oddam dwa pokoje kuchnia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 45 847

Kupię
dobre hipoteki z damnem. Agentów wykluczam. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 559

Ulokuję
5 000 zł na I. hipotekę Poznań. — Agentów wykluczam. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 553

Sprzedam
loterie państwowe kilka miesięcy płatna. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 46 477

Pożyczki
1 000—1 200 zł poszukuje 15%. Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 576

Cukiernik
8 000 przystąpi do spółki. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 523

1—5 000 dol.
wypoczę pod pewną gwarancję krótkoterminowo. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 290

Wspólniczki
poszukuje z kapitałem do 15 000 zł do dobrze zaprowadzonego sklepu konfekcji damskiej w doskonałym punkcie. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 203

Wypożyczę
15 tysięcy zł za pewną gwarancję. Łaskawe zgłoszenia z dołączeniem znaczka listowego na odpowiedź Kurjer Pozn. zdw 46 450

5 000 — 10 000 zł
pożyczki na I. hipotekę realności w Inowrocławiu poszukuje. Zgłoszenia „Par”. Tomuś, pod „Hypoteka”. Pw 12 250-64.96

Poszukuję
do założenia fabryki smalcu wspólnika z gotówką. Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 643

Hipoteki kupuję
realności poznańskich natychmiast płatne damno. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 46 919

70—100 000 zł
poszukuje na I. hipotekę na majątku 2 200 morg. który jest bez długów. Zgłoszenia pisemnie pod „pożyczka” Agencja Kurjera Poznańskiego Leszno, nr 9821

4—500 złotych
pożyczki pod pewien zastaw i wysoki procent poszukuje. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 46 944

50 000 zł
wypożyczę na I. miejsce kamienicy lub większego majątku ziemskiego. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 46 940

Kawaler
dysponujący gotówką 8 000 przyniemy współpracę najchętniej przyzw. mechanicznej. Szczegółowe oferty Kurjer Poznański zdw 46 874

Wspólnika
ciegiego lub czynnego z 8—10 tys. do dobrze zaprowadzonej fabryki żywnościowej w centrum miasta w celu powiększenia fabryki zaraz poszukuje. Realność własna. Oferty Kurjer Poznański zdw 47 062

Mała pożyczka
pod wartościowy zastaw i dobry procent na krótki czas poszukuje. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 47 075

30 000
wdam po 12 proc. znaczek. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 996

Starsza
uczciwa pani prosi o znaczek za pomocą pożyczki 1 000 zł na pół roku. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 47 013

Mam
20 000 zł prozę o szczegółowe propozycje do Kurjera Poznańskiego zdw 46 979

1500 zł
pożyczę. Dam dobry zastaw i procent. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 46 804

8 DO WYNAJĘCIA

5
pokoju zaraz odnowione I. Długa 3. zdw 46 094

Ubikacje
przemysłowo-handlowe. Woźna 18, zdw 46 962

Ośmiopokojowe
komfortowe mieszkanie I. piętro przy ul. Słowackiego (strona słoneczna) wprost od gospodarza od 1. IV 32. do wynajęcia. Zgłoszenia K. Łoga. Słowackiego 18, telefon 6639. Pw 11 739-13.1

Trzypokojowe
mieszkanie w Wilku, Łazarz, wszelkimi wygodami, parkiet. Cena według umowy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 46 323

Dwa
mieszkania pokój kuchnia zaraz od gospodarza. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 46 540

5 pokoi
komfort w Wilku przy ul. Grodzkiej od 1. 5. za miesięcznym czynszem 300 zł. Tylko poważni rezydentanci. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 44 735

5 pokojowe
mieszkanie na Solaczu, ogród, słoneczny taras, elektryczność, centralne ogrzewanie, garaż, natychmiast za 250 zł wydzierżawi właściciel Schubert, Małopolska 8, zdw 45 718

2 pokoje
do objęcia 800 złotych, wtem rok dzierżawy zgóry wprost od właściciela. Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 494

4—6
pokojowe z ogrodem przy tramwaju zaraz do wynajęcia od gospodarza Solacz, Podhalańska 3, zdw 46 562

Mieszkanie
trzypokojowe, centrum, czynsz zgóry. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 46 516

Słoneczne
trzypokojowe 100 zł willa, Górczyn, gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 394

Pokój
kuchnia gazowa z meblami lub bez, wynajmę tanio inteligentnym Małopolską. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 548

Puszczykówo
dwa i trzy pokoje kuchnia opodal lasu, pięknie położone na stałe lub przez lato wynajmę. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 46 422

Centrum
umeblowane skromne 2 pokojowe mieszkanie kuchnia oddam I. V. do 1. X. solidnym reflek. tanio. Czynsz zgóry. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 46 454

3 pokojowe
odnowione, słoneczne mieszkanie z wszelkimi wygodami do wynajęcia za czystym zwrotem kosztów remontu. Wynajmę do 15. m. 12. IV. piętrowe Ogładać godzinach: 1—2, 3—5. zdw 46 674

3
4 lub 5 pokojowe mieszkanie na stałe lub letni sezon albo pojedyncze pokoje wydzierżawie. Czechowski, Puszczykówo, przy dworcu. Telefon 18-09, zdw 46 699

5
słoneczne frontowe (część mebli) oddam. Adres Kurjer Poznański zdw 46 763

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia za roczną dzierżawą. Zgłoszenia ul. Chociszewskiego 43, zdw 46 495/6

2
pokoje kuchnia, pokój dziewczyny, spiżarnia, śródmieście do wynajęcia. Oferty z ceną Kurjer Pozn. zdw 46 821

2
pokoje i kuchnia przy Solaczu od gospodarza do wynajęcia. Zgłoszenia do Kurjer Pozn. zdw 47 102

Skład
mieszkaniami dwupokojowym, kuchnia za rocznym czynszem wynajmę zaraz gospodarza. Wielkie Garbary 39, nr 5 242

2 pokoje
kuchnia przy ulicy Starościńskiej, rok zgóry. Ul. Kochanowskiego 17, m. 7, zdw 46 894

Wytwórnię cukierków
Stroma 27, zdw 46 963

5 pokojowe
Stroma 27, zdw 46 961

2
pokoje, kuchnia za rocznym czynszem do wydzierżawienia Starościńska 1, zdw 46 822

Pokój
kuchnia, front, wysoki parter zaraz meblami 700 odstąpię. Zgłoszenia Górna Włda 85, m. 18, zdw 46 873

2—4
pokoju po lekarzu nadające się również na biuro, pierwszorzędnym domu, śródmieście, I. piętro 1 maja wynajmę. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 946

Kiekrz
stacja, wydzierżawie rok dłużej 5 pokoi, pomieszczenia gospodarskie, morze ogrodu owocowego, blisko jeziora 110 mieszkani. — Oferty Kurjer Poznański zdw 46 939

Trzy
mieszkania po 2 pokoje i kuchnia na 3 piętrze w podwórzu przy ulicy Polnej 9. Dzierżawa mieszkaniowa z 15. pól roku zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 782

4-pokojowe
słoneczne mieszkanie z wszelkimi wygodami z werandą i ogrodem w wili przy Grunwaldzkiej zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 932

4
pokojowe odstąpię, centrum. — Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 46 935

Czteropokojowe
komfortowe, już wolne. Łazarz, czynsz miesieczny wynajmę „Pawilon”. Marszałka Focha 15, zdw 47 052

5
pokojowe od 1. 5. objęcie 700 zł. — Adres Kurjer Poznański zdw 47 055

Trzypokojowe
ładne, wygodne słoneczne, czynsz niski. Warunek: przebiecie jadłokładowej. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 46 109

Siedmiopokojowe
mieszkanie, komfort, centralne ogrzewanie, parkiety, Łazarz, wolne 1 lipca. Czynsz 300 bieżąco. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 913

Mieszkania
trzypokojowe, pięciopokojowe, siedmiopokojowe wskazuje „Biuro Agrarne”. Plac Wolności 9, zdw 46 935

Mieszkanie
jednopokojowe śródmieście gospodarza roczna dzierżawa odda — „Biuro Agrarne”. Plac Wolności 9, zdw 46 934

Mieszkanie 7 pokojowe
wielkopokojowe, pierwsze piętro, słoneczne, 4 balkony, parkiety, kompletne odnowione, kapiełka majolikowa, elektryczność, pod trytykiem park Wilsona, od gospodarza za zwrotem kosztów remontu Oferty Kurjer Poznański zdw 46 801

9 SZUKA MIESZK.

5—6
dużych, czystych, słonecznych pokoi z przynależnościami najwyższej II. piętro, za cenę do 200 zł zaraz lub od 1 maja. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 097

Szukam
jednopokojowego kuchnia wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 134

Mieszkanie
3 pokojowe Jeżyce zaraz lub później zapłaci, czynsz do 2 lat zgóry. Oferty Kurjer Poznański jw 2909

4—5
pokojowego mieszkania komfortowego poszukuje. Punktualne płaćcie dzierżawy zapewnione. — Oferty Kurjer Poznański zdw 45 933

1—2
pokojowego mieszkania z kuchnią wprost od gospodarza, placę rok zgóry. Najchętniej w śródmieściu Oferty Kurjer Poznański zdw 46 506

6—8
pokojowego przy pl. Wolności — wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 503

2—3
pokoju kuchnia 1/2 roku zgóry gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 578

Dzierżawa
rok naprzód 4. 5 pokojowe, centrum I. piętro. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 381

5-cio
pokojowego mieszkania frontowe, go I. ewent. II. piętro. Jeżyce lub Łazarz wprost od gospodarza poszukuje. Oferty pod zdw 45 412 Kurjer Poznański.

Urzędnik
bankowy na stałej posadzie szuka 2—3 pokojowego mieszkania. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 520

Poszukuję
3 pokojowego mieszkania od gospodarza za rocznym czynszem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 594

2—3
pokoju parter inwalida 100% wprost od gospodarza, czynsz miesieczny Oferty Kurjer Poznański zdw 46 144

Urzędnik
państwowy (etatowy) poszukuje mieszkania dwupokojowego kuchnia wprost od gospodarza, placę zgóry. Józef Matecki Urząd pocztowy 3, zdw 46 424

Mieszkania
2 lub 3 pokojowego placę czynsz naprzód lub meblami poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 434

Poszukuję
mieszkania 5—6 pokojowego, ewentualnie dzierżawę wili z ogrodem i garażem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 451

Poszukuję
dwóch pokoi z kuchnią od gospodarza urzędnik. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 458

Pokoju
próżnego wprost gospodarza szuka młode małżeństwo. — Oferty Kurjer Poznański zdw 46 671

1—2
pokoju z kuchnią w okolicy Starego Rynku bezdzietni poszukują, czynsz 1/2 roczny. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 703

Pokój
i kuchnię, ewentualnie pokój poszukuje emeryt państwowy wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 706

Poszukuję
pokoju z kuchnią od gospodarza czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 47 047

Poszukuję
mieszkania 34, m. 3, podwórze. zdw 46 655

Wygodny
Małockiego 35, mieszkanie 2, zdw 46 639

Poszukuję
mieszkania 34, m. 3, podwórze. zdw 46 655

Wygodny
Małockiego 35, mieszkanie 2, zdw 46 639

Poszukuję
mieszkania 34, m. 3, podwórze. zdw 46 655

Wygodny
Małockiego 35, mieszkanie 2, zdw 46 639

Poszukuję
mieszkania 34, m. 3, podwórze. zdw 46 655

Poszukuję
2 pokoi z kuchnią, łazienka, garaż, przedpokojem zaraz. Zgłoszenia Rychlik, Bank Polski, zdw 46 606

Mieszkania
2 pokojowego na peryferiach Poznania zaraz, pół roku zgóry. Oferty Kurjer Pozn. rw 5 245

4 pokojowego
mieszkania centrum lub okolicy Jaśnej nie wyżej II. piętra poszukuje. Czynsz placę zgóry i regularnie. Telefon 72-55, zdw 46 953

1
pokój z kuchnią od gospodarza poszukuje solidne małżeństwo. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 817

Poszukuję
pokoju z kuchnią dla dobrze poleconego, młodego małżeństwa, najchętniej Jeżyce, komorne rok zgóry stała praca. Oferty Kurjer Poznański zdw 47 079

2—4
pokojowe mieszkanie pobliżu ul. Szkolnej poszukuje. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 40 934

Mieszkania
1—2 pokojowego od gospodarza w śródmieściu Oferty Kurjer Poznański zdw 46 924

2—3
pokojowego poszukuje punktualny płatnik ewent. zgóry. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 46 925

3—4
pokojowego mieszkania łazienka, wprost od gospodarza za czynszem miesiecznym poszukuje urzędnik, pewny płatnik, może obiać admin. domu. Oferty Kurjer Pozn jw 2931

W Puszczykowie
poszukuje 3 pokoi z kuchnią od 1 maja na stałe Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 47 073

Mieszkania
3 pokojowego z komfortem, niedaleko śródmieścia poszukuje. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 776

Mieszkania
4—5 pokojowego, tania dzierżawa, poszukuje solidny punktualny płatnik, ewentualnie zamiana na piękne 7-pokojowe. Oferty Kurjer Pozn. zdw 43 923

10 ZALAZANA MIESZKANIA

Zamienię
3 pokojowe, komfortowe, słoneczne mieszkanie (Jeżyce) na 2 pokojowe nie wyżej II. piętra — Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 432

Dwupokojowe
Łazarz, na 2—3 centrum. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 552

Mieszkanie
czteropokojowe, I. piętro, zamienie na trzy lub dwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 092

Zamienię
pokój kuchnie śródmieściu na 2 pokoje kuchnie. Adres Kurjer Poznański zdw 46 807

Zamienię
3 pokojowe, słoneczne, w wili. Rataje, miesieczne 80, na mniejsze. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 824

Samochód osobowy
4-osobowy Minerva, zamienie na dom lub parciele pod Poznaniem, z dobrą komunikacją. — Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 47 076

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
frontowy, dwuosobowy, Zielona 2, mieszkanie 6, zdw 46 096

Lepszy
pokój dwuosobowy wszelkie wygodny zaraz. Półwiejska 20, mieszkanie 10, zdw 46 159

Panu
frontowy, czysty, niekrepujący, Górna Włda 38 m. 5, zdw 42 851

Słoneczny
używaniem kuchni tanio. Małopolska 7 II, zdw 45 305

Pokój
1—2 osób elektryczność ewent. z pianinem tanio. Wierzbicze 53, mieszkanie 1, zdw 46 106

Pokój
frontowy, słoneczny odnajmę od 15. św. Marcina 64, m. 13, zdw 46 232

Frontowy
słoneczny inteligentnym panienkom od 15. korzystnie. Ogrodowa 10, m. 3, zdw 46 234

Śródmieście
frontowe pokoje umeblowane, — Kantaka 6, mieszkanie 8, zdw 46 249

Dwa
umeblowane tanio, czyste, słoneczne, frontowe, elektryczność, dla dwóch, utrzymanie — bez lub inteligentnemu małżeństwu. kuchnia, Różana 13, II, zdw 46 306

Dwóch
panów utrzymaniem 8 90 zł. Nowa 6, mieszkanie 7, zdw 46 326

Mickiewicza
34, m. 3, podwórze. zdw 46 655

Wygodny
Małockiego 35, mieszkanie 2, zdw 46 639

Wygodny
Małockiego 35, mieszkanie 2, zdw 46 639

Wygodny
Małockiego 35, mieszkanie 2, zdw 46 639

Wygodny
Małockiego 35, mieszkanie 2, zdw 46 639

Wygodny
Małockiego 35, mieszkanie 2, zdw 46 639

Pokój
umeblowany osobne wejście, inteligentnemu panu. Wiekie Garbary 48, m. 10, zdw 46 653

Pokój
umeblowany jeden dwuosobowy z utrzymaniem bez Piechocka. — Rzeczypospolitej 4, zdw 46 651

Pokój
słoneczny, frontowy I. piętro. — Waly Jana III, 9, m. 6, zdw 46 642

Pokój
umeblowany frontowy z używaniem kuchni dla małżeństwa od 15. 4. do wynajęcia. Jeżycka 46, mieszkanie 6, zdw 46 638

Frontowy
jednej dwom osobom. Seweryna Mielżyńskiego 1, miesz. 13, zdw 46 634

Słoneczny
frontowy, niekrepujący, bardzo obszerny, dwuosobowy, umeblowany elektryczność, telefon. — Plac Nowomiejski 6a, miesz. 25, zdw 46 625

Dwuosobowy
Mostowa 4, I, lewo, zdw 46 525

Pokój
Kozłowska, Focha 38, I, zdw 46 505

Pokój
lub dwa odpowiedni na gabinet dentystyczny przy pl. Wolności. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 504

Pokój
lub dwa nadające się na pracownię artystyczną przy Placu Wolności. Oferty Kurjer Poznański zdw 46 502

Panom
zaraz. Kanałowa 6, parter, praw. zdw 46 508

Pani
Łakowa 16, I, lewo, zdw 46 483

Gabinet
i sypialnia, telefon 1, 5, panu do wynajęcia. Jasna 10, miesz. 1, zdw 46 490

Pokój
Niegolewskich 14, miesz. 12, zdw 46 577

Pokój
frontowy u samotnej osoby. — Oferty Kurjer Poznański zdw 46 573

Najzdrowsza okolica

Dwa łącznie, komfortowo umeblowane pokoje utrzymaniem lub bez. Wyspańskiego 12, m. 2, zdw 47 078

Małżeństwu

lub panom, Małeckiego 27, m. 4, zdw 46 407

Pokój

elegancki frontowy, I piętro, utrzymaniem lepszej osobie zaraz wynajmie. Ratajczaka 2, m. 6, zdw 46 848

Frontowe

1-3 łącznie Małeckiego 26, m. 4, zdw 46 859

Niekrepujący

używaniem kuchni w samotnej, Małeckiego 6, m. 11, zdw 46 866

Wspólny

panience inteligentnej zaraz, Plac Nowomiejski 5, Lindnerowa, zdw 46 814

Elegancki

Słowackiego 31/33, mieszkanie 17, zdw 46 855

Niekrepujący

wszelkie wygody, Wyspańskiego 19, I. prawo, zdw 46 941

Dla małżeństwa

umeblowane oddzielna kuchnia, zaraz u niemieckiej rodziny, Polnińskich 11, mieszkanie 4, zdw 46 920

Pokoik

słoneczny Wierzbicze 53, m. 7, zdw 47 065

Niekrepujący

pokoik zaraz, Gąsiorowskich 11, m. 9, zdw 47 046

Piekary 6

parter, lewo, ładny dla 2 panów, pań, zdw 47 049

Centrum

dwuosobowy czysty, elektr. utrzymaniem bez inteligentnym Szkolna 11, m. 8, zdw 47 068

Pokój

słoneczny, elektryczność, łazienka, Słowackiego 21, m. 5, zdw 47 069

Umeblowany

niekrepujący od 15, Matejki 53, m. 10, zdw 47 058

Pokój

dla solidnego pana lub pani — Strzeme 6, m. 10, zdw 46 999

Pokój

Strzelecka 5, III, lewo, zdw 47 814

Pokój

elegancki Cieszkowskiego 8, m. 9, zdw 47 017

Pokój

dwuosobowy z utrzymaniem lub bez, Fredry 4, mieszkanie 6, zdw 46 886

Wielki

pokój na dwie osoby, Wielkie Garbary 16, mieszkanie 8, zdw 46 982

Pokój

słoneczny, niekrepujący, dobrze umeblowany dla dwóch panów, całonocnym utrzymaniem 80 zł, Chelmońskiego 2, mieszkanie 7, przy Parku Wilsona, zdw 46 806

Czysty

tanio wynajmie zaraz, Woźna 18, m. 4, zdw 46 803

Pokój

2 panom, Korzeniowska 10, II, lewo, zdw 46 802

Pokoik

Wierzbicze 39 a, m. 4, zdw 46 778

Balkonowy

słoneczny, niekrepujący, elektryczność, łazienka, przystanek tramwajowy, od 15, 4, Strzeme 6, mieszkanie 14, zdw 46 894

35

klatki schodowej, elektryczność, Chelmońskiego 4, mieszkanie 9, zdw 46 828

Działalności 2

mieszkanie 2, pokój inteligentnej pani, Pw 12 294-14.142

Umeblowany

elektryczność, inteligentnym, — Grunwaldzka 13, m. 10, zdw 47 692

12 SZUKA POKOJU**Próżnego**

samotna Oferty Kurjer Poznański zdw 46 136

Słonecznego

dwuosobowego pokoju poszukuje urzędniczka państwowa. Cena do Kurjera Poznańskiego zdw 45 557

Pokoju

dwuosobowego, niekrepującego poszukuje, Oferty Kurjer Poznański zdw 46 519

2 pokoje

przedpokojem klatki schodowej centrum panu, Zgłoszenia cena Kurjer Poznański zdw 46 518

Pokoju

klatki schodowej centrum, Zgłoszenia, cena Kurjer Poznański zdw 46 512

Pani

poszukuje pokoju niekrepującego w śródmieściu od 15, Oferty Kurjer Poznański zdw 46 479

Pokoju

w śródmieściu bez pościeli poszukuje od 15, 4 urzędniczka, Oferty z podaniem ceny, Kurjer Poznański zdw 46 876

Pokoiku

skromnego, śródmieściu do 25 zł, poszukuje pan, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 579

Pani

szuka pokoju wspólnego za 15 zł, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 975

Poszukuje

pokoju pan niekrepującym w ścieśnieniu od 15, 4, podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 46 545

Urzędniczka

szuka pokoju małego, czystego, centrum ewtl. używaniem kuchni, najchętniej w samotnej pani, Oferty Kurjer Poznański zdw 46 521

Pokoiku

używaniem kuchni poszukuje studentka, Oferty Kurjer Poznański zdw 46 463

Pokoju

słonecznego, łazienka, śródmieście poszukuje, Oferty Kurjer Poznański zdw 46 473

Urzednik

szuka mieszkania 2 pokoi kuchnia słoneczna, w Ławicy, wprost od gospodarza za dzierżawę miesieczną, Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 46 123

Pokoju

poszukuje, cena 30 złotych, Okolica Łazarz, Oferty Kurjer Poznański zdw 46 124

Pokoju

niekrepującego, słonecznego, balkonem centralnem elektrycznością, łazienka śródmieście poszukuje, Oferty cena Kurjer Poznański zdw 46 169

Student

poszukuje pokoju słonecznego, możliwie łazarz, Oferty cena Kurjer Poznański zdw 46 432

Pokoju

umeblowanego cicha praca od 10-14, Oferty cena Kurjer Poznański zdw 46 445

Pokoju

stałego przedmieście 30 zł, poszukuje emeryt, Oferty Kurjer Poznański zdw 46 457

Niekrepującego

swobodnego pokoju poszukuje urzędniczka, Zgłoszenia do Kurjera Poznański zdw 46 668

Jasny

niekrepujący, możliwie z używaniem telefonu potrzebny panu piętnastego, Oferty Kurjer Poznański zdw 46 605

Pokoiku

do 20 zł poszukuje solidny mężczyzna, Oferty Kurjer Poznański zdw 46 667

Próżnego

pokoju używaniem kuchni poszukuje małżeństwo, Oferty Kurjer Poznański zdw 46 733

Niekrepującego

poszukuje małżeństwo, Oferty Kurjer Poznański zdw 46 960

Pokoju

spokojnego, łącznie umeblowanego, przy pełnym lub częściowym doświadczeniem utrzymaniu poszukuje kupiec zbrojowy, Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 46 839

Pokoiku

taniego matka dzieckiem, Oferty Kurjer Poznański zdw 46 906

13 LOKALE**3 lokale**

centrum — oficyna zaraz do wynajęcia 31, 113 i 133 m² Informacja Adm. Domów, Górna Wilda 152, telefon 70-56, zdw 45 251

Biurowe

dwa pokoje w śródmieściu z telefonem nisko, poszukuje zaraz, Oferty Kurjer Poznański zdw 45 891

Lokal

biurowy i składnica zaraz do wynajęcia, Zwierzyniecka 8, mieszkanie 2, zdw 46 152

Ogromna piwnica

tuż przy Starym Rynku natychmiast wynajmiesz właścicieli za 125 zł, Zgłoszenia: Schubert, Małopolska 8, zdw 45 717

Ubikacje

przemysłowe 60-1100 kw, jasne także kocioł parowy, przy stacji, wydzierżawie, ewent. nieruchomości sprzedam, „Renoma”, Wielkie Garbary 1, Pw 12 016-14.57

Restaurację

oddam fachowcowi na rachunek, Kaucja 3 000 zł, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 470

Ubikacje

fabryczne obszerne do wydzierżawienia, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 471

Poszukuje

ubikacji fabrycznych parterowych ca. 200 kw, m, przy dogodnych warunkach komunikacyjnych, Jaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 46 431

Składy

ubikacje fabryczne, składowe, biura, pracownie za dzierżawę, — Św. Marcin 48, m. 4, zdw 46 713

Ubikacja

part. w podwórzu przy Św. Marcina 27, ca. 50 m kw, nadająca się na przemysł lub hurtownie zaraz do wynajęcia, Zgłoszenia w Drukarni, zdw 46 750

2 pokoje

frontowe na biura przy ul. Gwarnej, I. piętro, do wynajęcia, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 46 709

Plac

węglowy, ubikacje warsztatowe, tanio wydzierżawie, Dąbrowskiego 67, zdw 46 780

Restauracyjny lokal

wynajmie zaraz gospodarz, Woźna 1, zdw 46 893

Pokój

na biuro poszukuje z telefonem, Oferty Kurjer Poznański zdw 46 901

Skład

z urządzeniem w centrum lub z mieszkaniami do nabycia, Oferty Kurjer Poznański zdw 46 943

Ubikacji

parterowej poszukuje w pobliżu ul. Małeckiego, Oferty Kurjer Poznański zdw 47 097

Ubikacje

nadające się na biura adwokackie i handlowe wraz z przyległymi gabinetami w pobliżu Sądu Apelacyjnego i Okręgowego zaraz do wynajęcia, Adres wskazuje Kurjer Poznański zdw 46 993

14 DZIERŻAWY**Składu**

z mieszkaniem w Poznaniu poszukuje Oferty szczegółowe Kurjer Poznański zdw 45 869

W Krynicy

wydzierżawie świetnie prosperujący interes kawiarniowy, Krynica skrytka pocztowa 20, dw 3260

Dzierżawy

250-400 mórg dobrej ziemi z dobrą komunikacją z przystankiem mieszkaniem szuka b. właśc. z emskimi, Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer Poznański zdw 44 531

Wydzierżawie

zaprowadzone zakłady przemysłowe (Woj. Poznań) — Fachowcy niekonieczni, Dobre bardzo poważne zyski zaniewione, Kapitał konieczny 25 000 zł, Oferty Kurjer Poznański zdw 46 514

Wydzierżawie domostwo w Opalenicy (Woj. Poznań) nadające się na interes zbrojowy, restaurację, rzeźnię, handel bydła itp. Blizszych informacji udzieli H. Niezgodziński, Opalenica, ul. Powst. Koszaki 1, zdw 46 432

Do wynajęcia

plac i stajnia dla 6 koni od 1. VII, Dąbrowskiego 63, mieszkanie 1, zdw 45 972

Skład

z mieszkaniem do wynajęcia, nadające się na branżę szewską, garderobę męską lub spożywczo, Kościelna, Wrocław 1 a, Łopatkowa, zdw 46 591

Dzierżawy

gospodarstwa od 50-150 mórg poszukuje Lan, Mostowa 33, zdw 46 719

Dzierżawy

szukam od 50 do 300 mórg, Oferty Kurjer Poznański zdw 46 967

Szukam

dzierżawy folwarku, za inwentarz dam nieruchomości, Oferty Kurjer Poznański zdw 5 221

Nieruchomość

składająca się z mieszkania, restauracji, salki, kregielni dwutorowej i dużego ogrodu — w mieście powiatowym (okolica letniskowa) gdzie znajduje się gimnazjum i seminarium, wydzierżawie z powodu śmierci właściciela, — Korzystne warunki i przystępny czynsz dzierżawy, Potrzebna roztwórka do objęcia minimum 5 000 zł, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 47 006

Poszukuje

ubikacji w suterenie na wytwórnię zaraz, Oferty Kurjer Poznański zdw 47 629

Warsztaty

garaż dla każdego przedsiębiorstwa do wydzierżawienia, Głobisz, Kwiatowa 4, zdw 46 785

15 LETNISKA**„Miłowody“**

Jeśli jesteś wyczerpany nerwowo i cierpisz fizycznie i psychicznie — lecz się — jedynie skutecznie sposobami naturalnymi Zakład przyrodolecznictwa „Miłowody” lecz skutecznie choroby wewnętrzne i nerwy w doleczalnym, zabiegami elektrycznymi, oraz kąpielami leczniczymi, Cena ryczałtowa pobytu i zabiegów leczniczych za 21 dni 250 zł Pisz dziś jeszcze do Zakładu przyrodolecznictwa „Miłowody” poczta Oborniki, Wielkopolska, — Idealne warunki dla wypoczynku, dw 3119

Chronicznie

chorzym, niezakaźnym, pobyt stały, tanio Lecznica „Salus”, Kraków, nw 9776

W leśniczówce

poszukuje pokoju od maja do sierpnia u samotnych, Zgłoszenia z podaniem warunków do „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 54.230, Pw 12 211-54.280

Emanatorium

Padowe w Inowrocławiu wróci wam siły, nw 9796

Od

1. 5. przyjmujemy się letników na dogodnych warunkach Zakład Siostr Zanymyśl, Szoda, telefon 22, Znaczek na odpowiedź, zdw 46 930

16 OSOBISTE**Tancerki**

z Bydgoszczy wyzywam zwrotu lalek lub ścigam policja, zdw 46 650

Nenufarku

kochany wrócićm zdrow, Liety odebrałem Pisz kiedy wracasz, Twój steskiorny Łobuz, zdw 46 467

Antek

jest zawsze ten sam, zdw 46 435

Kupiec

w krytycznym położeniu, zupełnie zrujnowany, chorowity z 4 mało letniem, dziećmi prosi Szlachetnych Państwa o łaskawe poparcie w odzieży obuwu i bieliznie i łaskawie zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 45 406/7

Unieważniam

wykas osobisty i legitymację Urzędu Pośrednictwa Pracy, Kłatta Stanisław zdw 47 012

Przeprowadziłam się

się z Placu Wolności 3, m. 10, na Wały Zygmunta Starego 6, m. 5, Zofia S., zdw 46 947

Maryleczko

spotkam się dzisiaj w milej kawiarni kawiarence na kolożu z danieciem Półwiejska 17, Bron, zdw 47 043

Wzywam

p. Ludwika Śniadego, dawn. zamieszkałego Strzelecka 23, o odebranie mebli i zapłacenie kosztów składowego do dnia 14. bm. Przetarg mebli odbędzie się 16. bm. „Przewóz - Składowo” Poznań, Wieżowa 10, zdw 46 917

20 LICYTACJE**Licytacja**

Dnia 15 kwietnia 1932 o godz. 11 odbędzie się na tutejszej stacji w Ekspedycji towarowej publicznej licytacja 6 skrzyń smalcu waż. 172 kg, P. K. P. Eksp. Tow. Poznań Tama Garbarska, zdw 46 844

Licytacja

W dniu 11 kwietnia b. r. o godzinie 12.00 w ekspedycji towarowej Poznań (miejscowe zbiorne ubikacje magazynierów, wolne tory) odbędzie się publiczna licytacja — 1 wagon węgiel kamienny kostka I, wagi 15 000 kg, za natychmiastową zapłatą, Ekspedycja towarowa Poznań, zdw 46 838

21 ZGUBY**Podczas**

pobytu w Poznaniu dnia 7-go kwietnia b. r. zaginęły w tramwaju nr. 1 dokumenty służbowe. Znalazcę bardzo proszę o odesłanie tych dokumentów do gimnazjum państwowego w Szamotułach za wynagrodzeniem 25 zł, zdw 46 538

Zginiął

kanarek odciać za wynagrodzeniem Poznańska 59 I zdw 46 741

Zgubiono

złoty zegarek brzośkowy 8-go kwietnia, Pl. Nowomiejski — Wały Jagiello wzięte w tramwaju nr. 8, Uczciwego znalazcę upraszam o zwrot za wynagrodzeniem 20 zł, Lisowska, Wały Jagiello 20, zdw 47 112

22 ROZMAITE**Witold Leworski****Obrazy i oprawa****tylko Wrocławska 36**

Inteligentny
przystojny, lat 35, szuka młodej przyjaciółki. Dyskretna, z wykształceniem. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 710

Współnika
z gotówką do kawalerki poszukuje sympatyczną szatynkę, lat 37. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 810

Panna
lat 47 własne umiłowane mieszkanie, gotówka, pozna urzędniczka. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Pozn. z dw 46 608

Kawaler
posiadający przedsiębiorstwo przemysłowe w Poznaniu, w pełnym ruchu, wartość zł 250.000 bez długów, poszukuje żony. Pannie lub bezdziejnej wdowie lat 35 z majątkiem 40—50 tys. racza swe oferty ewil. z foto grafia z całym zaufaniem nadesłać do Kurjera Pozn. z dw 46 590

Administrator
agronom bez nalogów szuka panny nie nowoczesnej z posagiem 30 tysięcy. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 761

Pana
przedniak na stałej posadzie w celu matrymonialnym pozna szatynkę nie biedną. Oferty do Kurjera Poznańskiego z dw 46 700

Pani
z towarzystwa kojarzy dyskretnie małżeństwo lepszych sfer. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 878

Wdówka
po lekarzu bezdziejna, przystojna lat 40 z gotówką 100.000 i wilią widzieć zamąż. Najchętniej sędzia lub lekarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 46 556

Mężczyzna
w starszym wieku posiadający mieszkanie zapozna kobietę. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 501

Handlowiec
lat 25 żeni się. Zgłoszenia z podaniem posagu do Kurjera Poznańskiego z dw 46 544

Znajomości
ulatwiam honorowo w celach matrymonialnych wszelkich sfer. — Partie poważne. Wąły Zygmunta Augusta 4. m. 9. z dw 47 008

Kawaler
po trzydziestce na stanowisku z majątkiem 45 tysięcy, dochodem 70 złotych miesięcznie zapozna przystojną pannę do lat 26, wysłanego wzrostu z majątkiem. — Oferty uprasza się do Kurjera Pozn. z dw 47 015 Pośrednicy wyłączeni z dw 47 015

Biuro
Rekord "zabawa" sprawach matrymonialnych. Skarbowa 15. Telefon 40-18. z dw 46 797

Sędzia
Polak, katolik. Wielkopoleńczyk. lat 37, szuka młodej żony. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 789

Gospodarna
młoda, posiadająca kilka tysięcy. Wydział zamąż. Oferty Kurjer Poznański z dw 47 090

Sympatyczny
na stałej posadzie zawrę znajomości. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański z dw 47 091

Dla
siostroznicy panny, intel., wzrostu wysoki, muzyk, która pragnie większy majątek ziemski na Pomorzu poszukuje dzielnego przystojnego agnoma, lat około 30, z większym majątkiem w gotówce. Cel matrymonialny. — Oferty do możliwości z fotogr. przyjmujecie Kurjer Pozn. z dw 47 131

24 NAUKA

Łaciny
greki, francuskiego udzieli. Oferty Kurjer Poznański z dw 45 918

Do gimnazjum
wszystkich klas przygotowuje zbiorowo, miesięcznie 14 złotych. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 46 333

Angielka
udziela lekcji. Oferty Kurjer Poznański z dw 45 182

Stud. medycyny
potrzebny (a) do korepetycji bakteriol. i anatom. od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. z dw 46 493

Tańców wyucza bezkonkurencyjnie
Szczerkówna
Rzeczypospolitej 9 I. piętro. z dw 46 194

Akademik niemiecki
udziela niemieckiego
lekcji i konwersacji Oferty Kurjer Poznański z dw 46 417

Kroju
szycia wyucza pod gwarancją. — Szopkańska, Marcin 18. z dw 46 622

Pięknie pisać
naucze w kilku lekcjach. Poprawiam zepsute pismo. Gnatczyńska, Długa 11. z dw 46 937/38

Profesor gimnazjum
udziela lekcji w zakresie gimnazjum. przygotowuje do egzaminów wstępnych i umiłowca. Specjalność łacina, greka, niemieckiego, historia. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 818

Korepetytor
do 4 humanistycznej. Warunki zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 47 059

Angielka
wyucza gruntownie łacinę. Ratajczaka 11 a. m. 117. wejście 8. z dw 47 053

Gwarancja promocji
Pomocy nauczycielka łaciny nauczycielka. Aleje Marcinkowskie-go 19. m. 7. z dw 46 783

25 MUZYKA

Fortepian
do ćwiczeń łacinę. Marsz. Pocha 70 mieszkania 5. z dw 46 212

Lekcyj
fortepianu udziela nauczycielka Ratajczaka 10. I. z dw 45 930

Pianino
oddam w najem. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego z dw 46 170

Muzyków
pierwszorzędnych. — Klarnciste (Saksfony) — Violoncelliste — (Trąbki) poszukuje Oferty Kurjer Poznański z dw 46 488

Czarliński
nauczyciel muzyki — (fortepian, skrzypce). Kwistowa 11. parter z dw 46 714

Student
starszy udziela skutecznie korepetycji. Oferty Kurjer Pozn. z dw 46 618

Poszukuje
lekcji fortepianu. Zgłoszenia z ceną Kurjer Pozn. z dw 46 612

26 ROZRYWKA

Kino Tęcza
wyswietla „Sen o miłości”. z dw 46 795

Kino Aurora
Douglas Fairbanks i Rozetane żywiły. z dw 46 914

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Biuralistka
krytycznym położeniu szuka zajęcia także bony ekspedientki. — Oferty Kurjer Pozn. z dw 45 879

Prawnik
od dwóch lat bez pracy, nie korzystający z żadnej zapomogi, sierota, w ostatniej chwili wycofać z rozpacz prosi łitość, w serca o pomoc w wyszukaniu posady, korepetycji ewentl. o doradztwo pomoc pieniężną, czy też w starciu ubranu, butach, bieliznie i t. p. Zgóry dziękuję. Łaskawe zgłoszenia przyjmujecie Antoni Wiśniowski Zakopane. Kościeliska 89. z dw 45 418

Podróżujący
branży żelaznicy długoletnia praktyka. województwo poznańskie, pomorskie, dobrze zaprowadzony poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański z dw 49 407

Małopolanka
z dobrymi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego od 15. 4. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 195

Szofer
władający płynnie językiem francuskim, polskim, niemieckim szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 46 103

Sierota
młody ślusarz mechanik poszukuje jakiegokolwiek posady, miejscowości obojętnej. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 318

Bona
muzykalna z francuskim, znająca szycie i robotki, z dobrymi świadectwami poszukuje posady do dzieci. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 46 093

Książkowy
poszukuje posady kaucja, dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 112

Kierownik
tartaku poszukuje posady książkowego, woźnego, kłesenia. kaucja dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 111

Panienka
zdrowa, z dobrej rodziny, przyjmie posadę do dzieci od 15. 4. lub 1. 5. w majątku lub w Poznaniu. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego z dw 46 254

Dziewczyna
umiejająca gotować, poszukuje posady do wszelkich prac domowych. Łaskawe oferty Kurjer Poznański z dw 46 257

Kuchmistrz
rutynowany fachowiec z dużych domów prosi o ofiarowanie posady od 15 maja lub 1 czerwca w majątku restauracji lub innym przedsiębiorstwie. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego z dw 46 364

Osoba
w średnim wieku spokojna i sumienna zna wszelką pracę domową także hodowlę drobiu ma dobre świadectwa i polecenie szuka posady gospodyni kucharki. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 46 365

Rządca
lat 48 rutynowany rolnik, posiadający chłubne świadectwa, poszukuje posady zaraz lub później jako samotny lub żonaty. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego z dw 45 534

J. Wielmożne Panie
mam zaszczyt zawiadomić, że założyłem pracownię sukien, kostjumów i okryć damskich. Zadaniem moim będzie zadowolić najwybredniejsze wymagania. Ceny przystępne.
Z poważaniem
Franciszek Olszewski
b. krojczy firmy Bogusław Herse
Fr. Ratajczaka nr. 14,
m. 18. I. piętro, tylna oficyna.
zw 14 181

Młodzieniec
lat 18, syn uczciwych rodziców, znajdujący się bez środków do życia prosi łitościwych pracodawców o jakakolwiek pracę. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 560

Pielęgniarka
niemowlat kwalifikacjami z długoletnią praktyką, szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 46 587

Dziewczyna
poszukuje posady do wszelkich prac domowych od zaraz. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 507

Technik budowlany
z kilkoletnią praktyką w przedsiębiorstwie budowlanym poszukuje posady, względnie zajęcia rodzinnego. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 46 584

Dziewczyna
pracowita z dobrymi poleceniami szuka posady do wszystkiego. — Oferty Kurjer Poznański z dw 46 583

Poszukuje
posady na prowincji. Złote 300 zł kaucji branza obojętnej. Oferty do Kurjera Poznańskiego z dw 46 582

Krawcowa
dobrym krojem szyje poza dom. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 572

Dla
mej córki, lat 16 mającej chęć wyuczyć się eksp. rzeźniczej w Poznaniu, z całym utrzymaniem szukam miejsca. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 46 571

Pomocnik
dobrze obeznany z probiernią, restauracją i składem kolonialno-deliikat, poszukuje zaraz posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 9 815

Dziewczyna
uczciwa, pracowita, z gotowaniem, szuka posady do lepszego domu, miejscowości obojętnej. — Oferty Kurjer Pozn. z dw 46 698

Praczką
szuka prania. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 809

Gospoia
w średnim wieku, z dobrymi poleceniami, przyjmie posadę od zaraz lub 15. Oferty do Kurjera Poznańskiego z dw 46 808

Krawcowa
bielizniarka na damską i męską bieliznę oraz kitle zawodowe, znająca krój poszukuje pracy. — Oferty Kurjer Pozn. z dw 5248

Wdowa
inteligentna, poszukuje posady gospodyni do samotnej osoby. — Miejscowość obojętnej. Oferty Kurjer Pozn. z dw 46 663

Ogrodnik
lat 24 poszukuje posady zaraz. — Oferty do Kurjera Pozn. z dw 46 669

Posługaczka
uczciwa szuka na południu. — Oferty Kurjer Pozn. z dw 46 621

Dziewczyna
poszukuje posady od 15. do wszystkiego z gotowaniem. — Oferty Kurjer Pozn. z dw 46 611

Z wykształceniem średnim
dłuższa praktyka biurowa (również u adwokata) pisanie biegle na maszynie szukam zajęcia biurowego, ewentualnie jako lektor, ka osoby starszej lub chorej, tylko od godziny 2 giej. Warunki bardzo umiarkowane. Łaskawe zgłoszenia Kurjera Pozn. z dw 46 658

B. kierownik
wydziału w Tow. Akc. (5 lat), żonaty, wykształcenie gimnazjalne, obeznany z wszelkimi pracami biurowymi, dobry korespondent, język polski i niemiecki, dobry automobilista, poszukuje posady jako sekretarz lub urzędnik czy też (gdz) w krytycznym położeniu) jako szofer, ekspedient. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 564

Służąca
z samodzielnym gotowaniem poszukuje posady do 15. 4. w mieście lub na wylaz. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 556

Książkowa korespondentka
samodzielną, rutynowaną z kilkoletnią praktyką w poważnych firmach, znajomością wszelkich prac biurowych i pisanem na maszynie przyjmie posadę od 1. 5. ewil. później. Pierwszorzędne świadectwa — polecenia. Miejscowość obojętnej. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 46 586

Krawcowa
zdolna poszukuje pracy w domach. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 527

Poszukuje
jakiegokolwiek posady stawie kaucji do 1500 zł. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 524

Aptekarz
przejmuje zastępować krótsze i dłuższe. Kłaczynski, major apt. emer. Poznań, ul. Kochanowskiego nr. 5. z dw 46 539

Dziewczyna
lat 21 szuka posady do wszystkiego z dobrymi świadectwami zaraz lub 15. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego z dw 46 536

Technik budowlany
młody pracowity, szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. z dw 46 532

Dziewczyna
kochająca dzieci szuka posady zaraz lub 15. Łaskawe oferty Kurjer Poznański z dw 46 535

Książkowa
kasjerka 11 lat praktyki bardzo dobre świadectwa, poszukuje posady w większym majątku. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego z dw 46 531

Dziewczyna
cośkolwiek gotowaniem poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 46 538

Absolwent
szkoły handlowej, znający książkowość, korespondencje, stenografię oraz pisanie na maszynie, poszukuje posady praktykanta. Oferty Kurjer Pozn. z dw 47 083

Młynarz
kawaler, dzielny, energiczny, samodzielną poszukuje stałej posady. Świadectwa dobre. Zgłoszenia Stanisław Ożekała, Gulcz, powiat Czarnków. z dw 47 081

Cholewkarz
modelarz, przykrawacz, pierwszorzędna siła poszukuje posady, Łaskawe oferty kierować pod z dw 46 106

Panienka
z kwalifikacjami seminarjum nauczycielskiego oraz pół roku szkoły handlowej, przyjmie posadę uczennicy w biurze. Krzesiny nr. 28. z dw 46 426

Rutynowany
masarz (różnik), Polak z Berlina, lat średnich wszechstronnie wykwalifikowany we wszystkich działach zawodu poszukuje posady wermistrza lub pomocnika na skromnych warunkach. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 430

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego od 15. Oferty Kurjer Pozn. z dw 46 436

Sierota
poszukuje posady ekspedientki do składu piekarskiego lub cukierskiego. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 433

Książkowa
maszynistka poszukuje posady, wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 441

Poszukuje
jakiegokolwiek pracy obojętnej w jakim zawodzie. Na zadanie kaucji 2—4.000 zł. Adres Kurjer Poznański Stary Rynek z dw 5167

Szukam
posady do szycia do pomocy krawcowej lub krawca. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 711

Architekt
doświadczony fachowiec, biegły w sprawach administracyjnych, zajmuję się nie pobocznie administracją, konserwacją zabudowanych nieruchomości w Poznaniu i okolicy. Wynagrodzenie umiarkowane. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod z dw 46 712

Szofer — służący
samotny, dobre świadectwa, poszukuje posady. Stanisław Hofa, Duszniki, powiat Szamoty. z dw 47 098

Młodsza
dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego od 15. 4. lub 1. 5. Oferty Kurjer Pozn. z dw 46 672

Dziewczyna
starsza poszukuje posady do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 676

Dziewczyna
z lepszego domu, poszukuje posady z cościółkiem gotowaniem, najchętniej do dwójga osób. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 683

Praczką
akuratna, czysta, poleca się. Zgłoszenia Kurjer Pozn. z dw 46 689

Panienka
inteligentna poszukuje posady uczennicy w cukierni, piekarni lub rożniowni. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 693

Kuchmistrzynie gospodyn
z bardzo dobrymi świadectwami, dłuższą praktyką, poszukuje posady zaraz lub później. Uwzględniam oferty tylko z majątków, hoteli i kasyn oficerskich. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 595

Dziewczyna
skromna i uczciwa z dobrymi świadectwami szuka posady do wszelkich prac domowych z gotowaniem od 15. 4. lub 1. 5. 32. Oferty do Kurjera Poznańskiego z dw 46 464

Pokojuowa
znająca cościółkiem gotowanie przyjmie posadę jako pokojową lub do wszystkiego, najchętniej u samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 475

Młoda
gospodyni skromne warunki, poszukuje posady u jednej osoby. Oferty Kurjer Pozn. z dw 46 551

Nauczycielka
rutynowana francuskiego, muzyki polskiego (starsza), obowiązkowa sumienna poszukuje miejsca. Warunki skromne. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 800

Książkowy
poszukuje posady większym majątku, kaucja dobre świadectwa. Oferty Kurjer Pozn. z dw 46 123

Ogrodniczka
samodzielną, szkoła „Tabor”, obznajmiona ze wszystkimi działami ogrodnictwa wzorowego poszukuje posady zaraz prowadzić winnice, ogrody, gospodarstwo wiejskie domowe. Zgłoszenia Pierwszorzędna ogrodniczka. Ochrona kobiet, Pocha 21. Poznań. z dw 46 002

Wdowa
po oficerze poszukuje posady zarządu kasyna lub szpitala. Zna doskonale wykładowa kuchnię i gospodarstwo domowe. — Oferty Kurjer Poznański z dw 46 006

Żelazniak
dobry fachowiec po wojskowej przyjmie posadę za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 547

Maszynistka
poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 522

Starsza
dziewczyna do wszystkiego z dobrymi świadectwami szuka posady do 15. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 540

Posługaczka
uczciwa poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 523

Kucharz
biegły w swym zawodzie szuka posady zaraz w restauracji lub na wies. Zgłoszenia Kurjer Pozn. z dw 46 974

Dziewczyna
samodzielną z gotowaniem do prac domowych, uczciwa, pracowita 15. 4. prywatnie lub restauracji. Oferty Kurjer Pozn. z dw 2925

Praczką
czysta poszukuje do hotelu lub restauracji. Oferty Kurjer Pozn. z dw 2926

Poszukuje
posady do szycia swetrów, maszyną własną. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 47 061

Przychodnia
starsza z dobrym gotowaniem w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 100

Poszukuje
posługi lub prania. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 333

Służąca
starsza z dobrymi świadectwami z gotowaniem i praniem, najchętniej do 2 osób poszukuje posady od 15. 4. Oferty Kurjer Pozn. z dw 47 057

Praczką
poza dom 5 zł dziennie. Zamkowa 5, mieszkanie 12. z dw 46 995

Poszukuje
posługi albo na stałe. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 997

Przychodnia
do dzieci lub na stałe. Oferty Kurjer Pozn. z dw 46 993

Młodszy
pomocnik gastronomiczny poszukuje posady za kaucją 200 zł z raz lub później. Oferty Kurjer Poznański z dw 47 105

Registratorka
z długoletnią praktyką adwokacką poszukuje zaraz posady. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. z dw 47 126

Sumienna
posługaczka, z dobrymi poleceniami, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 805

Rządca gospodarczy
w młodszym wieku, zamierzony w swym zawodzie, całkiem oddany powierzonemu warsztatowi, z dobrymi referencjami, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. z dw 46 790

Higienistka
z dłuższą praktyką u lekarza dentysty, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia proze do Kurjera Poznańskiego z dw 46 831

Pielęgniarka
z długoletnią praktyką, dobrze połączona, szuka posady do niemowlęcia zaraz lub później, wymagania skromne głównie traktowania. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. z dw 46 994

Panienka
umiejająca wykonywać perskie dywany szuka jakiegokolwiek posady w dom lub pokojowej. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 191

Posługi
z gotowaniem od 15. 4. poszukuje. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 855

Dziewczyna
z prowincji lat 16, poszukuje posady do wszystkiego lub dziecka bez gotowania. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 46 869

Kucharka
starsza, zna dobre gotowanie, która była w lepszym domach poszukuje samodzielną posadę od 15. 4. lub 1. 5. u lepszego państwa. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 868

Poszukuje
posady pokojowej lub do wszystkiego 15. 4. Oferty Kurjer Poznański z dw 46 942

Sekretarka-kasjerka
niemieckim obojętne odpowiednie zajęcia także zarząd. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 46 929

Posługaczka<

Gospodyn
poszukuje posady Oferty Kurjer
Poznański zdw 45 987

Inteligentna osoba
znająca samodzielnie gotowanie,
prace domowe szuka posady —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 46 007

Pozłotnik
poszukuje pracy kocielnej i sa-
nowej. R. Szumowski. Poznań.
Główna Włada 42, m. 4. zdw 46 000

Dziewczyna
młodsza, uczciwa, pracowita po-
szukuje posady do wszystkiego
lub do dzieci. Oferty do Kurjera
Poznańskiego zdw 46 637

Pomocnik
branży kolonialnej, restauracji
poszukuje jakiegokolwiek posady,
gwarancja 500 zł. Oferty Kurjer
Poznański zdw 46 635

Dziewczyna
z długolentami świadectwami
szuka posady z gotowaniem. —
Oferty Kurjer Poznański
zdw 46 567

Dziewczyna
z lepszej rodziny z bardzo dobrem
gotowaniem, pieczeniem poszuku-
je posady tylko w lepszym domu.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 566

Wiejska
dziewczyna powyżej 20 lat szuka
posady. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 46 526

Dzielnia
podręczna szuka posady u kraw-
ca miarowego. Oferty Kurjer
Poznański zdw 46 517

Posługaczka
poszukuje posady Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 46 213

Służąca
poszukuje posady do wszystkiego.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 114

Inteligentny
starszy pan szuka posady jakiej-
kolwiek. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 46 160

Dziewczyna
z gotowaniem do wszystkiego szu-
ka posady zaraz lub 15. Oferty
Kurjer Poznański zdw 46 150

Kupie
urządzenie do wyrobu musztardy
A Nagórski, Gdynia-Chylonia
poczta Gdynia 4, dom własny.
Również dobrego fachowca
do wyrobu musztardy poszu-
kuje się. zdw 14190

Kupiec
podróżujący branży kolonialnej,
cukierków i wódczanej, długolet-
nia praktyka woj. poznańskie,
pomorskie, dobrze zaprowadzony
szuka posady przedstawiciela lub
słownika kierownika. Zgody i
tem podobne. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 45 109

TEATRY

Teatr Polski: Dziś — „Omal-
nie noc poślubna”, — pre-
mjera.

Niedziela, 10. 4. — Godz. 15:
„Romeo i Julia”.
Godz. 20: „Omal nie noc
poślubna”.
Poniedziałek, 11. 4. — Spra-
wa honorowa.

Teatr Wielki: Dziś — „Faust”.
Występ J. Dębickiej i A. Go-
łębiowskiego.
Niedziela, 10. 4. — Godz. 3:
„Rozwódka”. Ceny niższe.
Godz. 8: „Królowa Kina”.
Występ Wł. Bratkiewicza.
Ceny miejsc od 0.75 do 4.50.

Teatr Nowy: Dziś — „Marius”.
Niedziela, 10. 4. — Godz. 8:
„Marius”.
Poniedziałek, 11. 4. — „Ma-
rius”.

Teatr Narodowy: Niedziela,
10. 4. — Godz. 17 i 19: „Pan
Wołodyjowski” (Hajduczek)

DZISIAJ W KINIE

Aurora: Douglas Fairbanks i
„Rozpętane żywioły”.
Apollo: „Zemsta Nietoperza”.
Colosseum: „Chata Wujka To-
ma”, wersja dźwiękowa.
Corso: „Wyspa zatopionych
okrętów” i „W krainie sre-
brnych lisów”.
Metropolis: „Król Bulwarów”.
Ulica: „Baśń miłości”.
Odeon: Maurice Chevalier.
Orzeł: „W tajemniczym wó-
wozie” i „Musisz się ze mną
ożenić”.
Roxy: „Szpiendy”.
Renaissance: Dafnis i Chloe.
Słońce: „Dwa serca biją w
walcu takt”.
Stinks: „Kobiety z przeszło-
ścią”.
Tęcza: „Sen o miłości”.
Uśmiech: „Król Królów”.
Wilsona: „Madame Dubarry”.

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje posady
u bezdzietnego małżeństwa. Oferty
Kurjer Poznański zdw 46 146

Panienska
do dzieci poszukuje posady —
Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 179

Dziewczyna
poszukuje posady małym wy-
nagrodzeniem. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 46 131

Służąca
do wszystkiego cośkolwiek goto-
waniem poszukuje posady. Oferty
Kurjer Poznański zdw 45 121

Posługaczka
poszukuje posady zaraz. Oferty
Kurjer Poznański zdw 46 252

Prasowaczka
poszukuje posady do prasowania.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 251

Dziewczyna
uczciwa szuka posady od 15
kwietnia. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 46 260

Wychowawczyni
kochająca dzieci, dobrą swia-
dectwami, poszukuje posady.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 46 295

Robotnik
z kancją 800 zł poszukuje posady
zaraz. Łaskawe oferty Kurjer
Poznański zdw 46 296

Panienska
poszukuje posady do dzieci lub do
składu. Łaskawe oferty Kurjer
Poznański zdw 46 297

Dziewczyna
do dzieci możliwie na wyjazd po-
szukuje posady. Oferty Kurjer
Poznański zdw 46 354

Fotograf
retuszer poszukuje posady Ła-
skawe oferty Kurjer Poznański
zdw 45 424

Rządca
samotny, lat 29. Poznańczyk, z
dobrą praktyką w kulturalnych
majątkach, obeznanym w uprawie
ciężkiej i lekkich gleb poszukuje
posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 45 622

Młodszy
pomocnik fryzjerski szuka posady
zaraz. Oferty Kurjer Poznański
zdw 45 845

Kasjer - hodowca
poszukuje odpowiedniej posady w
majątku Łaskawe zgłoszenia do
Kurjera Poznańskiego zdw 46 089

Sekretarz
adwokacko, notarialny z długo-
letnią praktyką poszukuje posady
od 15. 4. wzd. 1. 5. 32. Zgło-
szenia Kurjer Poznański
zdw 46 026

Pracznia
szuka prania. Św. Marcin 46. mie-
szkanie 10. zdw 46 211

Krawcowa
domowa szuka posady z całkowi-
tym utrzymaniem. Oferty Kurjer
Poznański zdw 46 197

Małopolanka
posługaczka, czysta, uczciwa po-
szukuje posady albo prania naj-
chętniej na Łazarzu w lepszym
domu. Oferty Kurjer Poznański
zdw 46 143

Szukam
posady przychodniej gotowaniem
lub posady z gotowaniem Oferty
Kurjer Poznański zdw 46 411

Uczciwa
dziewczyna szuka posługi przed
południem. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 46 095

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje posady
od 15. Oferty Kurjer Poznański
zdw 46 178

Młodszy
pomocnik z branży żelaza i sprze-
tów kuchennych poszukuje jakiej-
kolwiek posady. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 46 173

23 WOLNE MIEJSCA

Française
recommande pour la compagne 2
enfant peut s'adresser. Kurjer
Poznański zdw 46 215

Ucznia
do warsztatu elektromechanicznego
przyjme za wyżywieniem 300—500
zł. gwarancja urządzenie
warsztatowe. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 46 990

Posługaczka
czystym praniem godzinę połud-
niową potrzebną Solacz. Warun-
ki Kurjer Poznański zdw 46 983

Drogerja
przyjme ucznia z dobrej rodziny
z lepszym wykształceniem szkol-
nym. Oferty Kurjer Poznański
zdw 46 977

Dziewczyna
czysta tylko dobrą świadec-
twami do wszystkiego z dobrem
gotowaniem, znająca język pol-
ski, niemiecki, potrzebna od 15. 4.
albo później. Ul. Poczta 5. mie-
szkanie 8. Pw 12 238-54.321

Inteligentna
panienka dobrej prezencji, do
pracy domowej samotnego leka-
rza - dent. wzamian nauki tech-
niki dentystycznej potrzebna. Zyg-
ciors, podobizna, ekspedycji Ku-
rjera Pozn. dw 3 277

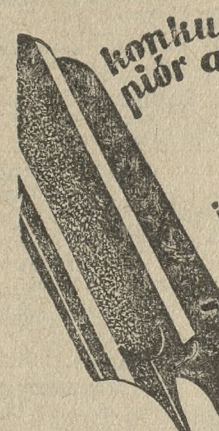
Poważna firma
poszukuje jeszcze kilku panów
inteligentnych do lekkiej pracy
na Poznań i prowincję. Zgłaszać
się mogą tylko z dobrą prezencją
w poniedziałek rano od godziny
10 do 12. ul. Cieszkowskiego 9.
m. 2. zdw 45 917

Osobę
rzutka do spółnictwa poszukuje
starszy kawaler, do dobrze pro-
sperującego przedsiębiorstwa cen-
trum Poznania, z gotówką około
2 000. Oferty Kurjer Poznański
zdw 47 100

Domokrążnych
na towary krótkie. Wekże Ku-
rjer Poznański zdw 45 657

Potrzebna
dziewczyna cośkolwiek gotowa-
niem do wszystkiego najchętniej
sierota. Zgłoszenia Cyrankowska
Poznańska 51. restauracja
zdw 46 978

*konkurencja dla
pior angielskich
jest nasza
nowa serja
wyrzecz-
gatunku*

record
K. Wasilewski i Ska
nr 9 802

Panienska
uczciwych rodziców biegła w
sprzedaży z kancją 300 zł po-
sada stała, samodzielna poszu-
kuje zaraz. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 46 199

Fryzjerka
dobra siła potrzebna 15 kwietnia
podać warunki. Piechocki Cho-
dzież. nw 9813

Agentka
młodszej poszukuje miasto Po-
znań, dobry dochód stała posada.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 45 883

Krawcowa
samodzielna na lepsze płaszcze
i kostiumy konfekcyjne potrzebn-
a. Seweryna Mielżyńskiego 22.
miesz. 24. zdw 46 757

Panienska
młodsza znająca pisanie na ma-
szynie potrzebna do biura praw-
niczego. Oferty Oredownik Wiel-
kopolski r 5229

Poszukuje
krawcowej w dom. Dolata. Za-
górce nowe. bl. 4. r 5244

Pracę
poza dom otrzyma obuwnik za-
raz. Pocha 65. zdw 46 921

Potrzebna
służąca samodzielna, powyżej lat
czterdziestu, uczciwa sumienna
znająca dobra kuchnie zaprawy,
pranie prasowanie do dwóch
osób. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdw 46 936

Chłopiec
starszy z własnym rowerem po-
trzebny. Tygodniówka 12. Św.
Marcin 27. mieszkanie 9. zdw 47 099

Sługa
do lat 16 ze wsi zaraz. Poznań.
Za Bramką 12 b — 8. zdw 47 042

Chłopak
uczniwy od 16—18 lat znający
wszelką pracę w rolnictwie na
20 morg. pensja 20 zł. oraz chłop-
ak od 14 do pasenia bydlę od
1. 5. potrzebni. Zgłoszenia Ore-
downik Wlkp. zdw 46 315

Dziewczyna
14 letnia pód dnia do dzieci po-
trzebna. Jeżycka 42. zdw 46 568

Panie
chce uczyć się szycia bezpłat-
nie mogą się zgłosić. Ul. Mar-
szalka Pocha 111. miesz. 18.
zdw 46 796

2
pomocników szwajskich na dobrą
pasową robotę potrzebn. Infor-
macje Szwajcarska 23. m. 3.
zdw 46 812

Pomocnik
krawiecki potrzebny. Kanałowa
1. Buško. zdw 46 746

Posługa
za mieszkanie lub przychodnia.
dobre gotowanie, pranie, swia-
dectwa. Szewska 15 m. 8. godz.
2.30—4 niedziela. zdw 46 563

Akcje „Tri“
kupie uwzględniam najniższą ce-
nę. Oferty Kurjer Poznański
zdw 46 515

Krawcovej
do meskiej bielizny poszukuje.
Adres Kurjer Pozn. zdw 46 452

Mamka
potrzebna. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdw 46 353

Fryzjerka
dzielnia potrzebna na stałą posa-
dę zaraz lub później. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 46 400

Agentów
inteligentnych wyrwałych po-
szukuje się na Poznań i większe
miasto do sprzedaży wag auto-
matycznych używanych w skła-
dach. Ceny wybitnie konkuren-
cyjne. Odszkodowanie prowizyj-
ne. Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 46 402

Nowoczesną technikę warsztatową
Sprawozdania z organizacji zaw.
Zmiany ustawodawstwa przem.
Poradę zawodową i prawną
przyznosi
Rzemieślnikowi
czasopismo fachowe
Warsztat Metalowy
miesięcznik. Bogato ilustrowany. Działy: ślu-
sarski, blacharski, instalatorski, samochodowy
i spawalnictwa. Corocznie bezpłatnie „Kalen-
darz kieszonkowy”. Prenum. kwartalna zł 3,—.
Oprócz tego ukazują się: „Przegląd Stolarski”,
„Gazeta Malarska”, „Powszechna Gazeta Fry-
zjerska”, „Przegląd Krawiecki”.
Numery okazowe bezpłatnie — wysyła Wydawca
PAR Polska Agencja Reklamy
Franciszek Krajna, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11

Krawcowa
ekspedientka potrzebna. skład
płaszcz damskich Kramarska 17.
W. Gruszczyńska zdw 46 880

Służąca
dobre gotowanie potrzebna. —
Nitecka Ślusarska 7.
zdw 46 879

Służąca
z dobrem samodzielnym gotowa-
niem potrzebna zaraz. Św. Woj-
ciech 31. miesz. 10. front.
rw 5233

Marszałka
zdolna może się zgłosić od zaraz.
Hurtownia kapeluszy. Wroniec-
ka 24. rw 5222

Wykwalifikowanych
administratora leśn czego urząd-
nika kasjera pisarza posiadają-
cych najlepsze referencje poszu-
kuje Oferty od nasami swa
deciw Kurjer Pozn zdw 46 626

Murarzy
spiesznie poszukuje Adres Ku-
rjer Pozn. zdw 46 614/15

Stróż
za pożyczkę otrzyma stałe dobre
stanowisko Oferty Kurjer Pozn.
zdw 47 009

Ekspedjent - dekorator
tylko fachowiec z branży artyku-
łów i kapeluszy meskich może się
zgłosić. Leon K...owski. Toruń
Szeroka 37. Pw 12 228-64.94

20 agentów
i domokrążnych
którzy zarobek mogą dziennie 3-
30 zł poszukuje do sprzedaży Ek-
spedienta piwa domowego Prasz-
ski Krotoszyn Zamkowy Fol-
wark dw 3259

Początkująca
maszynistka przyjmie 1 mies.
praktyka Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 45 630

Służąca
czysta uczciwa zaraz Małeckie
go 15 m. 8. zdw 46 837

Kucharka
do wszystkiego bez prania z bar-
dzo dobrą świadectwami od
4. 7. Poczta 31 m. 5.
zdw 47 045

Wspólniczki
krawcovej pierwszorzędnej samo-
dzielnej poszukuje. Różana 23
m. 3. zdw 46 164

Dzielnia
recznia, która także maszyną
szyje. Łopatka Chwaliszewo 60.62
Dom tylny zdw 46 533

Poszukujemy
do lekkiej akwizycji w Woje-
wództwie Poznańskim dobrze pre-
zentującego się pana lub pania
Zgłoszenia Photomaton Poznań
ul. 27 Grudnia 15 zdw 46 553

Woźnicę
z kancją przyjmie poważnie przed-
siębiorstwo zaraz Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 46 574

Panna
do szycia potrzebna zaraz. Po-
plińskiego 11 miesz. 3.
zdw 46 677

Inwalidę
posiadającego koncesję na pełen
wyszynek alkoholu poszukuje za-
raz kawiarnia Zgłoszenia Ku-
rjer Pozn. zdw 46 620

Służąca
potrzebna tylko dobrem polece-
niem Kwiatowa 4 miesz. 4.
zdw 46 743

Krawcowa
na ubranka chłopięce, płaszczyki,
mundurki szkolne Garnarska 1.
mieszkanie 8 zdw 46 858

Młodsza
biuralistka z praktyką pisać
na maszynie potrzebna Oferty
z odpisami świadectw i podaniem
pensji składać Kurjer Pozn.
zdw 46 882

Humor zagraniczny

Przyjaciół nowoupleconego adwokata: — Gratuluje-
sz, że doczekałeś się pierwszego procesu
— Masz mi czego gratulować, to sprawa wytoczona
mnie samemu przez mego krawca.
(„Matin”). S F.

Przedpłata

na kwiecień 1932, za oba wydania razem wlicznie tygodniowego do-
datku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Po-
znaniu w eksped. zł 4.00 w agencji w mieście zł 4.50, z odnośnieniem
do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94.
kwartalnie zł 14.32 pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00, w innych krajach zł 11.00.
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskód w zakładzie, strajków i t. p.
wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci
nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu
redakcyjnego 60 gr. na stronie otwartej 100 gr. na stronie drugiej
120 gr. przed wiadomościami potocznymi 200 gr. od 1-lamowego milia-
nia porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do
wydania wieczornego „drobne” do godz. 11 większe słuzę według możności. Drobne ogłosze-
nia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem
a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.